

Torsdag den 28. januar 2021 (D)

1

58. møde

Torsdag den 28. januar 2021 kl. 15.10

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til justitsministeren om politisk censur på de sociale medier.

Af Morten Messerschmidt (DF) og Peter Skaarup (DF).
(Anmeldelse 26.01.2021. Omtryk 27.01.2021).

2) Eventuelt: 1. behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme og andre overførbare sygdomme, sundhedsloven og retsplejeloven. (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme nye virusvarianter af covid-19 og udvidet adgang til kommunale isolationsfaciliteter).

Af sundhedsministeren (Magnus Heunicke).
(Fremsættelse 28.01.2021).

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 96:

Forslag til folketingsbeslutning om flere stenrev i danske farvande.

Af René Christensen (DF) m.fl.
(Fremsættelse 20.11.2020).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om ændring af SU-loven. (Forhøjelse af fribeløb og forlængelse af bestemmelser om udvidede SU-lånemuligheder som følge af covid-19).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).
(Fremsættelse 20.01.2021).

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 111:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af privat læreruddannelse.

Af Kristian Jensen (V), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Jelved (RV), Katarina Ammitzbøll (KF) og Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG) m.fl.
(Fremsættelse 21.12.2020).

Samtykke til behandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Mødet er åbnet.

Det punkt, som er opført som nr. 2 på dagsordenen, kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet.

Det er givet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til justitsministeren om politisk censur på de sociale medier.

Af Morten Messerschmidt (DF) og Peter Skaarup (DF).
(Anmeldelse 26.01.2021. Omtryk 27.01.2021).

Kl. 15:10

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme og andre overførbare sygdomme, sundhedsloven og retsplejeloven. (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme nye virusvarianter af covid-19 og udvidet adgang til kommunale isolationsfaciliteter).

Af sundhedsministeren (Magnus Heunicke).
(Fremsættelse 28.01.2021).

Kl. 15:11

Forhandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Rasmus Horn Langhoff, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 15:11

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak. Vi har de seneste uger set historier om danskere, der rejser til udlandet. Vi har set historier om Dubai, og i dag er der så historier om danske skiturister i Østrig. For knap et år siden var det jo netop nogle af dem, som bragte coronaen til Danmark. Og de seneste uger har vi også hørt, at bl.a. den nye og smitsomme sydafrikanske variant også er blevet fundet hos en dansker.

Kl. 15:10

I dag er det en anbefaling, at man, når man lander i lufthavnen, bliver testet og går i isolation. Men det er altså kun en anbefaling. Det er ikke et påbud som mange af de andre restriktioner, vi allerede har indført, og som det også er tilfældet i mange andre lande. Men med det her lovforslag vil vi altså give mulighed for, at det ikke bare er en anbefaling, men altså er et påbud og et krav. Det her handler om folkesundheden; det handler om at stoppe nye smittekæder og selvfølgelig særlig smittekæder med nogle af de her nye virusvarianter, som kan være endnu farligere og endnu mere smitsomme end dem, som vi har kæmpet med i snart et år.

Det handler selvfølgelig også om ret og rimelighed. Det er jo ikke rimeligt, at danskere herhjemme hver eneste dag skal yde store ofre for at undgå, at der bliver startet nye smittekæder, og at de så kan se solbrændte typer komme anstigende i lufthavnen i klipklapper og springe testkøen og isolationen over og risikere at bringe hele sundhedsindsatsen over styr. For hvis man blæser på anbefalingerne, er det netop, at man risikerer at starte nye og farlige smittekæder i vores samfund.

Masser af borgere gør store ofre. Der er folk, der mister deres arbejde; der er virksomheder, der må dreje nøglen om; der er børn, som ikke kan komme i skole; der er ældre på plejehjem, som ikke kan få de besøge, som de har lyst til, og som de plejer. Der er mange, der yder ofre for lige nu og her, og for dem er det selvfølgelig voldsomt provokerende at se folk komme hjem fra partyrejser og lignende og sprede smitte i det danske samfund. Derfor er det heller ikke for meget forlangt, at dem, som vælger at rejse ud, også må acceptere, at man lader sig teste og går i isolation, når man kommer tilbage til Danmark. Konkret bliver der med det her lovforslag lagt op til, at man tager en kviktest umiddelbart efter indrejse – det er oplagt, at man gør det i lufthavnen hvis man er fløjet – og at man så holder sig isoleret i 10 dage. Og så er der mulighed for at afbryde de her 10 dage, hvis der foreligger en negativ pcr-test, som er taget tidligst på fjerdedagen efter indrejse.

Der er selvfølgelig en række bestemmelser, som tager hensyn til folk, der rejser ind i Danmark med et anerkendelsesværdigt formål, sådan at det bliver muligt for virksomheder at få den arbejdskraft, der er behov for. Og i de her tilfælde vil udgangspunktet være, at de godt kan arbejde, men stadig skal holde sig i isolation i den tid, hvor de ikke arbejder, ligesom der jo helt rimeligt er undtagelser for folk, der bor i grænselandet og arbejder på den ene eller på den anden side af grænsen.

Test, isolation og smitteopsporing er centrale elementer i vores kamp mod coronaen. Derfor lægger lovforslaget også op til, at Styrelsen for Patientsikkerhed kan få adgang til flyselskabers passageroplysninger til brug for smitteopsporing, og der bliver også udvidet adgang til kommunale isolationsfaciliteter.

Alt i alt er lovforslaget et vigtigt redskab til at bekæmpe smitten, og derfor er det også vigtigt, at vi får loven på plads nu. Også med tanke på den vinterferie, som er foran os, og som er om et par uger, hvor vi måske risikerer at se flere rejse ind og ud af landet, er det vigtigt, at den del af det er på plads. Så der er opbakning fra Socialdemokratiet til det her lovforslag.

Kl. 15:15

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er et spørgsmål fra hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 15:16

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Det er bare et hurtigt spørgsmål til ordføreren. Jeg skal bare høre, om hr. Rasmus Horn Langhoff mener, at det er et udtryk for at være hændervridende og ikke at tage epidemien alvorligt, hvis man tillader sig at stille spørgsmål til f.eks. det sundhedsfaglige

grundlag eller problemets omfang, inden man beslutter sig for at stemme ja eller nej til et hastelovforslag.

Kl. 15:16

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 15:16

Rasmus Horn Langhoff (S):

Jeg tror, det kommer meget an på situationen. Det kommer an på, hvor lang tid man sidder og vrider de hænder. Hvis man arbejder hurtigt og spørger hurtigt og vi alle sammen gør os umage for at give hurtige svar, synes jeg, at det er helt fornuftigt. Hvis der går lidt for meget hændervriden og rundkredspædagogik i det, kan jeg godt – og jeg går ud fra, at det er det, den radikale ordfører henviser til – finde på at reagere på det, hvis jeg synes, det går for langsomt. For tid er – og det tror jeg også at den radikale ordfører er enig med mig i – en helt afgørende faktor. Men hvis jeg så skal give en form for håndsækning til den radikale ordfører, vil jeg sige, at man selvfølgelig skal have fået en afklaring, inden man giver mandat til det ene og det andet, og der må vi jo alle sammen gøre os umage for, at den afklaringsproces ikke foregår på en langsom måde, men kan foregå på en meget hurtig og effektiv måde.

Kl. 15:17

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Stinus Lindgreen.

Kl. 15:17

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det. Jeg er fuldstændig enig i, at tid er en faktor, så når man har et møde om torsdagen og stiller spørgsmål på det møde om torsdagen og får svar henholdsvis fredag og søndag, hvordan mener ordføreren så at man skulle have gjort det hurtigere? Eller var det mere en generel kritik, ordføreren kom med?

Kl. 15:17

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak, og værsgo.

Kl. 15:17

Rasmus Horn Langhoff (S):

Det er dejligt, at vi kan bruge salen til at diskutere, hvad vi så også diskuterer i avispalterne osv., men det er jo sådan set fint nok. Men det var en generel kritik, der gik på, at jeg ikke synes, at Folketinget og mine højtærede kolleger her var parate til at handle så resolut, som jeg havde ønsket de var. Men det er de så i dag, ser det ud til, og så er alt jo godt.

Kl. 15:18

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke flere, der vil spørge om noget eller kommentere noget, så derfor har vi en ny ordfører. Vi skal lige have sprittet af. Tak. Hr. Martin Geertsen, Venstre. Værsgo.

Kl. 15:18

(Ordfører)

Martin Geertsen (V):

Tak, formand. I den sidste ordveksling her ærgrer man sig jo lidt over, at der kun er mulighed for at stille to spørgsmål til ordføreren. Nå, tak for ordet. Det, regeringen jo beder om i det her hastelovforslag, er Folketingets opbakning til at udstede regler, som bl.a. gør det muligt at indføre krav om, at indrejsende lader sig teste og går i selvisolation. Regeringen beder også om opbakning til at forbedre mulighederne for smitteopsporing af indrejsende ved at etablere en hjemmel til at fastsætte regler om, at flyselskaber skal registrere

bestemte oplysninger om passagerer og besætningsmedlemmer og udlevere de her oplysninger til Styrelsen for Patientsikkerhed straks ved ankomst til landet, og endelig til at udvide kredsen af personer, der er omfattet af tilbud om frivilligt ophold på en kommunal isolationsfacilitet, så tilbuddet også omfatter personer, som er i risiko for at være smittet med covid-19, og som afventer resultatet af en test.

Forslaget kommer som en reaktion på de, om jeg så må sige, relativt nye mutationer, herunder den britiske og den sydafrikanske, som jo ikke kender landegrænser, og som florerer på tværs af landegrænser. Og mon ikke også forslaget skal ses som en konsekvens af adfærden hos de danskere, som jo ligefrem har koketteret med deres forlystelsesrejser til og fra Dubai – ingen nævnt, ingen glemt. Det centrale i forslaget er at lade det, der i dag er en kraftig opfordring til test og isolation, overgå til at være et decideret krav.

Vi har i Venstre især koncentreret vores kræfter om kravet om, at man som indrejsende til Danmark skal 10 dage i isolation, medmindre man tidligst på fjerdedagen kan fremvise en negativ test. For hvis jeg skal være helt ærlig, synes jeg, hvis man lyttede til regeringens oprindelige forslag, at det nærmest var et forslag lidt uden nuancer om en bred 10-dagesisolation for alle indrejsende, og det ville efter vores bedste overbevisning ganske enkelt have sat Danmark i stå – og ikke bare sådan for sjov i stå. Nej, vi havde faktisk helt lavpraktisk risikeret, at sygehusene i grænseregionerne havde måttet indskrænke deres aktivitet, at slagterierne ikke kunne opretholde produktionen, at byggepladserne måtte køre på vågeblus, og at danske forretningsfolk, som en svær situation til trods er ude at hente kontrakter hjem til Danmark, ville have meget vanskeligt ved at passe deres arbejde. Der var med andre ord en kæmpe risiko for, at man her var i gang med vel nærmest at gøre medicinen værre end sygdommen.

Derfor gik Venstre ind i de her forhandlinger og de drøftelser, som vi har haft med regeringen og med Folketingets partier, med det klare sigte, at Danmark netop ikke skulle sættes i stå, at vi ikke skulle genere et i forvejen hårdt presset erhvervsliv mere end højst nødvendigt, at vi ikke skulle sætte flere arbejdspladser på spil, og at vi trods coronaepidemien fortsat kunne holde Produktionsdanmark åbent og ikke sætte funktionsdygtigheden i sundhedsvæsenet over styr. Samtidig har det været vigtigt for Venstre, at vi ikke ender i en situation, hvor Danmark, om jeg så må sige, hugges midt over. Derfor er vi tilfredse med, at man i hvert fald ikke i selve lovforslaget, som det ligger, forhindrer, at der er en eller anden form for passage mellem Bornholm og den resterende del af Danmark, idet det direkte fremgår af lovforslaget, at der vil kunne fastsættes undtagelser fra kravet om isolation og test af personer, der rejser i transit gennem Sverige for at tage til eller fra Bornholm.

Vi vil godt takke Folketingets partier for de gode drøftelser, vi har haft om det her lovforslag, som, kan jeg rolig sige, har været en besværlig øvelse i i hvert fald mit parti. Men med de undtagelser, vi har fået snakket os til rette omkring, kan vi støtte lovforslaget.

Kl. 15:22

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ingen kommentarer. Der skal sprittes af, og så er det fru Liselott Blixt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:22

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Bedre sent end aldrig. For cirka et år siden landede der flere fly i lufthavnen med kinesere, som altså kom fra et land med en kæmpe epidemi. Dengang sagde direktøren for Sundhedsstyrelsen, hr. Søren Brostrøm, at det var meget lidt sandsynligt, at smitten kom til Danmark. Der blev sagt:

»Vi har et godt beredskab i Danmark til at håndtere situationer som denne, og har fra Sundhedsstyrelsens side opdateret sundheds-

personalet med information om, hvordan de skal håndtere patienter med mistanke om denne specifikke sygdom ... Hvis der kommer en person til Danmark, som opfylder de specifikke kriterier for, at han/hun kan være smittet med det nye virus, vil personen blive testet og behandlet af specialister på enten Skejby eller Hvidovre sygehuse, som begge er godkendt af Sundhedsstyrelsen til at håndtere smittede personer ... Sundhedsstyrelsen anbefaler ikke, at der indføres screeninger for sygdom ved indrejse til Danmark«. Senere står der:

»Det skyldes, at der ikke er dokumentation for, at det kan hindre smittespredning. Hjemrejsende vil heller ikke automatisk blive sat i karantæne, medmindre det ud fra en konkret, individuel vurdering bliver fundet nødvendigt.«

Jeg har fundet frem til datoen den 12. februar, hvor jeg gik ud og sagde: Jamen kan der ikke være 14 dages karantæne for de mennesker, som kommer til Danmark fra de lande, f.eks. fra Kina, herunder Wuhan, for at begrænse risikoen? Bagefter så vi, at der kom folk fra Østrig. De kunne heller ikke blive testet; det kunne kun dem fra Norditalien.

Den 13. marts lukkede regeringen grænserne og frarådede al rejseaktivitet. Men den 15. juni startede man så et testcenter i lufthavnen. Det kunne måske have været godt, hvis det var kommet, lidt før man nærmest lukkede for lufthavnen. Og den 30. juni sagde justitsministeren:

»Hvis ikke det har den ønskede effekt at opfordre folk til test for coronavirus, når de ankommer fra et land uden for EU til Københavns Lufthavn, kan det blive nødvendigt at gøre test obligatorisk.«

Det var den 30. juni; det er rigtig lang tid siden. Derfor vil vi sige: Ja, vi hilser loven velkommen, men vi mener stadig væk, at der er nogle mangler, da det her gælder i lufthavnen, mens der ikke er helt de samme restriktioner, når vi taler om grænsen. For Dansk Folkeparti har det altid været vigtigt, at vi ser efter, hvem der kommer over grænsen, også i det her tilfælde, hvor de kan tage smitte med. Vi kunne se det der, hvor nogen, der ikke kunne komme via lufthavnen, så tog flyveren til Hamborg og smuttede ind over grænsen, uden noget som helst skete. Der står heldigvis i den nye hastelov her, at der er et krav om, at de skal lade sig teste inden for 24 timer, men der er jo ikke nogen, der ved, om de gør det. Så selvfølgelig er der problemer med grænsen, og det vil vi stille spørgsmål ved, men vi er også klar over, at det her er et kompromis, for for at få så mange af Folketingets partier med som muligt skal man lande det et sted.

Vi havde også nogle spørgsmål til forslaget om det her med, at man kan tvinges til indlæggelse og behandling. Det er noget af det, der også ligger i den nye epidemilov, og som vi ikke bryder os om, altså vi er for, at man skal kunne lave påbud om isolation og test, men ikke de andre ting. Men noget af det, som vi også vil stille spørgsmål ved, nu her lige efter vi er færdige – så det kan hurtigt besvarelse – handler om vores bekymring for de chauffører, der fragter folk hjem fra lufthavnen. For så vidt jeg kan se, er det op til selskaberne selv, om de vil sætte plexiglas mellem chauffør og passager. Og der må jo være de samme smitsomme veje der, når man sætter sig ud i en taxi og bliver kørt hjem – hvordan skal man forholde sig i offentlig transport? Vi ved jo selvfølgelig, at man skal have mundbind på, men hvis det havde nok, havde man også bare kunnet sige, at det kunne folk gøre alle steder, og så var der ikke nogen, der blev smittet. Så det er nogle af de ting, vi vil spørge ind til.

I forhold til isolationsfaciliteter, som også er en del af det her, synes vi, at det er rigtig godt. Men man skal samtidig også kigge på situationen, hvor den her isolation ikke overholdes; hvis man har fået stillet et hotelværelse eller andet til rådighed plus kost, skal man selv betale, hvis ikke man overholder isolationen.

Så der er rigtig mange gode takter i det her – som sagt bedre sent end aldrig – men der er lige nogle spørgsmål, vi vil stille ind til selve forslaget. Tak.

Kl. 15:27

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke nogen kommentarer. Så er det hr. Stinus Lindgreen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 15:28

(Ordfører)

Stinus Lindgreen (RV):

Tak for det, og tillykke til sundhedsministeren. Tænk at kunne fejre sin fødselsdag i salen med en første behandling af en hastelov. Jeg tror, at vi alle har beskæftiget os mere med virusser og mutationer det seneste års tid, end de fleste af os havde regnet med. Varianter og smitsom og immunitet er ord, vi pludselig har vænnet os til at bruge. At virusser muterer er der ikke noget nyt i. Det er derfor heller ikke mærkeligt, at det sker med coronavirus. Det er nu engang sådan, evolution fungerer. Det er heller ikke alle mutationer, der behøver at føre til bekymring. De fleste er helt uden betydning, men det kan ske, at det giver virus en evolutionær fordel. Det kan f.eks. være evnen til at sprede sig bedre eller evnen til at undvige antistoffer. Det er jo baggrunden for, at vi står her i dag med endnu en hastelov.

Da vi havde de første drøftelser, rejste jeg som bekendt på vegne af Radikale Venstre en række bekymringer og spørgsmål, som jeg var nødt til at få afklaret, inden vi kunne tage stilling til lovforslaget. Sådan må det parlamentariske arbejdede jo nu engang være. Jeg spurgte ind til myndighedernes anbefaling, til problemets omfang og til befolkningens tillid – alt sammen vil jeg mene er relevante spørgsmål. I dagene efter fik vi heldigvis svar. Der kom en ret klar anbefaling fra både Statens Serum Institut og fra det europæiske ECDC, der pegede på, at de nye varianter gjorde det nødvendigt at teste og isolere indrejsende fra alle lande. Vi fik også nogle, noget begrænsede, statistikker, trods alt bedre end ingenting, der indikerer, at meget, meget få af dem, der lander i lufthavnen, rent faktisk lader sig teste. Og endelig fik jeg nogle gode kommentarer om det dilemma, der ligger i at indføre tvang i forhold til anbefalinger, og at der i denne sag bl.a. også må tages hensyn til den almene opfattelse ude i befolkningen. Alt det lyttede jeg naturligvis til, og derfor bakker vi op.

Jeg har dog stadig nogle betænkeligheder, men heldigvis vil denne lov jo kun gælde frem til 1. marts, og så kan vi jo passende bruge tiden på at blive endnu klogere. Jeg håber eksempelvis, at ministeren kan være behjælpelig med at sikre et bedre overblik over indrejsende, der ikke har fulgt anbefalingen om at blive testet. Jeg er også fortsat, som jeg nævnte på møderne, en lille smule skeptisk over for håndhævelsen. Den del kommer vi til at følge tæt særlig i forhold til overholdelsen af isolation. Test i lufthavnen er oplagt nemt at håndhæve, og det er et meget vigtigt tiltag. Det skyldes jo, at det særlig er de nye bekymrende varianter, der er årsag til ECDC's anbefaling. Derfor bør kviktest også suppleres med PCR-test, som jeg har nævnt, så man kan karakterisere de konkrete varianter, for det kan man nemlig ikke gøre alene med kviktest. Jeg finder det dog fortsat helt skævt, at der overhovedet lægges op til muligheden for fængselsstraf. Det bør være alt rigeligt med bødestraf, og det vil vi stille et ændringsforslag om.

Jeg vil også igen opfordre til, at man benytter smitteopsporingen intensivt, både for at følge eventuelle nye varianter, men også fordi det vil have større konsekvenser for de her borgere end for andre, hvis de bryder isolationen. Jeg er også glad for at se, man har valgt at forkorte perioden, hvor man gemmer oplysninger om indrejsende, fra 3 til 1 måned. Så mange tak for det.

Det er vigtigt i denne sag som i den bredere debat om epidemiloven at have øje for balancen, så man ikke tilsidesætter befolkningens

retssikkerhed i folkesundhedens navn, og det er vi heldigvis alle sammen enige om. Tak for ordet.

Kl. 15:31

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Og der er ingen kommentarer. Der skal lige sprittes af, og så er det fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:31

(Ordfører)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Det sidste år har vi, som den forrige ordfører også sagde, netop knoklet med at bekæmpe en virus, og vi har også fået en del erfaringer – heldigvis for det. Og især har vi lært, hvordan vi kan styre udviklingen, hvis vi intensivt tester og isolerer smittede og opsporer nære kontakter. Vi har en god fornemmelse af, hvornår nedlukning kan få smittekurven til at falde, og vi ved især, at hvis vi kommer for sent i gang, tager det længere tid, før vi knækker kurven igen.

Når vi så pludselig får nye varianter af virus, skal vi også lære at håndtere dem. Vi har lært, at B117 smitter en del mere end den virusvariant, vi har været vant til, og vi ved desværre også, at den allerede har spredt sig. Den bedste forebyggelse havde altså været, om vi havde forhindret netop den mutation i at komme ind i landet. Det kunne vi ikke, og det kan vi ikke helt, heller ikke i fremtiden, for hver eneste dag kommer der rejsende ind i landet. Men vi kan forsøge at stoppe smittespredningen af ny virusvarianter, og dem er der også nok af.

Derfor mener vi også i SF, at det er et lille bidrag fra indrejsende, at de lader sig teste og isolere, indtil vi er 100 pct. sikre på, at de ikke er smittede, og at vi, hvis de er smittede, også kan opspore alle nære kontakter og sikre, at de også lader sig teste og isolere. Det har allerede længe været en anbefaling fra sundhedsmyndighederne, og rigtig mange har fulgt anbefalingen. De mange, som af sig selv har fulgt myndighedernes anbefaling, bliver derfor heller ikke berørt af det her lovforslag, som alene vil berøre dem, som ikke har ønsket at følge anbefalingen.

Nu bliver det et lovkrav, men med undtagelser, som sikrer, at indrejsende i erhvervsmæssigt ærinde stadig kan udføre deres opgaver på betingelse af, at de stadig lader sig teste og isolere, når de ikke er på arbejde. Det har vi i SF efterlyst, så derfor bakker SF også op om lovforslaget.

Det er en forudsætning for isolation, at vi praktisk kan tilbyde potentielt smittede et sted, hvor de kan opholde sig, mens de enten venter på testsvar eller venter på, at smitten forsvinder. Derfor bakker vi selvfølgelig også op om den udvidede hjemmel i forhold til kommunernes tilbud om isolationspladser. Og jeg vil afslutningsvis blot sige tak til mine kolleger og til regeringen for et rigtig fint forhandlingsforløb i den her sag. Det er blevet rigtig godt resultat.

Kl. 15:34

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ingen kommentarer. Hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten.

Kl. 15:34

(Ordfører)

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, formand. Så står vi her igen og skal behandle endnu et coronarelateret hastelovforslag, hvor det helt grundlæggende handler om at finde en balance mellem hensynet til vores fælles sundhed og hensynet til vores frihedsrettigheder. Jeg synes, at vi med det her forslag er lykkedes med at ramme en rimelig balance.

Udfordringen er jo, at der med mutationerne af coronavirus opstår nye varianter, der kan have et anderledes smitemønster, der kan

være mere smitsomme, og som også kan have en nedsat følsomhed over for kendte vacciner. Dermed kommer de til at udgøre en særlig risiko for vores sundhedsvæsen, for vores ældre og udsatte borgere, men også for vores vaccinationsprogram og vores genåbningsplaner. Derfor er det afgørende, at vi gør, hvad vi kan, for at få varianterne under kontrol og begrænse udbredelsen. Helt forhindre dem i at komme ind i landet kan vi næppe, men lovforslaget her er målrettet en styrket indsats for at forhindre smitteindførsel ved indrejse. Vi har set eksempler på borgere, der er indrejst, og hvor smitten er blevet ført ind i landet. Det skal vi naturligvis gøre, hvad vi kan, for at undgå, samtidig med at vi styrker test og smitteopsporing, som er vores stærkeste våben imod covid-19. Derfor er det også rigtig fornuftigt, at det med det her forslag bliver sikret, at borgere bliver testet ved indrejse, og vi så også gerne, at det bliver i form af en pcr-test, som jo netop kan sikre, at vi får den genskventering, der gør, at vi kan følge udbredelsen af nye varianter.

Men det er dilemmafyldt, fordi vi med forslaget her også krydser en linje i forhold til krav om test og smitteopsporing, for indtil nu har det alene baseret sig på anbefalinger og dermed frivillighed. Det har haft en stor betydning for opbakningen og tilslutningen i befolkningen. Det er væsentligt for indsatsen, at den fortsat baserer sig på det, og at vi fortsat bruger principperne om både proportionalitet og mindsteindgreb. Derfor har det også været fuldstændig afgørende både at få en vurdering af problemets omfang, men også af de mulige restriktioner, der måtte ligge i forhold til det, og de sundhedsfaglige konsekvenser.

Når vi ser på det, er det altså vores vurdering, at det har været nødvendigt at indføre en sanktion, hvis man ikke overholder anbefalingerne ved indrejse, og det er set i lyset af den trussel, der ligger i forhold til de nye varianter. Det er også det, vi har kunnet se i anbefalingerne, både fra ECDC og fra SSI, og derfor mener vi, det er rimeligt, at vi gør det her, men at det selvfølgelig er afgørende, at vi også samtidig sikrer, at der bliver en solnedgangsklausul, altså at der bliver 4 ugers udløb, ligesom der gør i de bemyndigelser, vi giver i den nye epidemilov. Så tiltagene her er jo nogle, der kun kommer til at gælde foreløbig frem til den 1. marts.

Men det er jo sådan, at når du rejser ud, er det en kalkuleret risiko, du løber. Du kender konsekvenserne, du kender anbefalingerne; det er ikke noget, hvor du uforvarende er blevet smittet eller er blevet til en nær kontakt, og derfor er det også rimeligt, at der er en sanktion ved ikke at overholde de retningslinjer, også ud fra en sundhedsfaglig betragtning. Når landet er lukket ned, elever ikke kan komme i skole, plejecentre stadig væk er udsat for restriktioner, og der stadig væk er et forsamlingsloft, er det jo ikke rimeligt, at man, når man løber den risiko, det er at rejse ud af landet, så kan rejse ind igen, uden at det kan medføre en sanktion, hvis man ikke overholder anbefalingerne, netop fordi det lige præcis i den situation, vi står i nu, er så afgørende, at vi undgår, at nye mutationer kommer ind i landet.

Men det er også sådan, når vi indfører muligheden for en sanktion, at det er fuldstændig afgørende for Enhedslisten, at man også er omfattet af nogle retssikkerhedsmæssige garantier. Det er også derfor, at det i behandlingen har været fuldstændig afgørende at sikre, at der er ret til en domstolsprøvelse, at ministeren er pålagt den pligt at rejse en sag ved domstolen, hvis borgeren beder om det. Vi har også i forbindelse med afgivelse af passageroplysninger fået sikret, at det er begrænset til navn, fødselsdato, kontaktoplysninger, siddeplads og rejseplan, og at de data også slettes igen efter 30 dage, netop af hensyn til dataminimering, og at myndigheder ikke opbevarer oplysninger længere end højst nødvendigt. Og det kan jeg med tilfredshed konstatere at vi har fået ind i aftalen.

Til gengæld er jeg fuldstændig enig med den radikale ordfører i, at strafferammen på op til 6 måneders fængsel er fuldstændig urimelig og uproportional, og derfor kommer vi også til at stille et

ændringsforslag om, at vi i stedet for begrænser det til at være en bødestraf. Og vi vil også anbefale, at den bliver indtægtsgraderet, for der er jo forskel på, hvor meget en bøde på 3.500 kr. betyder, i forhold til indtægt, man har.

Det undrer mig også lidt, at der her i forslaget ikke er taget mere hensyn til vandrende arbejdstagere, altså ikke dem, der er grænsegængere, men folk, der kommer ind på byggepladser, folk, der arbejder i transportsektoren, hvor der er usikkerhed om testresultaterne ved deres indrejse, men hvor de alligevel kan opholde sig her i op til 3 døgn uden at blive testet. Det mener vi også at man burde have kigget på i forbindelse med det her, men det er så ikke lykkedes.

Men samlet set kan vi bakke op om forslaget, også i forhold til de udvidede muligheder for visitation til isolationsfaciliteter, og vi kommer til at forfølge nogle af de her ting i udvalgsbehandlingen og bl.a. stille et ændringsforslag. Men ellers kan vi som sagt samlet set bakke op om forslaget.

Kl. 15:40

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ingen kommentarer. Hr. Per Larsen, Konservativ, værsgo.

Kl. 15:40

(Ordfører)

Per Larsen (KF):

Tak for ordet. Det er jo en ganske alvorlig situation, vi befinder os i i øjeblikket. Samfundet er lukket markant ned, butikkerne bløder, vores hospitaler har aflyst undersøgelser og behandlinger, fordi de skal bruge kapaciteten til covid-patienter. Vi har skolebørn, som jo ikke kommer i skole, vi har efterskolerne, som heller ikke har eleverne på plads, og det har jo en masse konsekvenser både økonomisk og menneskeligt med den krise, vi står i. Derfor er vi også nødt til at gøre alt, hvad vi kan, for at sikre, at smitten fader ud, og at den kommer ned på så lavt et niveau som overhovedet muligt.

Så er der selvfølgelig masser af mennesker, som vil sige: Jamen det ser jo fornuftigt ud i øjeblikket, smittetallene er på vej nedad, kontakttallet er det laveste, vi har kunnet målet i lang tid osv. osv. Men vi er jo også i en vinterperiode, hvor vi er meget indendørs, og hvor vi skal være meget forsigtige, og det, der truer os allermest, er jo faktisk de her forskellige mutationer, som vi har kunnet se er kommet til Danmark. Det skal vi selvfølgelig sørge for at undgå, og helt logisk er det jo, at folk, der så kommer til Danmark, bliver testet, når de kommer, i hvert fald i lufthavnen, og at de også går i isolation, sådan at man kan være sikker på, at de ikke bærer noget smitte med hjem, og det synes jeg faktisk er fint doseret i det her forslag.

Vi har jo kunnet se en udvikling i det i den tid, fra det sådan først blev italesat, til at det nu er noget, som man også kan bruge, uden at det har for store konsekvenser for vores arbejdsmarked. Det er selvfølgelig klart, at dem, der krydser grænserne fra vores nabolande – det kan være til hjemmeplejen eller til slagterierne eller på anden vis – skal have mulighed for at kunne bevæge sig, og på samme måde er det, hvis der kommer nogle specialister udefra, som selvfølgelig også skal have mulighed for at kunne udføre deres opgaver, hvis de skal montere noget eller hjælpe med noget, og så være i isolation i den tid, hvor de ikke er på arbejde. Det synes jeg er vældig fint afbalanceret, og det løber jo ud på et tidspunkt, og så må vi tage stilling til, hvad der så skal ske.

Men vi er i hvert fald meget positive over for forslaget og påtænker at stemme for det i sin helhed. Tak.

Kl. 15:43

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke flere ordførere, så derfor er det ministeren, der nu står for tur. Værsgo.

Kl. 15:43

Sundhedsministeren (Magnus Heunicke):

Tak for det. Tak for bemærkningerne, og tak for at dele analysen af den situation, som vi i Danmark og som en stor del af verden i øjeblikket står i, altså, nye, mere smitsomme virusvarianter er uden tvivl den største trussel mod vores kontrol med epidemien. Vi kan jo se i Danmark, at det virkelig virker, når vi sætter ind: en kæmpe indsats af hele befolkningen, af alle aldersgrupper, af hele Danmark. Det er en kæmpe indsats, som har gjort, at vi endnu en gang har fået banket smittetallene ned.

Vi har jo også haft og har en meget, meget omfattende nedlukning af vores samfund, med meget, meget store omkostninger kulturelt, økonomisk, menneskeligt på alle måder. Og vi må bare sige, at selv om vi har haft en så lang og så omfattende nedlukning, som virkelig har banket smittetallene ned, kan vi se, at der altså under nedlukningen og under de smittetal bevæger sig en ny, muteret virus, en virusvariant, som første gang blev fundet i Storbritannien, B117 hedder den, og på trods af en nedlukning har den altså formået at sprede sig. Den har nu et beregnet kontakttal, der faktisk er over 1, og det vil sige, at den altså er i vækst, og det siger noget om, hvor smitsom den virus er. Og det siger noget om, hvor meget der skal til, for at man som samfund kan have kontrol med epidemien, når nye, smitsomme varianter introduceres midt i en epidemi, og det er præcis det, vi er pinedød nødt til at reagere i forhold til, for vi ved, at vi nu har den britiske mutation i Danmark, og den har godt fat i epidemien, den vil overtage epidemien i Danmark inden for ganske få uger. Vi ved også, at der er andre også mere smitsomme varianter, der er derude i verden, og vi ved også, at det er sandsynligt, at der vil komme endnu flere varianter, der muterer frem, og som kan bringe vores epidemikontrol i fare.

Det er altså fuldstændig afgørende, at vi holder både dem, vi kender, men så sandelig også dem, vi ikke kender endnu, nye virusstammer, så meget som muligt ude af vores samfund. Det er fuldstændig utopi at tro, at Danmark er en ø, så man bare kan fortsætte med at tro, at de ikke rigtig bliver introduceret. Det sted, vi ligger i verden og i Europa, kommer under pres, men kan vi forsinke, kan vi som samfund sætte ind over for, at de introduceres bredt og massivt i vores samfund, skal vi gøre det, og det er derfor, vi står her i dag. Det er simpelt hen det, der er formålet med den her lovgivning.

Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme, ECDC, fremhæver i den seneste risikoanalyse, som vurderer risikoen i Europa, at Europa, som i første bølge af epidemien tilbage i foråret var ekstremt hårdt ramt, i anden bølge op mod jul var ekstremt hårdt ramt. Lige nu og her har vi lande, som er England, selvfølgelig, og Irland, som blev utrolig hårdt ramt af den her mutation, og lige nu er det Portugal, som er det land, som er hårdest ramt. I hvor stort et omfang det er mutationen fra England, er det svært at sige, fordi der ikke er voldsomt meget med sekventeringsdata fra Portugal, men vores portugisiske venner er et land, som på måder er et utrolig hårdt ramt. Og vurderingen fra ECDC, det europæiske center, som holder øje med de her ting, er ifølge deres seneste analyse af risikoen i forhold til Europa, der udkom den 21. januar, at fokus skal være at undgå, at netop nye virusvarianter spredtes mellem lande, og at det skal man undgå ved at teste og isolere indrejsende. Det er en helt klar konklusion fra ECDC, altså, Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme.

Vores akilleshæl er altså nu i overvejende grad introduktion og spredning af nye og mere smitsomme virusvarianter. Kan vi forhind-

re, kan vi forsinke, kan vi minimere, så er meget vundet, mens vi kæmper en kamp med at få vaccineret flest mulige i Danmark.

Kl. 15:48

På den baggrund er det altså regeringens vurdering, at vi nu og her, og det vil sige allerede før den 1. marts, hvor vi ellers har en ny epidemilov, der træder i kraft – hvis ellers den bliver vedtaget i Folketinget; det tyder det på efter førstebehandling og politisk aftale – er nødt til at fremrykke ikrafttræden, for så vidt angår en del af de redskaber, der ligger i den, i en lidt justeret form. I sin enkelthed er det et forslag om de gældende anbefalinger fra sundhedsmyndighederne. Det er en anbefaling – den er gældende – at det ikke kun er en anbefaling, men at det bliver forpligtende. Og det, de anbefaler, er, at indrejsende tager en test umiddelbart ved ankomst i f.eks. lufthavnen og selv isolerer sig i 10 dage, men med mulighed for at afbryde isolationen ved et negativt svar på en pcr-test, som er foretaget tidligst 4 dage efter indrejse.

Lovforslaget her giver altså mulighed for at fastsætte regler om sådanne krav til test og selv isolation, så det er ikke kun en anbefaling, men det er regler. Og ligeledes er der mulighed for at fastsætte regler, der giver Styrelsen for Patientsikkerhed bedre adgang til oplysninger om passagerer, indrejsende fly. Det er fuldstændig afgørende, at man får oplysningerne hurtigt, således at der kan ske en hurtig og effektiv smitteopsporing, hvis der er mennesker, der er rejst i fly til Danmark, der bærer den her smitte. Særlig, selvfølgelig, hvis det er smittet med mutationer, som vi skal være ekstra opmærksomme på, er man nødt til at have oplysninger om, hvem der var med flyet, så man kan foretage en hurtig og effektiv smitteopsporing. Og så er der også et element i lovforslaget her, som handler om at fastsætte regler, der udvider kredsen af personer, som tilbydes frivilligt ophold på vores kommunale isolationsfaciliteter.

Med det lovforslag, vi behandler i dag, foreslår vi altså, at der allerede nu etableres hjemmel til at fastsætte generelle regler om, at personer, der ankommer til Danmark fra udlandet, eller som har bopæl i udlandet, skal fremvise dokumentation for, at de ikke er smittet med covid-19, og regler om, at de er forpligtet til at tage en test ved indrejse og til at gå i isolation. Der vil selvfølgelig være tilfælde, hvor det er nødvendigt at undtage fra sådanne krav om test og isolation, og det har flere af ordførerne også været inde på hvordan man kan gøre. Bornholm har været nævnt, hvor man skal til og fra Bornholm, men der er også erhvervsrejsende, og det er hensigten at fastsætte regler om undtagelser fra kravet om at teste og isolere ved indrejse. Men jeg må også være ærlig og sige, at det ikke er en ladeport, der skal åbnes. Det er meget præcist. Vi skal selvfølgelig have undtagelser, der giver sundhedsfaglig mening, men formålet er, at det her skal have en effekt og hjælpe os i vores epidemikontrol. Derudover foreslås altså også hjemmel til at sikre Styrelsen for Patientsikkerhed bedre adgang oplysninger om passagerer, og det er jo det, vi skal bruge til vores smitteopsporing, som har været kritiseret. Nu får de nogle bedre redskaber, og det ser jeg frem til også træder i kraft.

Jeg vil også gerne fremhæve, at vi har skrevet ind i bemærkningerne til lovforslaget, at vi vil konsultere Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg, inden de nærmere regler om krav om test og isolation ved indrejse kan udmøntes i en bekendtgørelse. Og det bliver jo en slags minigeneralprøve, eller hvordan man nu skal formulere det, på det kommende større setup, hvor der kommer en parlamentarisk kontrol med et kommende folketingsudvalg som følge af den ny epidemilov. Det udvalg er jo ikke nedsat endnu, og derfor er man nødt til at gøre det på den her måde, og det ser jeg frem til og til, at vi så gør brug af den metode.

Endelig foreslås det som sagt altså at udvide adgangen til kommunale isolationsfaciliteter, som vi i dag tilbyder. Det er jo frivillige tilbud, selvfølgelig, om ophold til borgere, der er smittet med covid-19, og som f.eks. bor småt eller deler husstand med mange eller

af andre årsager har brug for at få hjælp til at overholde isolationen. Med den her foreslåede udvidelse af det tilbud vil også borgere, der er i risiko for at være smittet med covid-19, men altså ikke er testet positiv endnu, eller ikke er det, og som afventer resultat af en test f.eks., kunne blive visiteret til et sådant isolationsophold. Og det vil f.eks. omfatte nære kontakter til smittede, som skal holde sig isoleret, fra de bliver bekendt med, at de er nær kontakt, til de er testet og har fået resultatet af de anbefalede test, men jo også det, vi taler om her, nemlig indrejsende, der af hensyn til risiko for smittespredning skal testes og isolere sig, hvis de altså er omfattet af målgruppen, f.eks. hvis de pågældende under ophold i Danmark bor eller opholder sig under forhold, der ikke gør det muligt at holde de gældende anbefalinger for selvisolation.

Lovforslaget har altså til hensigt at øge muligheden for aktivt at medvirke til at mindske risiko for smittespredning af covid-19 i en periode, hvor den største risiko er nye og mere smitsomme virusvarianter, der finder vej til Europa, finder vej til Danmark, og det er en forudsætning for, at vi så hurtigt og trygt som muligt kan komme igennem den her pandemi og komme tilbage til et åbent samfund igen. Da kan vi ikke risikere at blive introduceret for endnu mere farlige og smitsomme varianter.

Tak for ordet.

Kl. 15:54

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke nogen kommentarer til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 96:

Forslag til folketingsbeslutning om flere stenrev i danske farvande.

Af René Christensen (DF) m.fl.
(Fremsættelse 20.11.2020).

Kl. 15:54

Forhandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Det er først miljøministeren. Værsgo.

Kl. 15:54

Miljøministeren (Lea Wermelin):

Tak for det. Under tiden med corona er ekstra mange danskere søgt ud i naturen. Det har regeringen sammen med en række partier støttet op om ved i sommers at give 19 mio. kr. til indsatser, der vil gøre det endnu nemmere for danskerne at opleve og overnatte i vores natur. Med den nyligt indgåede aftale om natur- og biodiversitetspakken vil vi udlægge mere urørt skov og etablere nye naturnationalparker, som kan give danskerne mulighed for flere spændende naturoplevelser.

Ligesom mange andre danskere er jeg også vokset op ved havet, og for mig er det en selvfølge, at vi kan give glæden ved havet videre og give naturen de bedste mulige rammer til at udfolde sig. Havet er vores største og vildeste naturressource, og jeg mener,

det er vigtigt, at vi giver plads til, at naturen kan udfolde sig på egne præmisser. Derfor skal vi også forbedre vilkårene for vores natur, også under overfladen, både for naturens skyld, men også for vores egen, så de næste generationer også kan opleve vores vilde vidunderlige Danmark.

Før valget gav vi et løfte om at passe bedre på vores natur. Jeg er stolt over, at regeringen sammen med Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet i december blev enige om en aftale om netop natur- og biodiversitetspakken med et af de største løft af naturindsatsen nogen sinde. Vores dyr, planter og svampe skal have bedre levevilkår, og med aftalen sikres 888 mio. kr. til bl.a. etablering af nye naturnationalparker og udlæg af mere urørt skov. Jeg glæder mig til det kommende arbejde med at rulle natur- og biodiversitetspakken ud.

Vi skal fortsat spille på mange tangenter for også at få en god tilstand i vores havmiljø. Det er lige fra udledningen af kvælstof til efterladt plastik i vores natur. Regeringen har bl.a. allerede styrket reguleringen af kvælstof for at rydde op efter landbrugspakken, og vi skal også have gjort op med affaldet i vores hav og natur. Konkret bliver en række plastikprodukter helt forbudt med engangsplastdirektivet, og producenterne skal tage ansvar for at rydde op, når deres produkter ender i naturen. Plastik hører ikke hjemme der. Det gælder også tabte fiskeriredskaber, som medfører stor skade på naturen. Det er også en problemstilling, som vi har stort fokus på, og hvor Fødevarerministeriet er i dialog med grønne organisationer, erhvervsorganisationer og offentlige myndigheder om, hvordan vi bedst bekæmper det – altså en fælles front mod bortkomne fiskeriredskaber og plastikforurening, som stammer fra fiskeri i havet.

Jeg arbejder aktivt sammen med mine nordiske kolleger på, at der også vedtages en ny global aftale om at bekæmpe marint affald. Sidste år lancerede vi en nordisk rapport om elementerne i en global aftale for at bekæmpe marint affald med andre internationale miljøministre. Det er bare for at sige, at der er gang i rigtig meget på hele naturområdet.

Forslaget, som vi så konkret taler om i dag, handler om stenrev. Stenrev er havets oaser for dyrelivet, men vi har færre stenrev end tidligere, fordi stenrev historisk er blevet fisket op og er blevet anvendt til at bygge med. Stenrev udgør vigtige levesteder for mange dyr og også fisk, og stenrev er derfor vigtige levesteder og vigtige for havbundens biodiversitet. Det er selvsagt vigtigt at gøre noget ved i en naturkrise, hvor dyr og planter mangler plads og levesteder. Med natur- og biodiversitetspakken er der bl.a. afsat 10 mio. kr. til forbedring af havmiljøet, og de kan eksempelvis prioriteres til genetablering af stenrev og opsamling af tabte fiskeriredskaber i Øresund.

I juni sidste år, hvad forslagsstillerne også omtaler, lavede vi desuden en aftale om en række nye naturindsatser, hvor vi bl.a. sikrede 10 mio. kr. til stenrev, der ville hjælpe naturen både under og over vandet i Roskilde Fjord og Gilleleje. Og det er til glæde for både fiskeyngel og sønemoner. Jeg har også selv haft mulighed for at besøge Roskilde Fjord og høre om nationalparkens planer for genopretning af stenrev og anlæg af et nyt formidlingsrev. Jeg er sikker på, at det vil give mange gode naturoplevelser, og at naturen også tager imod med kyshånd.

Så vi har altså allerede afsat midler til netop stenrev, og sammen med en række andre indsatser skal det være med til at gavne vores havmiljø og samtidig understøtte, at danskerne i endnu højere grad kommer ud og oplever de danske naturværdier. Så intentionen med beslutningsforslaget er god, men vi er i gang. Samtidig er det selvfølgelig også sådan, at forslag skal finansieres, og det er beslutningsforslaget her ikke. Så på den baggrund kan regeringen ikke støtte det. Tak for ordet.

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra fru Susanne Zimmer uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 15:59

Susanne Zimmer (UFG):

Tak. Jeg synes jo, at det er dejligt at høre, at stenrev bliver prioriteret højt, fordi det netop er en oase havet, og fordi vi har for lidt fokus på havet i vores biodiversitetsnak generelt. Jeg vil godt høre, om man kunne forestille sig, at beskyttelse af stenrev og etablering af nye stenrev kan komme med i den nye havplan.

Kl. 15:59

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 16:00

Miljøministeren (Lea Wermelin):

Det er klart, at noget af det, som vi er opmærksomme, og som er en af presfaktorerne i forhold til havmiljøet, jo bl.a. er fiskeriet og også noget af det fiskeri, som kan være tæt på stenrev. Så det er en af de ting, vi også kommer til at kigge på i forbindelse med den kommende havplan.

Kl. 16:00

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Så er der ikke flere korte bemærkninger, og så går vi til ordførerrækken. Det er fru Mette Gjerskov, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 16:00

(Ordfører)

Mette Gjerskov (S):

Tak, formand. Stenrev holder vi meget af. De giver levesteder for alverdens kriblekrable, for planter og for dyr på havbunden. Vi har i århundreder fisket sten op af havet og op af vores fjorde, og ligesom så meget andet miljøskrammel, vi er kommet til at lave i tidens løb, så skal vi nu den anden vej – nu lægger vi i stedet for sten ned for at skabe nogle gode levesteder. Så først og fremmest tak til Dansk Folkeparti for at sætte stenrev og biodiversiteten i havet på dagsordenen i Folketingssalen i dag.

Kl. 16:00

Der er jo ikke nogen tvivl om, at vi desværre har brug for en lang bedre biodiversitet i vores have. Derfor er det også en rigtig god idé at anlægge nye stenrev – det er vi som socialdemokrater rigtig enige i. Der er mange grunde til det. Men vi har jo faktisk allerede i juni i år afsat 10 mio. kr. til genetablering af stenrev, som ministeren sagde, sammen med Radikale Venstre, SF og Enhedslisten og Alternativet i forbindelse med genetablering af stenrevene i Natura 2000-områder for at give dyr og planter nogle gunstige livsbetingelser.

Men hvorfor kommer der så sådan et forslag nu? Det var da egentlig et mærkeligt tidspunkt, for det er jo ikke finanslovsforhandlingerne. Altså, jeg tænker, at det ville være en rigtig god idé, om Dansk Folkeparti måske bed sig fast i forhandlingsbordet og fandt pengene, hvis man gerne vil være med til at træffe beslutningerne. Dansk Folkepartis reaktion på finansloven var, at vi havde brugt for mange penge. Jeg ved ikke, hvor man ville tage pengene til stenrev fra, for det står der ikke noget om noget sted.

Jeg glæder mig jo sådan til, at vi får stenrev både ved Gilleleje og Roskilde fjord og også får lavet nogle stenrev, som kan formidle livet under vand, men jeg hæfter mig ved, at forslagsstillerne skriver i fremsættelsen, at de ønsker, at forslaget skal sætte fokus på etablering og genetablering af stenrev i det omfang, det giver mening. Og det giver mening, hvis man har finansieringen på plads.

Vi har lige indgået en enorm aftale – natur og biodiversitetspakken – til 888 mio. kr. på finansloven, signatur: Biodiversitet. Og også her er der fundet penge til livet under vand. Men jeg så ikke Dansk Folkeparti stå og juble i Folketingssalen, da finansloven blev vedtaget. Der er jo ikke nogen tvivl om, at vores natur i havet og på land er trængt. Og jeg er stolt over, at vi har den indsats, som vi har gjort nu, med natur og biodiversitetspakken.

Så jeg deler jo forslagsstillerens bevæggrunde til det her beslutningsforslag, og jeg holder vældig meget af, når vi her i Folketingssalen får lejlighed til også at drøfte forslag fra partier, som for nylig er blevet grønne. Men jeg synes bare, at det ville være bedst, hvis pengene også var der. Det er jo nemt nok at fremsætte forslag, hvis ikke man vil fortælle, hvor pengene skal komme fra.

Så jeg er enig. Flere stenrev – det leverer vi i regeringen sammen med Radikale og Venstre, nej, undskyld Radikale Venstre og SF. Ja, undskyld til Venstres ordfører, for jeg kan godt se, at han gerne vil have lidt anerkendelse, men det er måske ikke lige i den her sag, at jeg kan give den til ham – for det var Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet. Jeg synes, det er vigtigt, at vi siger, hvem det er, der står bag aftalen.

Så på den baggrund vil jeg sige, at vi jo sådan set har leveret varen; vi er allerede i gang. Det her beslutningsforslag er såmænd sympatisk, men det er faktisk lidt spild af tid, fordi vi jo er i gang. Så vi kan ikke fra Socialdemokratiets side bakke op om det her forslag.

Kl. 16:06

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning, og det er fra Susanne Zimmer. Værsgo.

Kl. 16:06

Susanne Zimmer (UFG):

Jeg vil nu sige, at jeg aldrig synes, det er spild af tid at snakke om natur og biodiversitet. Regeringen er så glad for partnerskaberne, men kunne man ikke forestille sig, at vi via partnerskaberne kunne få mere for pengene, så man fik mere ud af det her? Der er jo allerede private, der har investeret penge i at etablere flere stenrev.

Kl. 16:06

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 16:06

Mette Gjerskov (S):

Man kan sagtens forestille sig partnerskaber. Der var faktisk en af mine gruppefæller, der i dag med et glimt i øjet sagde: Bare vent, Femernforbindelsen bliver jo et stort stenrev. Om det ligefrem vil være det, der bliver talt om på det tidspunkt, skal jeg ikke kunne sige. Men man kan da sagtens indgå partnerskaber for at skabe mere natur. Det gør vi jo på alle mulige måder. Der er f.eks. Klimaskovfonden, som vi har behandlet her i salen for nylig. Det er jo også et godt eksempel på, at man laver partnerskaber.

Kl. 16:07

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Fru Susanne Zimmer frafalder. Så har jeg ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Og så går vi videre i ordførerrækken, og det er Venstres ordfører, og det er hr. Jacob Jensen. Værsgo.

Kl. 16:07

(Ordfører)

Jacob Jensen (V):

Tak til den socialdemokratiske ordfører for at spritte af og i øvrigt også for indlægget. Det var ganske udmærket på lange strækninger, fordi vi jo selvfølgelig også deler den her ambition, som Dansk

Folkeparti udtrykker i sit beslutningsforslag om at reetablere og også indføre nye stenrev i det danske havmiljø.

Nu var fru Mette Gjerskov lige før lige ved at give os noget af æren for det, og det var sådan set med rette, for vi har jo presset voldsomt på, for at regeringen skulle komme med en natur- og biodiversitetspakke. Vi fik ikke lov til at komme med, og det er jo fair nok. Det er jo regeringens privilegium, at man kan forhandle med dem, man har lyst til – i hvert fald et stykke ad vejen. Men vi fik dog lov til at fremsætte et beslutningsforslag om det her i efteråret, og vi tror også på, at det havde en lille betydning for, at man alligevel ikke udskød den biodiversitetspakke, som man rent faktisk havde sagt man ville udskyde et års tid, men alligevel fik den forhandlet igennem med sine støttepartier. Så det var jo fint nok.

Men tak til Dansk Folkeparti for at fremsætte forslaget, B 96, som jo netop, som der også blev redegjort for før, er et forslag, der vil medføre flere stenrev i de danske have. Det er en vigtig del af det, der skal være indsatsen, for at vores havmiljø kan få det bedre. Der er jo mange forskellige redskaber, man kan tage frem, og jeg tror, det er væsentligt, at vi også kigger på, hvilke virkemidler der også er evidens for rent fagligt giver en god effekt af den indsats, der ligger bag. Vi har en overskrift for vores miljøpolitik, der handler om mest miljø for pengene, og jeg tror, at det her er et af de elementer, som vi godt kan se os selv i.

Forslaget vil, som vi ser det, sikre – det er også det, der fremgår af forslaget, så det er måske ikke noget, jeg ser – at regeringen genetablerer gamle stenrev og etablerer flere nye stenrev i de danske farvande, og at bevillingen til stenrevene videreføres på finansloven med 9,2 mio. kr. for finansårene 2021-2023. Når jeg siger, at jeg kan se mig selv i det, er det jo, fordi vi, da vi sad i regering, selv indførte en række tiltag til gavn for netop stenrevene. Dels indgår genopretningen af stenrevet ved Gilleleje Flak i aftalen om en naturpakke fra maj 2016, dels er der etableret et stenrev i Limfjorden som en del af aftalen om fødevarer- og landbrugspakken, som også kan bidrage til områdets naturværdier og til en undersøgelse af stenrevenes generelle potentiale som kvælstofvirkemiddel.

Det gjorde vi, fordi vi i VLAK-regeringen også dermed så stenrevene og rev i det hele taget som en vigtig del af en sårbar naturtype i vores farvande. Derfor er det selvfølgelig væsentligt, at vi også passer på dem og reetablerer dem i det omfang, det giver god mening. Derfor er det stadig væk vores holdning, at det her er noget, vi skal arbejde videre med. Det er et virkemiddel blandt mange, men et vigtigt virkemiddel til netop at udvikle og passe godt på vores havmiljø.

Derfor kan jeg sige, at for Venstres vedkommende kan vi tilslutte os forslaget, som det ligger.

Kl. 16:10

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren.

Vi går videre til Radikale Venstres ordfører, og det er fru Zenia Stampe. Værsgo.

Kl. 16:11

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak for det, og tak for et rigtig godt forslag fra Dansk Folkepartis side. Hvor er I henne? Nå, det er herren dér, hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, der er ordfører i dag – jeg troede, det var hr. René Christensen, der stod som forslagsstiller. Men tak for et rigtig godt forslag. Jeg synes, at det var en fornøjelse at læse det. På den måde har jeg det ligesom fru Susanne Zimmer, i forhold til at man jo kun bliver glad af at læse den type forslag, for det viser jo bare, hvor bredt forankret fokuset på at øge biodiversiteten er i Folketinget, og det synes jeg kun at man kan glæde sig over. Og hele indsatsen i forhold

til stenrev er vi sådan set fuldstændig enige i. Vi er så ikke helt enige i, at vi skal forhandle finanslov via et beslutningsforslag, og det er derfor, vi ender med at sige nej til beslutningsforslaget.

Men i virkeligheden synes jeg jo, at der ligger så god en argumentation i forslaget og også bag de initiativer, som vi har taget sammen med den nuværende regering – og også bag dem, som det gamle flertal tog. Så der kunne jo måske godt være potentiale i at gå sammen om at lave noget lidt bredere, noget lidt mere langsigtet og måske også noget, der har, hvad kan man sige, sådan et mere overordnet perspektiv. Altså, man kunne jo godt lave en handlingsplan for genetableringen af stenrev eller lignende – altså se på det i et lidt større perspektiv og med en lidt længere tidshorisont. Det synes jeg sådan set at det her beslutningsforslag er et tegn på. Det kunne der være et perspektiv i, både af hensyn til sagen, men også fordi det lader til, at der er et bredt flertal i Folketinget, der synes, at det her er et vigtigt virkemiddel i forhold til at arbejde for biodiversiteten på havet.

Så tak for forslaget. Men nej, tak, fordi vi ikke er parat til her at forhandle finanslov. Men det er bestemt noget, som vi vil se på, og vi kan jo slet ikke afvise, at det kunne være en af de ting, som vi faktisk ender med at tage med ind i finanslovsforhandlingslokalet, for kampen for biodiversitet fortsætter jo. Selv om vi *virkelig* fik vedtaget en stor, ambitiøs pakke, bl.a. finansieret gennem det års finanslov, så ligger der jo stadig væk mange fremtidige projekter og perspektiver derude. Så på den måde skal jeg slet ikke kunne afvise, at det her er en af de ting, som vi selv kunne finde på at bringe med ind til bordet ved finanslovsforhandlingerne, når vi nærmer os den tid i slutningen af året.

Kl. 16:13

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til SF's ordfører, og det er hr. Rasmus Nordqvist.

Kl. 16:14

(Ordfører)

Rasmus Nordqvist (SF):

Tak, og vi skal vist huske på en lakering af de kære møbler oven på alt det her sprit, når vi engang er overstået med det.

Tak til Dansk Folkeparti for at fremsætte det her forslag. Det er et vigtigt forslag, og det er vigtigt, at vi diskuterer stenrevene her i dag. Vi er sådan set helt enige i ambitionen og de gode begrundelser, der er i det. For stenrev er jo netop fantastiske, fordi de skaber plads til liv under vandet, de skaber plads til, at fisk kan yngle og gemme sig, og der er alt muligt andet, der kan vokse op. Men de er også et vigtigt skridt i forhold til det, som man også nævner i beslutningsforslaget, om hele kystbeskyttelsen, og hvordan man også kan bruge dem aktivt der.

Før det her års finanslovsforhandlinger gik i gang, kom vi med et ret omfangsrigt grønt udspil, hvor der netop også var en stor del til stenrev, og det var jo ikke alt natur, vi fik med i den her finanslov, selv om det blev så fantastisk ambitiøst, som det gjorde, og derfor er det absolut også noget, som vi stadig væk har på vores to do-liste over ting, der skal gøres. Jeg var selv her i oktober oppe ved Hundested og besøge Hunderevet, hvor de jo har fantastiske planer og visioner for stenrev, og det håber jeg i den grad vi kommer til at bakke op om og se ske.

Jeg synes jo også, at den her debat i dag, som andre lige har været inde på, er god, fordi vi her i Folketingssalen ligesom ser en ret bred opbakning til at arbejde med stenrev. Når vi netop i år skal i gang med havplaner, og der er et ret stort fokus på vores have lige nu, så synes jeg måske også, det er oplagt, at vi ser på en større strategi omkring en indsats i forhold til stenrev i Danmark, hvor man kan gøre det, og hvor de kan være en aktiv spiller i vores naturarbejde til havs.

Vi kommer ikke til at støtte det her forslag af de samme grunde, som andre har haft, altså at det er finanslovsstof osv. osv., og det kommer nok ikke bag på Dansk Folkeparti. Men intentionerne og fokusset på stenrev er i den grad noget, som vi bakker op om.

Kl. 16:16

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Der er ingen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Enhedslistens ordfører, og det er hr. Rasmus Vestergaard Madsen. Værsgo.

Kl. 16:16

(Ordfører)

Rasmus Vestergaard Madsen (EL):

Jeg vil også gerne starte med at takke forslagsstillerne for det her forslag. For der er i den grad brug for, at vi får havmiljøet på det politiske landkort, og stenrev er her helt afgørende for, at fisk og en lang række andre arter har ordentlige levevilkår. Derfor har Enhedslisten også længe presset på for at få genskabt stenrev sammen med en række andre initiativer, der kan genskabe en rigere og vildere natur i Danmark. Derfor er vi også rigtig glade for, at det er lykkedes at få afsat 10 mio. kr. på finansloven for 2021 til bl.a. genetablering af stenrev.

For naturen, særlig den under havets overflade, skriger lige nu på hjælp. Gennem tiden er der fjernet 55 km² stenrev i Danmark, og for lige at sætte det sådan lidt i perspektiv, svarer det til en arealstørrelse på niveau med Fanø. Indtil videre er det kun lykkedes at genetablere omkring 2 pct., så vi står altså foran en kæmpe opgave. Erfaringerne med at genskabe stenrev er faktisk allerede gode. Ved Als har man genudlagt stenrev, og der har man observeret op til 100 gange flere torsk, end man så før. Det er altså en succeshistorie, som viser, hvor stort et potentiale stenrevene har for livet i havet.

Jeg vil samtidig også godt kvittere for Dansk Folkepartis bemærkning om, at meget af det arbejde med stenrev, der foregår, er båret af stærke lokale kræfter. Både på Als, ved Hundested, i Roskilde Fjord og ved Køge Bugt er der nogle solide foreninger, som kender de lokale forhold og ved, hvor stenrevene bør placeres. Tak til jer, som hver dag kæmper for at skabe mere liv i havet, og det er også Enhedslistens ønske, at I skal inddrages i processen med at udmønte de 10 mio. kr., som er øremærket på finansloven. Jeres arbejde og jeres lokalkendskab er helt afgørende for, at vi kan lykkes med at genetablere den vilde natur i havet.

Stenrev er altså rigtig godt, det er en rigtig god start, det er et fornuftigt og lavpraktisk initiativ, men det er ikke et quickfix. Den danske havnatur er i en sølle forfatning. Årtiers forurening fra landbrug og industri kombineret med overfiskeri med ødelæggende bundtrawl har efterladt havet i en sørgelig tilstand. Der er brug for, at vi får lagt meget mere af havet ud til vild natur, at vi får sat en stopper for de ødelæggende bundtrawl, og at vi får sat en prop i særlig landbrugets udledning af næringsstoffer, hvis vi igen skal opleve den mangfoldighed af liv, som havet kan indeholde. Særlig i det sydlige Lillebælt har man siden branden på Dangødningsfabrik i Fredericia kunnet se, at der er store udfordringer. Her beretter lokale dykkere og fiskere om en havbund, som lugter surt af svovl, og hvor de stort set kun fanger krabber. Begge dele er et tegn på et sammenbrud i det marine økosystem. En potentiel katastrofe er under opsejling, hvis vi ikke gør noget nu.

Situationen er altså generelt trist, og når vi ser ud over de danske have, er der ikke et eneste dansk havområde, som i dag lever op til EU's mål om en god miljøstandard, ligesom Danmark indtager en trist tredjeplads i forhold til overfiskeri. Det kan vi ikke løse alene med stenrev. Derfor vil havets tilstand også stå højt på Enhedslistens liste, når vi i løbet af 2021 skal forhandle havplan, vandmiljøplaner

og Natura 2000-områder. Det er her, vi for alvor kan gøre en forskel for livet i havet.

Vi er altså helt enige med forslagsstillerne i intentionen om, at der er brug for flere stenrev, og det kommer der også med finansloven for 2021, og vi vil gerne presse på, for at der bliver fundet flere midler til stenrev. Men det forudsætter en fair og fornuftig finansiering, og det indeholder det her forslag ikke. Derfor kan Enhedslisten ikke støtte beslutningsforslaget.

Kl. 16:20

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Jacob Jensen. Værsgo.

Kl. 16:20

Jacob Jensen (V):

Tak for talen. Jeg hørte egentlig ikke, at der var noget i det indholdsmæssige, som Enhedslisten havde problemer med. Der var så noget med finansieringen her til sidst. Men skal jeg forstå det sådan, at Enhedslisten sådan set støtter det her forslag, hvis der findes finansiering? Og man kan så spørge Dansk Folkeparti, hvordan de forestiller sig, at det skal finansieres, lige så vel som vi andre, der støtter det, har vores finansiering. Og er det sådan, at vi, hvis Enhedslisten kan blive enige med os om en finansiering, så kan gennemføre det her forslag? For jeg tror, at man, hvis Enhedslisten stemmer for det, kunne forestille sig, at der måske var et flertal, som sådan set kunne presse i den retning, som Enhedslisten jo taler meget varmt for.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 16:21

Rasmus Vestergaard Madsen (EL):

Jamen Enhedslisten vil gerne være med til at finde penge til flere stenrev. Det synes jeg også jeg fremlagde meget tydeligt i min ordførertale.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Vi går videre til Konservative Folkepartis ordfører, og det er hr. Egil Hulgaard. Værsgo.

Kl. 16:22

(Ordfører)

Egil Hulgaard (KF):

DF har fremsat det her forslag om stenrev i de danske farvande. Regeringen har i den endelige finanslov for 2021 prioriteret 10 mio. kr. til stenrev og opsamling af tabte fiskeredskaber. Stenrev gavner, som alle stort set har sagt her fra talerstolen, den maritime biodiversitet. Omkring stenrev trives plante- og dyreliv, alger, snegle, muslinger, fisk og tang. Stenrev skaber et naturligt beskyttelsessted for havets dyr og planter, og der er behov for mange flere stenrev i Danmark. Det kan vi alle sammen blive enige om.

Konservative har været med til at støtte stenrevet ved Livø i 2017. Regeringen har støttet genetableringen af stenrev i Roskilde Fjord og udvidelse af stenrevet ved Gilleleje, og Als sørger selv for flere stenrev. Jeg vil gerne nævne et eksempel omkring havmiljøet i Limfjorden, som bestemt kunne bruge en yderligere hånd i form af flere stenrev. I perioden fra 1989 til 2008 blev der fjernet 550.000 t sten, skaller og muslinger i Limfjorden i forbindelse med skrabning efter blåmuslinger. Det er derfor en stor opgave at genetablere den del af det havmiljø, der er gået tabt over tid. Det mest effektive er naturligvis at beskytte de stenrev, vi allerede har tilbage. Derfor må en del af diskussionen om stenrev også indeholde en plan for

bevaring af eksisterende stenrev, og det har miljøministeren jo også lige proklameret vil være en del af havplanen.

Stenrev kan altså gavne mange steder i Danmark. De kan etableres, hvor det giver mening, og gerne, hvor flere formål opfyldes, altså både styrkelse af biodiversitet, havmiljø og kystbeskyttelse. Så det begynder også at være på tide, at vi ikke hopper fra stenrev til stenrev, men får lavet en egentlig plan for hvor, hvornår og hvordan vi genetablere de stenrev, så vi får mest mulig biodiversitet og havmiljø for pengene. Så det vil vi gerne arbejde videre med i Konservative. Vi vil gerne have en mere systematisk tilgang til, hvordan vi genskaber stenrev rundt om i landet. Der er en bred enighed om, at vi skal have flere stenrev.

I det konservative finanslovsforslag, som bl.a. skabte 34.000 jobs, er der også afsat 50 mio. kr. til biodiversitet, og her afsætter De Konservative 20 mio. kr. til etablering af stenrev. På den baggrund vil vi gerne være konstruktive i forhold til at støtte beslutningsforslaget, selvfølgelig ud fra nogle af de vinkler, som vi har fra konservativ side. Tak.

Kl. 16:24

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren, og vi går videre til Nye Borgerliges ordfører. Det er hr. Peter Seier Christensen. Værsgo.

Kl. 16:25

(Ordfører)

Peter Seier Christensen (NB):

Tak for ordet. Dansk Folkeparti har fremsat et beslutningsforslag om at genetablere flere stenrev i de danske farvande. Som DF gør rede for, vil denne genetablering gavne den maritime biodiversitet og skabe et beskyttelsessted for havets dyr og planter. Samtidig vil det forebygge kysterosion og tilsanding af sejlrender. I beslutningsforslaget nævnes også, at sejlrenderne vil gavne lystfiskerne, idet de bliver bosteder for mange fiskearter.

I Nye Borgerlige ønsker vi at værne om de fiskerige kystnære farvande. Det gælder også vores maritime dyreliv. Her spiller en øget biodiversitet en vigtig rolle for havdyrene. Samtidig hæfter vi os ved, at denne genetablering ikke går ud over fiskeriet i de områder, og det finder vi vigtigt, når vi taler om regulering af vores kyster.

Da denne genetablering både er til gavn for havets dyr, sikrer vores kyster og gavner fiskeriet, kan vi i Nye Borgerlige tilslutte os dette beslutningsforslag. Nye Borgerlige stemmer derfor ja til beslutningsforslag B 96 om genetablering af stenrev.

Kl. 16:26

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre til fru Susanne Zimmer. Værsgo.

Kl. 16:26

(Ordfører)

Susanne Zimmer (UFG):

I Frie Grønne er vi meget glade for det her beslutningsforslag, for som regel, når vi snakker om biodiversitet, snakker vi om biodiversitet på land. Vi har brug for at sætte mere fokus på havbiodiversiteten, og det har vi, bl.a. fordi, som Greenpeace siger, halvdelen af vores ilt faktisk bliver lavet på havet. Det vil sige, at hvert andet af vores åndedrag er med ilt, der kommer fra havet, og bl.a. derfor skal vi beskytte vores blå planet. Men det skal ikke bare være derfor, også fordi havnaturen har en værdi i sig selv, og som mennesker har vi ikke ret til ødelægge den. Og det har vi jo netop gjort på mange måder, bl.a. ved at vi fra 1900-1999 har ødelagt så mange stenrev, at DTU siger, at vi har fjernet et areal, der svarer til Fanø, hvilket er

55 km². Det er gode, sunde levesteder for fisk, krabber, hummer og fødesøgende havpattedyr, som er blevet ødelagt.

Vi skal genetablere stenrevene for at støtte havets biodiversitet. Helt konkret er stenrev jo små oaser i havet, hvor livet har virkelig gode betingelser for at udfolde sig. Stenrev er opvækstområder fra fiskeyngel og for havets pattedyr, der kan finde føde her, og desuden er det et sted for snegle, muslinger, tang, makroalger og fastsiddende dyr – og makroalger har jo den fine kvalitet, at de ligesom ålegræs kan optage kvælstof og fosfor og dermed modvirke algesuppe og iltsvind i havene. Stenrevene har således en kolossal betydning for fiskene, og forskerne på DTU Aqua registrerer, at efter at have etableret et stenrev ved Bredgrund i Sønderborg og BlueReef i Kattgat er mængden af torsk vokset 100 gange. Det har vi jo virkelig meget brug for, for hvis man ser på sild og torsk, er de inden for de sidste 30-40 år reduceret med henholdsvis 80 og 85 pct., så bl.a. derfor bør vi beskytte og genoprette vores levesteder, og det skal have en central placering i den kommende havplan.

Men det handler jo ikke kun om etablering og genetablering af stenrev; vi er også nødt til at se det større billede. Stenrev er en lille brik i forhold til hele havmiljøet, hvor vi har truede dyre- og plantearter. Vi skal se på fiskeri, især på bundtrawl, som ødelægger havbunden og lægger den øde. På papiret har vi 18,3 pct. af vores havarealer, som er beskyttet, men ifølge IUCN er det faktisk kun 4,8 pct. Så en masse af den beskyttelse er i virkeligheden bare streger på et stykke papir, og grunden til, at det ikke er reelt beskyttet, er, at vi har fiskeri med bundslåbende redskaber, som ødelægger området, bl.a. i Vadehavet og i Nordsøen.

Frie Grønne mener, at vi skal have en national målsætning med konkrete mål for det danske havmiljø, herunder stenrev, og vi håber, at det bliver en del af det kommende biodiversitetsråds arbejde. Vi er glade for, at regeringen bakker op om EU's strategi med 30 pct. beskyttet havnatur og mindst 10 pct. strengt beskyttet havnatur, men jeg bliver bekymret, når regeringen anser det som et fælleseuropæisk ansvar og ikke som et nationalt ansvar. Jeg frygter, at det kommer til at betyde, at vi regner med, at andre lande beskytter deres have, så vi ikke behøver at have beskyttet 30 pct. af vores havareal, når vi når frem til 2030. Vi i Danmark bør tage ansvar, og vi bør gå forrest.

Det her lille beslutningsforslag er konkret, og vi hilser det velkommen, da det er et lille skridt, men et godt skridt, i den rigtige retning i forhold til at sikre beskyttelse af vores havmiljø. Jeg vil dog godt understrege, at vi selvsagt ikke synes, at de 9,2 mio. kr. på finansloven forslår i 2021, 2022 og 2023. Vi håber, at det kunne blive mere i de fremtidige år, og jeg håber, at regeringen via partnerskaber kan gøre, at vi får flere penge i gang, så vi kan beskytte vores havnatur og komme i gang allerede i år.

Frie Grønne støtter forslaget.

Kl. 16:31

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre til ordføreren for forslagsstillerne, og det er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl. Værsgo.

Kl. 16:31

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak for ordet. Som nogle af ordførerne bemærkede, er det ikke vores normale ordfører, René Christensen, der står her. Det er jo hans forslag, og jeg står her så som substitut og kan glæde mig rigtig meget over den opbakning, jeg hører fra alle sider, til det her forslag. Jeg kan også godt konstatere, at der selvfølgelig diskuteres finansiering.

Jeg vil sige, at da vi fremsatte det her forslag i efteråret, var det på basis af, at der var et finanslovsudspil, hvor de 9,2 mio. kr. var fjernet fra indsatsen i forhold til rev. Nu kan vi så konstatere, at der efterfølgende er kommet 10 mio. kr. ind, som ministeren også

siger, og det er vi selvfølgelig rigtig glade for. Nu må indsatsen jo så handle om, at de 10 millioner så rent faktisk også bliver brugt til noget derude, hvor de skal gøre den store forskel.

Derfor er det, jeg tager ned ud fra det her, egentlig, at der er opbakning til at arbejde videre med det her, og der er opbakning til at se på en handlingsplan. Jeg tror, at Venstres ordfører sagde, at det også handler om at få mest for pengene, og det er vi fuldstændig enige i.

En af de ting, som vi jo gerne vil have puttet ind i den her diskussion, er det, som også står i forslaget, nemlig at når Storstrømsbroen skal erstattes, er der nogle bropiller, brokonstruktioner, som os bekendt ikke indeholder stål. Man kunne sprænge dem – de kunne meget let omdannes til en revdannelse i det område. Det ville være oplagt at tage ind i sådan en handlingsplan. Det ville både være billigere end at fjerne dem på anden vis, og det ville faktisk også give nogle naturmæssige fordele.

Derfor vil vi tage det her forslag tilbage til udvalget og lægge op til, at vi laver en beretning, hvor vi kan få de her ting med ind, og hvor vi egentlig i fællesskab kan skabe en plan for, hvordan vi kommer videre. Og så tænker jeg også, at vi i fællesskab finder ud af at finde pengene, som skal til, for det hører jeg egentlig også, at der er velvilje til. Og det er fair nok, at man siger, at de ikke lige er sat af i den her sammenhæng, men det kan de jo så blive.

Så tak for tilslutningen, og tak for ordet.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Så vi siger tak til ordføreren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Miljø- og Fødevarerudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om ændring af SU-loven. (Forhøjelse af fribeløb og forlængelse af bestemmelser om udvidede SU-lånemuligheder som følge af covid-19).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen). (Fremsættelse 20.01.2021).

Kl. 16:34

Forhandling

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er Socialdemokraternes ordfører, og det er hr. Jens Joel. Værsgo.

Kl. 16:34

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak, formand. Det forslag, som vi behandler her i dag, er jo en udløber af endnu en – heldigvis – bred aftale med rigtig mange af Folketingets partier, og man kan sige, at det rent indholdsmæssigt også er en videreførelse af noget, som har fungeret sidste år. Og derfor er det, der ligesom er sket, og det, der er baggrunden for, at vi står her i dag, jo i virkeligheden, at vi desværre stadig væk har en

coronasituation. Vi har stadig væk behov for nedlukninger, og derfor er nogle af de problemer, som vi med aftalerne fra sidste år løste for nogle af de studerende, stadig væk problemer.

Det her forslag forlænger de bestemmelser og de aftaler, der har været, om muligheden for, at de studerende kan tage ekstra studielån, altså ekstra su-lån. Og det er jo en konsekvens af, at rigtig mange studerende har haft studiejob ved siden af til at supplere deres indtægter, og at rigtig mange af de studiejob er forsvundet. Så vi støtter selvfølgelig op om, at man har mulighed for at sikre, at regningerne kan betales – også selv om vi står midt i coronatiden.

Så er der noget omkring deadlines, hvor vi skal være sikre på, at nogle af dem, der har været i lønnet praktik, også har muligheden for at gøre brug af den her lånemulighed, hvis det er det, der skal til for at få enderne til at mødes. Og derfor er det vigtigt, at vi får det forlænget, sådan at de studerende når at komme tilbage på deres su, altså fordi det er der, man kan søge om su-lånet. Så det er selvfølgelig også et element.

Endelig er der det element, som handler om, at man kan søge om et forhøjet fribeløb, altså de penge, man må tjene ved siden af sin su, hvis man indgår i coronaberedskabet. Og det er jo for at imødekomme de studerende, som måtte indgå i vaccineudrulning, testning eller andre ting i forhold til coronaberedskabet, så de ikke tvinges til at tilbagebetale su, fordi de bidrager til opretholdelse af coronaberedskabet.

Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Kl. 16:36

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Venstres ordfører, og det er fru Ulla Tørnæs. Værsgo.

Kl. 16:36

(Ordfører)

Ulla Tørnæs (V):

Tak. Som det fremgik af den socialdemokratiske ordførers indlæg her, er det her rent faktisk et rigtig fint lille lovforslag, hvor vi følger op på en aftale, som Folketinget indgik i fællesskab tilbage i december måned sidste år. Den aftale var jo sådan set en opfølgning på en tidligere aftale, og det siger jo netop lidt om, hvor vi er henne. Det her har trukket noget mere ud end det, vi vel alle sammen havde forventet, men i det lys er det rigtig godt, at vi kan stå sammen om at give en håndsrekning til den gruppe af studerende, som har brug for at kunne optage et ekstra su-lån. Det, vi gør med lovforslaget her, er, at vi forlænger perioden, der ellers havde udsigt til at udløbe til marts, og det gør vi så strengt taget helt frem til august måned. Det er rigtig godt.

Jeg er særlig begejstret for, at vi med lovforslaget her også bekræfter det, som var vigtigt for os i foråret, nemlig at give de studerende, der yder en særlig covid-19-indsats, en håndsrekning, forstået på den måde, at hvis de er med i covid-19-beredskabet og tjener flere penge end det, som frivilligbeløbsgrænserne tillader, så skal de selvfølgelig ikke straffes for det. Med forslaget her bekræfter vi det, som vi også besluttede for 2020, nemlig at hvis man er en del af beredskabet, skal man ikke tilbagebetale su, hvis man har tjent ud over de normale fribeløbsgrænser. Det er rigtig, rigtig godt. Summa summarum er det et fint lille forslag, som Venstre til fulde støtter.

Men alt det sagt, så løser vi jo ikke alle verdens problemer med det her lille lovforslag, og derfor vil jeg også gerne benytte lejligheden til at understrege, at vi i Venstre er meget opmærksomme på, at den nuværende situation trækker umådelig store vekslers på de unge. Der er meget fokus på de mindste elever i folkeskolen af indlysende årsager, men vi burde også efter min opfattelse have et endnu større fokus, end vi har, på, hvad det rent faktisk er for vilkår, vi overlader de studerende til. Nu har de udsigt til for tredje semester at gå i

gang med virtuel undervisning, og enhver kan sige sig selv, at det selvfølgelig ikke kan sammenlignes med den undervisning, som man kan få, hvis man er til stede på uddannelsesinstitutionen – og ikke at forglemme de sociale kontakter, som de studerende selvfølgelig mangler.

Jeg kan godt forstå, hvis rigtig mange studerende sidder derude og har ondt i maven: Hvad sker der nu med min eksamen? Hvad er det for vilkår, hvad er det for en økonomi, hvad er det for job, jeg har udsigt til, når jeg bliver færdig med min uddannelse? Jeg forstår til fulde de bekymringer, som rigtig mange unge bærer rundt på, og jeg kan også godt sætte mig ind i, at det virkelig er noget, som for mange kan være en stressende belastning, som man måske ikke lige havde regnet med skulle være en del af ens studieliv, da man påbegyndte uddannelsen.

Det er bare for at understrege, at vi er i Venstre fuldt ud opmærksomme på den situation, som tusinder og tusinder af unge mennesker sidder i derhjemme foran skærmen. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at understrege over for ministeren og regeringen, at såfremt ministeren skulle synes, at det var på sin plads, at vi giver en håndsrækning til de unge, er vi åbne over for det. Det kan være ekstra midler til studenterrådgivningen; det gjorde vi i foråret, og det kan være, at tiden er kommet til, at vi skal se på det allerede nu, så vi kan tage højde for, hvad der måtte komme af ønsker til studenterrådgivningen og muligvis også til studenterpræsterne. Vi er i hvert fald åbne over for begge dele.

Sidst, men ikke mindst, er vi også åbne over for en snak om, om vi måske kan se på den måde, bevillingsreformen i tidernes morgen blev skruet sammen på, og se på, om der er elementer af det fra den gamle fremdriftsreform, vi måske skal se på, sådan at de unge ikke føler sig pressede af resterne af fremdriftsreformen og i det hele taget den situation, som selvfølgelig påhviler studerende, nemlig at man skal gennemføre sit studie inden for normeret tid.

Men det korte af det lange er, at det jo ikke er de studerendes skyld, at de er havnet i en situation, hvor de nu har udsigt til at skulle starte det tredje semester med virtuel undervisning og med begrænsede muligheder for at lave forsøg i laboratorier osv. osv.

Lang snak kort; jeg kan se, at lampen blinker her: Vi er bestemt klar til at se på, om vi kan skabe øget fleksibilitet og derigennem give de studerende bedre rammer, så ikke de skal få yderligere ondt i maven over den nuværende coronasituation. Tak.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra fru Astrid Carøe. Værsgo.

Kl. 16:42

Astrid Carøe (SF):

Tak. Jeg havde egentlig ikke tænkt, at den her debat ville give anledning til mange korte bemærkninger, men jeg blev simpelt hen så nysgerrig på det sidste, ordføreren sagde om fremdriftsreformen, som også er noget, vi i SF var med til at løfte i foråret. Derfor vil jeg bare høre, om det, ordføreren mener, er, at man skal dispensere fra eller måske endda helt afskaffe resultattilskuddet.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Ordføreren.

Kl. 16:42

Ulla Tørnæs (V):

Jeg synes, det er noget, vi skal kigge på. Jeg ønsker ikke at afskaffe det, men der er noget, der jo giver sig selv, hvad angår den del af bevillingsreformen, som knytter an til beskæftigelse. Rigtig mange dimittender er jo i en helt anden situation i dag, end man var i for

3 år siden – eller måske er det efterhånden ovenikøbet 4 eller 5 år siden – da vi aftalte bevillingsreformen. Der var jobmarkedet anderledes, end det er p.t. Så jeg taler ikke om en afskaffelse, men måske om en pauseknop. Det handler selvfølgelig også om at høre, hvilken indflydelse ministeren mener det vil kunne få på vores alle sammens fælles målsætning om selvfølgelig at leve op til vores gamle aftale om, at man skal gennemføre sin uddannelse på normeret tid med den forsinkelse, som der gives mulighed for. Men det, som jeg er optaget af, er at give institutionerne øget fleksibilitet, så man kan give dispensation, så corona ikke rammer de unge dobbelt hårdt.

Kl. 16:43

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Så vidt jeg kan forstå, frafalder spørgeren sit andet spørgsmål, så vi siger tak til ordføreren. Så kan vi gå videre til næste ordfører, og det er Dansk Folkepartis ordfører, hr. Jens Henrik Thulesen Dahl. Værsgo.

Kl. 16:44

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Den her afsprættning understreger sådan set den specielle tid, vi er i. Nu må jeg ikke engang hoste i nærheden af ministeren mere. Da vi havde den her diskussion tilbage i foråret, startede jeg faktisk min tale med at sige, at det var en meget speciel tid, vi var i på det tidspunkt, og det er det jo sådan set stadig væk. Dengang syntes vi, at det var vigtigt at give de studerende nogle muligheder for at kunne stå imod. Dengang havde vi faktisk en kamp, kunne jeg se, da jeg slog op i referatet, om at få hævet fribeløbet og også om at få det gjort klart og få det med i lovforslaget. Det lykkedes dengang i form af et ændringsforslag.

I dag er vi trods alt blevet lidt klogere. Tingene er med, og i det her lovforslag giver man jo både mulighed for ekstra studielån og en forhøjelse af fribeløbet. Selvfølgelig støtter vi lovforslaget. Vi skal støtte de studerende, uanset om det handler om, at de mister deres studiejob på grund af covid-19 og har brug for ekstra studielån, eller om, at de tjener penge på covid-19. Beredskabet har brug for ekstra folk. Selv om vi også ved nu, at ordningen med fribeløb kun har været brugt i ganske begrænset omfang, finder vi det i Dansk Folkeparti rigtig vigtigt fortsat at sende det signal, at de studerende, der kan bidrage i beredskabet, hvis der er behov for det, også skal kunne gøre det uden at være bange for at blive trukket i deres su.

Vi har også kunnet se – og det har undret mig en lille smule – at dem, der tog de ekstra studielån, var dem, der i forvejen tog studielån. Jeg havde egentlig et billede af, at det var nogle, der havde et studiejob og dermed undgik at tage studielån, men det er ikke dem, der bruger de her lån. Det skal ikke gøre, at vi ikke skal lave den her ordning, for jeg tror på, det er rigtig vigtigt, at vi sikrer, at de studerende ikke på grund af manglende midler dropper deres studie. Det er sådan set bare en refleksion over, at det er nogle sjove ting, der somme tider kan vise sig i sådan et forløb som det her.

Så vil jeg egentlig også gerne bakke op om det, fru Ulla Tørnæs siger, nemlig at vi jo godt ved, at det er rigtig svært for de studerende. Vi hører alle sammen fra rigtig mange, som ikke helt kan overskue, hvordan de nu lige kommer igennem det her forløb. Der tror jeg, det er rigtig, rigtig vigtigt, at vi er pragmatiske, og at vi gør alt det, vi overhovedet kan, for at sikre, at tingene foregår så smidigt som muligt, at man kan finde lokale løsninger der, hvor det er muligt, og at vi understøtter det på de måder, vi nu kan, og at vi, når nogle kommer til os, så også tager det op og finder løsninger. Det mener jeg sådan set også vi gør, men jeg tror, det er et vigtigt signal at sende, at det vil vi fortsat gøre.

Dansk Folkeparti støtter selvfølgelig lovforslaget, og jeg vil lige til sidst hilse fra Konservative og sige, at de også støtter forslaget.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra fru Ulla Tørnæs. Værsgo. Okay, hun frafalder.

Ulla Tørnæs (V):

Egentlig frafalder jeg, men det var, fordi jeg faktisk også havde lovet De Konservative at hilse fra dem og sige, at de støtter forslaget. Det nåede så heldigvis via telepati til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl. Mange tak for det. Men jeg håber, at Katarina Ammitzbøll oppe i Udenrigsudvalget er opmærksom på, at det nu er blevet sagt to gange, fra både Venstre og DF, at de også støtter lovforslaget.

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Gode gerninger kan ikke gøres for tit. Tak for det. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Vi går videre til Radikale Venstres ordfører, og det er fru Katrine Robsøe. Værsgo.

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Det er godt. Så er vi i hvert fald ikke længere i tvivl om, hvad Konservative mener om lovforslaget.

Det er jo egentlig et meget ligetil lovforslag, men som mange har sagt, kommer det jo oven på, at vi desværre gang på gang jo er nødt til endnu en gang at tage de her redskaber i brug. Og hvis de rygter, der lige nu flourer rundt omkring, om, hvad statsministeren kommer til at sige om ikke så lang tid på et pressemøde, er rigtige, så synes jeg, at vi står i en meget alvorlig situation – stadig og igen. For længden af tid, vi har været lukket ned, og længden af tid, vi beder de studerende sidde foran en skærm og modtage undervisning, er virkelig, virkelig lang efterhånden. Og hold da op, hvor har vi en generation af studerende, der er ansvarlige og tager deres opgave på sig, når vi har bedt dem om at følge retningslinjer og blive hjemme og gøre, hvad de kan for at undgå social kontakt, så de forhåbentlig kan komme tilbage til fysisk undervisning igen.

Jeg bliver så ked af det, når vi så kan se frem til, at det stadig væk har meget lange udsigter. Dermed jo ikke sagt, at vi ikke har forståelse for det; jeg har lige så stor forståelse for det som rigtig mange andre, altså at det er nødvendigt. Men jeg bliver rigtig ked af det alligevel, og derfor har jeg en meget klar opfordring til ministeren om at få indkaldt Folketingets partier, så vi kan få talt om det faglige efterslæb, som jeg tror der er meget stor forståelse for at der kan være. Uanset om man er en dygtig studerende, uanset om man har meget dygtige undervisere, er det her en helt exceptionel situation. Derfor håber jeg, at vi kan få diskuteret det faglige efterslæb med ministeren, og ikke mindst, hvad vi kan gøre ved det.

Jeg håber også rigtig meget, at vi kan få lov til at diskutere idéer – og ikke bare diskutere dem, men få de gode idéer til trivslen ind, også de gode idéer, som kan koste nogle penge. For det er ikke ligegyldigt, at du har siddet så længe selv, og heller ikke, hvis du er en ressourcestærk studerende. Altså, nu er tiden ved at rinde ud i forhold til at sige, at de ressourcestærke nok skal klare sig. Ja, selvfølgelig skal de det, det ved jeg godt, men det gør ikke, at det ikke er hårdt på nuværende tidspunkt.

I forhold til det konkrete lovforslag støtter vi naturligvis, at ministeren bliver bemyndiget til at udstede forhøjede su-lån frem til august. Det synes jeg giver rigtig god mening. Og vi støtter naturligvis også, at de studerende – selv om det ikke er mange, der er en del af covid-19-beredskabet – kan tage alle de vagter, de vil og kan, uden at skulle være bekymret for, om de overstiger fribeløbet og

dermed skal til at betale noget su tilbage. Så vi støtter lovforslaget og sender en klar opfordring til, at vi får taget nogle møder. Tak.

Kl. 16:51

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra fru Ulla Tørnæs. Nej, hun frafalder – der er noget galt med den knap der. Så siger vi tak til ordføreren. Vi går videre til SF's ordfører, og det er fru Astrid Carøe. Værsgo.

Kl. 16:51

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg vil starte med at sige, at SF naturligvis bakker op om det her forslag. Vi var rigtig glade for den her løsning, der blev lavet sidste år, og vil gerne have den forlænget nu her, særlig fordi vi længe har efterspurgt en løsning for de studerende, som er i lønnet praktik lige nu, og som ikke har kunnet gøre brug af ordningen, men som kunne det i foråret, fordi de kunne få lånet, når de vendte tilbage til uddannelsen. Det er rigtig godt, at de kan få det ekstra su-lån på bagkant, når de er færdige med deres praktik, selv om jeg stadig ærgrer mig over – ligesom jeg gjorde i foråret – at vi ikke kan finde en praktisk løsning, der vil sikre, at de kan få den under deres praktik.

Så er det også godt, at vi helt generelt udvider det til og med august, fordi vi nok risikerer at have noget lukning i lidt længere tid. Det vil jeg bare knytte en enkelt kommentar til, for det er for os i SF enormt vigtigt, at man kan tage en uddannelse i Danmark uden at skulle forgælde sig til op over begge ører. Og vi er enormt bekymrede for den udvikling, der er, hvor flere og flere studerende tager mere og mere lån. Når vi alligevel bakker op om det ekstra su-lån, er det, fordi alternativet er værre. Vi vil ikke have studerende, der risikerer ikke at kunne betale deres husleje eller ikke at kunne forsørge deres børn, eller hvad det er, vi ellers har fået rigtig mange mails om de seneste par måneder. Dyrer forbrugslån må ikke være alternativet til den her ordning.

Alt i alt bakker SF op om forslaget, så vi kan sikre, at studerende i lønnet praktik også kan gøre brug af ordningen, men vi mener samtidig, at vi skal holde grundigt øje med gældsudviklingen, både her under corona, men sådan set også helt generelt. Så er vi selvfølgelig også rigtig glade for, at vi forlænger den her forhøjelse af fribeløbet.

Her til sidst vil jeg også gerne knytte et par kommentarer til det her med trivsel, for det er jeg sådan set også enormt bekymret for. Jeg synes, vi skal gøre alt, hvad vi kan i den situation, vi står i nu, for, at de unge har det så godt som muligt. Det er rigtig hårdt at sidde derhjemme foran skærmen dag ud og dag ind. Og vi ved jo nok alle sammen godt, hvad der ville virke. Det, der ville virke, var, at vi fik de unge tilbage fysisk, og det kan vi bare ikke lige nu, så derfor er vi i SF klar til at kigge på alle idéer og gøre, nærmest hvad der skal til for, at vi kan hjælpe. Og når de studerende kommer tilbage på uddannelserne kan man kigge på, om man kan gøre noget der også for at hæve trivslen. Så kigger vi også meget gerne på de andre ting, som vi vedtog i foråret i forbindelse med de lovændringer og aftaler, vi lavede der, både i forhold til studentervejledningen, som fru Ulla Tørnæs nævnte, og i forhold til resultattilskuddet, så de unge ikke bliver presset til at skulle være hurtigt færdige i den her tid. Tak for det.

Kl. 16:54

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Enhedslistens ordfører, og det er hr. Bruno Jerup. Værsgo.

Kl. 16:54

Kl. 17:00

(Ordfører)

Bruno Jerup (EL):

Bundlinjen er, at Enhedslisten også godt kan støtte det her forslag. Vi synes, det er fornuftigt, at man laver en forhøjelse af fribeløbsgrænsen for de personer, som har en ekstra indtægt ved at være en del af vores coronaberedskab. Det giver god mening.

Vi er sådan set også tilhængere af, at ministeren får mulighed for at bruge en bemyndigelse til, at man kan få ekstra su-lånemuligheder. Der er den lille bagside af medaljen, at det jo betyder, at de studerende i den periode får en øget gæld, og man kan sige, at det sådan lidt er en coronahjælpepakke, som der ikke er så mange penge i, for man får bare lov til at forøge sin gæld, men alt andet lige støtter vi også den del. Men vi vil gerne lige fremhæve, at den bemyndigelse til ministeren, som ligger i lovgivningen, kunne vi godt tænke os blev benyttet af ministeren allerede nu, fordi det sådan set er nu, vi står med det problem – der er også andre, der har nævnt det – sådan at de studerende rent faktisk får at vide, om den her bemyndigelse vil blive sat i værk. For indtil videre står det jo bare som en mulighed, og der har ikke været nogen melding endnu fra ministeren om det, men det synes vi er vigtigt.

Det handler også for os om det, som mange har været inde på, nemlig den tryk og den sikkerhed, som vi gerne vil prøve at give, i hvert fald så godt, vi kan, til de studerende, der sidder og venter og ikke ved, om de er købt eller solgt i forhold til det her. Så derfor mener jeg sådan set, at ministeren kan gøre en god gerning ved allerede nu at melde ud, at den bemyndigelse skal bruges, så man får muligheden for at få de ekstra su-lån.

Det er også udmærket, at det med lovforslaget sikres, at de studerende, som er i lønnet praktik, også får den mulighed for at kunne bruge de su-lånemuligheder. Nu har jeg så ad omveje forstået, at ministeren sådan set selv har et ændringsforslag til sit eget lovforslag, sådan at det ikke kun gælder til den 1. august, men at det faktisk gælder til den 1. oktober i stedet for. Så det støtter vi også, når det nu er sådan, at ministeren stiller det – jeg synes i hvert fald, det er den rigtige vej at gå.

Men som andre også har været inde på, er det her kun et lille hjørne af de problemer, der er. Det handler om økonomi, og det er selvfølgelig en vigtig ting, men hele diskussionen omkring de studerendes stilling for øjeblikket – deres usikkerhed, deres utryghed – synes jeg, ligesom andre har været inde på, sådan set er noget, som vi bør tage op og gøre noget ved. Og jeg håber også, at ministeren vil indkalde partierne til en drøftelse af det, så vi kan få sat noget i værk, for det er nødvendigt – det er det sådan set for alle studerende, men der er altså nogle studerende, som det er ekstra vigtigt for, fordi der jo er nogle studerende, som af forskellige grunde er pressede; det kan være sociale grunde, det kan være fysiske grunde eller andre grunde, som gør, at de måske ligger lige på kanten til at droppe ud og miste deres uddannelse. Og det ville jo være et stort tab, ikke kun for dem, altså de konkrete studerende, men også for os som samfund, hvis der er en stor gruppe af unge, som på grund af corona, nedlukning, problemer, og hvad ved jeg, faktisk ender i en blindgyde her og måske bliver sat bagud i deres uddannelse i længere tid, måske år, måske for evigt – det ved vi ikke. Så det er et ønske, og jeg håber, at ministeren også lige vil forholde sig til det.

Men vi støtter lovforslaget.

Kl. 16:59

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi går videre til Nye Borgerliges ordfører, og det er hr. Peter Seier Christensen. Værsgo.

(Ordfører)

Peter Seier Christensen (NB):

Tak for det. Der er flere af de tidligere ordførere, som har beskrevet, hvad lovforslaget går ud på, så det behøver jeg ikke at gentage.

Nye Borgerlige støtter lovforslaget.

Kl. 17:00

Den fg. formand (Erling Bonnesen):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Tak til ordføreren. Og jeg ser ikke nogen fra Liberal Alliance, og så går vi videre til uddannelses- og forskningsministeren. Værsgo.

Kl. 17:00

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Tak for det, og tak for de mange indlæg, der har været indtil videre med støtte til forslaget. Jeg vil gerne lægge ud med at sende en tak ud til de mange studerende, vi har over det ganske land. Coronaen er hård ved os alle sammen, den sætter sit præg på hverdagen for os alle, men det er i særdeleshed en mærkelig og svær tid at være ung i. Det sætter sig i studiemiljøet, som for nogles vedkommende nærmest er ikkeeksisterende lige i øjeblikket, og det sætter sig i de fællesskaber, der plejer at være så bærende en del af det at være på en uddannelse. Det sætter sig i en generation, som allerede inden coronaen var den mest ensomme i vores samfund. Mange bor alene, mange har ikke stiftet familie, mange har været afhængige af netop et studiemiljø, som lige nu ikke er tilgængeligt for dem. Jeg frygter, at vi skubber noget foran os, som kommer til at kræve vores opmærksomhed at få indhentet på den anden side af coronaen; der er noget mistrivsel, der sætter sig i de her måneder, ikke mindst blandt vores unge.

Det er jo ofte sådan i øjeblikket, at når unge og corona omtales i vores medier, er det med historier om, at man holder fester, at man ikke gider at overholde reglerne, at man rejser til Østrig og drikker sig fuld. Det er desværre sjældent historier om de mange, mange tusinde landet over, som igen i dag er stået op til en hverdag bag en skærm, hvor man passer sine studier og savner sine venner – igen i den her uge, ligesom ugen før og ugen før og rigtig mange uger siden marts. Vi har jo fra politisk hold hele vejen igennem i fællesskab på tværs af Folketinget – og tak for det – prioriteret vores uddannelser ret højt, når vi har skullet åbne og lukke samfundet i den forløbne periode. Vi har også samtidig, og det har jeg også som minister, i min dialog med uddannelsesinstitutioner over hele landet prøvet at understrege, at selv de studerende, som ikke nødvendigvis var afhængige af værkstedsundervisning eller laboratorier eller havde brug for og relationel undervisning som f.eks. vores pædagoger og lærere – dem, der faktisk på papiret havde et studie, som sagtens kunne varetages bag en skærm og ved at læse i en bog selv – skulle vi også prøve at rotere, så de også kommer ind og får lov at komme ud af kollegieværelset og ind og møde nogle medstuderende, selv hvis det er med afstand og med mundbind.

Vi har også løbende, og tak til mine politiske kolleger for det, prøvet at se, hvad vi kunne gøre for at understøtte, at en svær tid blev en lille smule mindre svær. Det gælder i forhold til det, fru Ulla Tørnæs var inde på, om hjælp til Studenterrådgivningen, så vi satte ekstra penge af, så der var nogen at tale med undervejs. Det gælder i forhold til vores aftale fra i sommer, hvor vi i fællesskab siger, at hele fremdriftselementet, hvor man som uddannelsesinstitution bliver belønnet for at få studerende hurtigere igennem, suspenderes. Det er et spørgsmål om at sende mest mulig fleksibilitet ud til vores uddannelsesinstitutioner med en opfordring til, at hvis man bliver forsinket i den her periode, kan man få ekstra su-klip. Vi prøver at skabe nogle rammer, som gør det lidt nemmere at komme igennem som ung studerende i dag.

Noget af det, vi så også kan gøre politisk, og det er så det, vi har mellem hænderne i dag, er at prøve at se, hvordan vi også kan afhjælpe de økonomiske bekymringer, fordi vi jo alle sammen får henvendelser fra frustrerede studerende landet over, som har mistet studiejobbet, eller som på grund af corona er økonomisk klemte. Vi har helt fra foråret givet nogle ekstra økonomiske manøvrer muligheder i form af ekstra su-klip. Det viderefører vi nu, desværre, igen. Det er en ordning, som mange har haft gavn af i de forløbne måneder, som vi så desværre, kan man sige, omstændighederne taget i betragtning forlænger igen. Det er godt, og det er klogt, at vi har øje for økonomien også, ikke kun det faglige og ikke kun trivslen, men også den økonomiske del af det at være studerende.

Så glæder det også mig, at vi igen har blik for de studerende – rigtig mange af dem er pædagogstuderende – som er i lønnet praktik, og hvor vi på grund af teknik, som fru Astrid Carøe jo også var inde på, ikke kan give dem ekstra su-klip, mens de er i lønnet praktik. Nu viderefører vi ordningen, sådan at der er tryk for dem også. Og i det øjeblik, de er tilbage i su-systemet, kan de også gøre brug af de her klip.

Kl. 17:05

Som Enhedslisten rigtigt nok pointerer, har jeg som minister stillet ændringsforslag til mit eget forslag, og det skyldes høringsvarene, hvor det bliver påpeget, at nogle er i praktik i op mod 1 år, helt frem til den 31. juli. Og for at de også kan gøre brug af den her ordning, forlænges den til den 1. oktober.

Tusind tak ikke bare for jeres støtte til det her forslag, men også for vores fælles dialog igennem hele coronaperioden om, hvordan vi kan gøre det nemmest muligt for vores studerende at komme igennem den her tid. Jeg vil give kæmpe ros for, I hænger i derude, kæmpe ros for, at I stadig er der, og at de af jer, der bare har en lille smule overskud, også rækker ud til studiekammeraterne, og at man også fra uddannelsesinstitutionernes og undervisernes side gør alt, hvad man kan, for at undervisningen har så høj en kvalitet, at der er gavn af den. Jeg håber meget snart, vi står i en anden situation. Men indtil da: stor respekt for, at I kommer igennem, og ros for indsatsen indtil nu.

Kl. 17:06

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til ministeren. Der er lige et par korte bemærkninger, som jeg synes vi skal tage med. Det er først fru Ulla Tørnæs fra Venstre, Danmarks Liberale Parti.

Kl. 17:06

Ulla Tørnæs (V):

Må jeg ikke bare sådan lige indlede med et surt opstød. Jeg synes, det er lidt en uskik, når vi har en fælles politisk aftale, at ministeren så servicerer nogle partier anderledes end andre. Jeg forstår, at hr. Bruno Jerup var adviseret om, at ministeren vil stille et ændringsforslag til lovforslaget her, uden at mit parti i hvert fald på nogen måde har været orienteret om det. Det synes jeg er en lidt dårlig stil – og det er en jysk underdrivelse.

Men så til det positive: Tak for ministerens tilsagn om at række ud og være med til at prøve at skabe de bedst tænkelige rammer for den situation, som tusindvis af studerende er i. Det bringer mig så til et konkret spørgsmål: Agter ministeren, som også fru Katrine Robsøe var inde på, at indkalde Folketingets partier til en fælles drøftelse om, hvordan vi kan gøre det her bedst muligt, så vi fastholder sigtet om, at man selvfølgelig skal gennemføre sin uddannelse og helst på normeret tid? Og i lyset af corona: Hvad kan vi så gøre, for at institutionerne ikke bliver tvunget til måske at smide studerende ud, som ellers under normale omstændigheder ville have haft udsigt til at kunne bestå inden for normeret tid?

Kl. 17:08

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ministeren.

Kl. 17:08

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg vil godt på forhånd beklage, hvis der er forskel på, hvordan vi har fået adviseret om det. Det er et ændringsforslag, som alene er af teknisk karakter. Vi har dybest set bare rykket solnedgangsklausulen. Det er som sagt på baggrund af høringsvar, der gør opmærksom på, at nogle af de studerende i lønnet praktik potentielt ville kunne komme i klemme – eller have et meget lille vindue til at få søgt om de her ting.

I forhold til det andet: Jeg har været rigtig glad for den dialog, vi undervejs har haft bredt, hvor vi, hver gang vi har kunnet se nye udfordringer, har fulgt coronasituationen, taget bestik af den og forhandlet med hinanden. Nogle af de her ting har været forhandlet i de brede hjælpepakker, og andre har været forhandlet ved mit bord. Det er en balancegang, som jeg tænker fortsætter. Vi har jo allerede tidligere suspenderet det og givet fleksibilitet, og vi har også opfordret uddannelsesinstitutionerne til at bruge det. Hvis det viser sig, at det her trækker så meget ud, at der bliver behov for det igen, synes jeg at vi skal tale om det.

Kl. 17:09

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren? Nej, så er det fru Astrid Carøe fra SF, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 17:09

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Det er godt at få det hele med. Jeg kunne godt tænke mig at høre ministeren, hvad ministeren tænker om den gæld, de studerende opbygger. Jeg er helt enig i, at det er en god løsning nu at sikre de studerende økonomisk, så de kan komme igennem krisen. Men noget af det, vi allerede kunne se før corona, er jo, at noget af det, der faktisk skaber mistrivsel, er den her usikkerhed om den økonomiske situation, og allerede inden corona optog flere og flere studerende lån. Så hvad tænker ministeren om det her med, at vi øger muligheden for at få gæld?

Kl. 17:09

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:09

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Der er rigtig mange ting, der er bekymrende i den her tid. Der er det faglige udbytte af uddannelserne, truende frafald på ryggen af mistrivsel og manglende fællesskaber derude. Men vi skal selvfølgelig også have øje for, at rigtig mange af vores studerende plejer at tjene deres penge i brancher, der lige nu er voldsomt coronaramte og er lukkede ned. Derfor er det her i mine øjne også en god løsning – og tak for opbakningen til det.

Jeg mener ikke, at vi grundlæggende har et gældsproblem blandt vores studerende i Danmark. Man har grundlæggende et meget lavt gældsniveau, når man er færdig med sin uddannelse, hvis vi sammenligner med andre lande. Det bunder selvfølgelig både i, at vi stiller gratis uddannelse betalt over skattebilletten til rådighed, men jo også vores su-system, som er det mest gavmilde af sin slags. Jeg har været meget taknemlig for vores indretning, når jeg har sammenlignet med f.eks. amerikanske universiteter, der lige nu er økonomisk i knæ, fordi folk ikke har råd til at betale. Der er vores situation en helt anden.

Så selvfølgelig skal vi have blik for det her, og vi skal selvfølgelig også følge, hvem det er, der tager det her lån, og hvor mange der bruger det. Men på baggrund af de tal, vi har indtil videre, er jeg ikke bekymret. Og jeg mener, det er kloget af os at videreføre de her muligheder, i en tid der er så økonomisk usikker for vores studerende.

Kl. 17:11

Den fg. formand (Christian Juhl):

Så er det hr. Bruno Jerup fra Enhedslisten – De Rød-Grønne.

Kl. 17:11

Bruno Jerup (EL):

Tak for det. Jeg håber ikke, at ministeren sådan bliver træt af mig, for nu nævner jeg noget – jeg tror, at ministeren allerede ved, hvad jeg vil sige. Det handler om den her bemyndigelse, som ministeren har. Det her er jo en bemyndigelseslov, og derfor er det vigtigt, ligesom for de studerende, men også for os politisk, om ministeren vil bruge den bemyndigelse. Som jeg ser situationen lige nu, er det ikke, som jeg kan se det, sådan, at vi er nødt til ligesom at se tiden an og se, hvordan det udvikler sig, altså om det bliver værre eller et eller andet. Det er slemt, og derfor mener jeg sådan set, at ministeren burde have et grundlag for at gøre brug af den bemyndigelse, som ligger i loven. Og derfor, igen: Vil ministeren gøre det?

Kl. 17:12

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:12

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg synes faktisk, at vi har haft en meget fin dialog i fællesskab på tværs af partier hele vejen igennem, i forhold til hvornår situationen var sådan, at vi bliver nødt til at forlænge ting. Når vi giver ministerbemyndigelse med det her lovforslag, er det jo for, at vi, hvis vi konstaterer, at nu er der brug for 1 måned mere eller 1 måned mere, så ikke alle sammen skal i Folketingssalen og behandle et nyt lovforslag. Derfor er mit svar også, at situationen lige nu ser alvorlig ud. Vi er i risikoniveau 5. Der er varslet nye pressemøder. Der er ikke udsigt til, at vi åbner alt i morgen. Derfor er det selvfølgelig relevant at se på, om det her skal forlænges. Men det er ikke noget, der er truffet beslutning om, og det vil bero på udviklingen i den kommende tid.

Kl. 17:12

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 17:12

Bruno Jerup (EL):

28. januar – der er ikke lang tid, om 1 måned udløber ligesom den bemyndigelse, der er givet. Derfor tænker jeg, om det ikke er muligt, at ministeren kan træffe det valg allerede nu og så sige, at jo, vi er nødt til at forlænge den ud over den 28. februar; vi er nødt til at lægge nogle måneder til med det samme for ligesom at give en vis form for ro for de studerende.

Kl. 17:13

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:13

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jo, det er muligt teknisk og i lovgivningsforstand, for det er jo det, vi diskuterer her. Spørgsmålet er, for hvor langt frem i tiden vi skal træffe vores beslutninger. Jeg synes egentlig, at det er fornuftigt

at lade de hjælpeforanstaltninger, vi i fællesskab har besluttet med hinanden, hele tiden følge op- eller nedlukningen af vores samfund. Lige nu har vi noget, der løber en uge frem. Jeg tror, at vi inden for ganske kort tid får nye oplysninger om, hvordan det udvikler sig, og for hvilke grupper der stadig væk vil være restriktioner. Det synes jeg den potentielt kommende forlængelse skal bero på.

Kl. 17:14

Den fg. formand (Christian Juhl):

Fru Katrine Robsøe fra Radikale Venstre.

Kl. 17:14

Katrine Robsøe (RV):

Mon ikke vi ret hurtigt her i den her kreds kunne blive enige om at lægge i hvert fald en måned til de su-lån; det håber jeg.

Egentlig ville jeg gerne følge op på ministerens svar i forhold til det, fru Ulla Tørnæs spurgte til. Jeg vil faktisk også gerne takke alle for den gode dialog, vi har haft, men jeg synes også, at hvis det tegner sig, som jeg tror det gør, og som det i hvert fald lyder til, når man følger lidt med på Twitter og ude i pressen, synes jeg, det må lægge op til, at ministeren også synes, at vi er i en ny situation, hvor vi i hvert fald skal følge op endnu en gang. Derfor vil jeg bare opfordre ministeren og høre om ikke ministeren på den baggrund kunne overtales til at få os indkaldt, og det her skal egentlig ikke forstås negativt, men ikke bare til dialog. Jeg synes også, vi skulle have nogle organisationer og institutioner og elever med til at snakke om, hvordan det er, vi prøver at finde de ting, og hvorhenne det er, vi bedst muligt understøtter for at skabe nogle faglige fællesskaber, som også kan blive sociale fællesskaber – så vi rent faktisk sørger for at komme ud. Derfor vil jeg bare spørge, om ikke ministeren kunne have lyst til at indkalde til det.

Kl. 17:15

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:15

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Vi deler til fulde, oplever jeg egentlig på tværs, bekymringen og i virkeligheden også viljen til, at se på det, vi trods alt kan politisk, når vi nu ikke kan åbne alle vores uddannelsesinstitutioner i morgen, som er det, vi alle sammen drømmer om. Hvad er det så, vi kan i stedet for? Der er f.eks. vores fælles indsats for at give penge til Studenterrådgivningen og deres samarbejde med andre organisationer som Ventilen og Headspace, og det er vi selvfølgelig i gang med, på ryggen af at det gav vi i 2020. Havde det en effekt? Var det noget, der battede noget i en coronatid, og er der brug for yderligere? For så synes jeg i den grad, vi skal tale om det med hinanden.

Men jeg mener sådan set, at der der, hvor vi står nu, både er behov for at se på, hvad vi kan gøre her og nu, under coronaen, men også hvad der egentlig er af udfordringer, når vi så når hen til at skulle åbne igen, altså se på nu, hvor det her jo har varet i endog nogle måneder, hvad der er på den faglige del, hvad der er på den menneskelige del, og hvad der er på den økonomiske del. Det synes jeg der er et behov for at drøfte. Det gør jeg i høj grad med det, vi har af sektorpartnerskaber, hvor alle de organisationer og aktører, som spørgeren nævner, jo sidder. Men det er selvfølgelig også noget, der politisk er relevant at vende.

Kl. 17:17

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 17:17

Kl. 17:19

Katrine Robsøe (RV):

Jeg er meget enig i det, ministeren siger, i forhold til at der er noget på kort sigt og der er noget på lang sigt. Kan ministeren løfte sløret for, hvis vi skulle indkaldes til et møde, hvad vores udsigter så er til det? Hvad er kort og lang sigt for os for, hvornår vi bliver indkaldt til det?

Kl. 17:17

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:17

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jamen altså, det afhænger jo igen af, hvornår vi kan åbne op, og hvornår vi ligesom kan gøre status over den samlede konsekvens af den her periode. Det handler jo i virkeligheden også om at få kortlagt, inklusive med sektoren ved bordet, forskellene derude. For det er meget forskelligt, om du har misset noget praktik som lærerstuderende, eller om du halter bagud som maskinmesterstuderende, eller om du læser kemi og ikke har kunnet været inde på dit laboratorie, og der er meget stor forskel på, hvordan de forskellige studier er tilrettelagt, og hvordan de forskellige op- og nedlukninger har ramt.

Så der er ikke noget sådan one size fits all, men vi bliver nødt til at få kortlagt, hvad udfordringerne er derude, og hvad der er af muligheder for politisk at gøre noget. Derfor er det med lang sigt svært at svare på, men kort sigt er jo her og nu.

Kl. 17:18

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til ministeren. Der er ikke flere, der har følt sig udfordret af ministerens tale. Jo, der er et par mere; så tager vi dem med.

Kl. 17:18

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Når nu vi taler om, at vi gerne vil indkaldes til nogle dialoger, vil jeg egentlig bare opfordre ministeren til at tage en dialog med sin kollega børne- og undervisningsministeren, for ovre i det ministerie har vi haft nogle møder, hvor sektorpartnerskaberne har været med. Altså, det har været uddannelsesinstitutionerne, det har været underviserne, det har været de studerende, og det har også været nogle forskere, der har kigget ind i, hvordan det her ser ud – både med fokus på travlhed og med fokus på det faglige.

Det er faktisk et vældig konstruktivt grundlag for, at vi kan få en snak. Det vil jeg opfordre til at vi gør så hurtigt som muligt, altså så vi egentlig kan have det grundlag for sige, hvordan det ser ud, når man kigger tilbage på den tid, der er gået; hvordan vi bedst muligt kommer igennem den tid, der er frem til sommerferien, som jo, uanset hvordan det går, bliver anderledes, end den plejer at være.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:19

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg vil bare kvittere for og sige tak for forslaget. Jeg er altid interesseret i dialog og også interesseret i, at sektorpartnerskabet kommer helt ind med deres erfaringer og viden på baggrund af det seneste år.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Så vil jeg bare lige spørge, om ministeren vil love os, at vi får sådan nogle møder.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:20

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jeg vil i hvert fald gerne se ind i, hvad der er af relevante aktører, som vi eventuelt kan sætte dialog op med. Altså, det er et meget stort sektorpartnerskab, der huserer ovre ved mig, og det er ikke sikkert, at det er hele sektorpartnerskabet, der giver mening, men jeg skal nok lige gå tilbage og få belyst idéen og se på, hvad vi kan gøre, og hvad der giver mening på nuværende tidspunkt.

Kl. 17:20

Den fg. formand (Christian Juhl):

Normalt er Folketinget jo ikke en sparekasse, hvor man kan have spare sin taletid sammen, men da fru Ulla Tørnæs gerne vil have et andet spørgsmål på ½ minut, så vil jeg tillade det som et nyt forsøg. Det er i hvert fald første gang, mens jeg har været her. Værsgo.

Kl. 17:20

Ulla Tørnæs (V):

Mange tak for formandens liberale fortolkning af Folketingets forretningsorden – mange tak for det.

Det er egentlig på grund af ministerens bemærkning i et svar til fru Katrine Robsøe, hvor jeg forstod ministeren sådan, at vi ikke har overblikket nu, og at vi derfor bliver nødt til at vente, til vi kommer ud på den anden side. Det vil jeg stærkt advare imod – det er faktisk her og nu, at vi har brug for en drøftelse med ministeren; det er her nu, at der også er brug for en melding til de studerende og frem for alt også til uddannelsesinstitutionerne. Hvordan skal vi tackle den aktuelle situation? Hvordan tackler vi det, hvis en studerende har siddet hjemme bag skærmen og tænkt, at vedkommende simpelt hen ikke er klædt fagligt godt nok på til at kunne gå til en eksamen, og så melder fra? Det betyder faktisk, at man i princippet dumper, fordi der er studiefremdriftskrav.

Hvordan forholder ministeren sig til den situation, at en uddannelsesinstitution i princippet ud fra de regler, som vi har, er forpligtet til at smide den pågældende studerende ud af institutionen? Og som hr. Bruno Jerup, tror jeg det var, var inde på, er det jo et kæmpe tab – selvfølgelig for den enkelte studerende, men så sandelig også for samfundet. Alt det her siger jeg bare for at understrege over for ministeren, at det faktisk er her nu, at vi efterlyser en dialog med ministeren om, hvad vi kan gøre, hvad det er for meldinger, vi kan sende først og fremmest til de studerende, men selvfølgelig også til institutionerne. Hvad giver de eksisterende regler mulighed for, altså inden for rammerne af dem, og skal vi ændre de eksisterende regler, suspendere nogle af kravene, eller hvad er det, vi kigger ind i?

Kl. 17:22

Den fg. formand (Christian Juhl):

Så fik vi endda lagt lidt renter oveni. Værsgo til ministeren.

Kl. 17:22

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Tak for det. Nu har vi heldigvis i fællesskab ikke lænet os tilbage og ventet på, at det her skulle slutte. Og det vil sige, at rigtig meget af det, spørgeren nævner, jo er noget, vi allerede har suspenderet, sat ud af kraft, i coronatiden. Vi har hen over efteråret sagt, at der var ekstraordinære omstændigheder, så var stor fleksibilitet med hensyn

til at tilrettelægge ting, som de gerne ville – det gjorde vi med sommerens eksaminer, og det har vi gjort igen her med vinterens eksamener.

Det vil sige, at det er op til uddannelsesinstitutionerne selv, om de lader folk dumpe, eller om de giver dem gratis forsøg; det er op til uddannelsesinstitutionerne selv, om de giver dem ekstra su-klip; det er op til uddannelsesinstitutionerne selv, og deres økonomi bliver ikke straffet på baggrund af det – på ryggen af, at vi i fællesskab har suspenderet de regler, der i forvejen gælder. Og der er selvfølgelig hele tiden en drøftelse af, hvor længe vi så skal lade det løbe, og hvad behovet f.eks. er, når vi når sommeren. Det synes jeg vi skal tage en drøftelse af i fællesskab. Men indtil nu har vi på ingen måde siddet på hænderne, faktisk tværtimod – vi har i fællesskab givet endog meget stor fleksibilitet ud til dem, og det er mit indtryk, at den er blevet brugt.

Kl. 17:23

Den fg. formand (Christian Juhl):

Nu kigger jeg lige en ekstra gang. Der er ikke flere, der ønsker ordet. Så tak til ministeren for dagens indsats.

Da vi så er nået til slutningen, er forhandlingen også afsluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ikke nogen af jer gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Og tak til ministeren for dagens huslige indsats.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 111:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af privat læreruddannelse.

Af Kristian Jensen (V), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Jelyved (RV), Katarina Ammitzbøll (KF) og Simon Emil Ammitzbøll-Bille (UFG) m.fl.

(Fremsættelse 21.12.2020).

Kl. 17:23

Forhandling

Den fg. formand (Christian Juhl):

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er uddannelses- og forskningsministeren.

Kl. 17:24

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Tak for ordet og tak for forslaget og anledningen til at diskutere noget, der ligger både mig, men også, oplever jeg, en bred kreds her i salen meget på sinde, nemlig vores læreruddannelse. Det er dejligt med engagement, ikke mindst i en uddannelse, der er så vigtig for vores børn, for vores samfund og for vores fremtid.

Forslaget pålægger regeringen inden den 1. marts 2021 at fremsætte lovforslag om ændring af lov om professionshøjskoler, så der skabes lovhjemmel til etablering af en såkaldt fri læreruddannelse. Som jeg har forstået det, ønsker forslagsstillerne, at den nye læreruddannelse skal ligge i Herning og give direkte adgang til at undervise i folkeskolen. Målet er at skabe, og jeg citerer:

»Et uddannelsestilbud, som med udgangspunkt i grundtvigiansk og koldske skoletradition samt europæisk oplysningstradition skaber lærere ud fra et elevinddragende og kristent udgangspunkt.«

Som sagt er jeg glad for engagementet. Jeg er glad for, at der er tænksomme kræfter, der hele tiden er optaget af at videreudvikle vores læreruddannelse. Alligevel må jeg sige, at regeringen ikke kan støtte det beslutningsforslag, der ligger. Det er der flere forskellige grunde til.

Først og fremmest er jeg er bekymret for den regionale konsekvens, hvis og såfremt man oprettede en privat læreruddannelse i Herning. Det kan potentielt få konsekvenser for søgningen og optaget på læreruddannelserne i området. Der ligger en perlerække af gamle hæderkronede læreruddannelser, som i forvejen nogle steder er i den mindre ende, og vi ser ind i nogle år med faldende ungdomsårgange. Så i forhold til kombinationen af nogle små uddannelser med begrænset optag og faldende ungdomsårgange frygter jeg, at det at oprette endnu en læreruddannelse i området kan give udfordringer med at opretholde aktiviteter hos resten. Jeg frygter simpelt hen, at f.eks. læreruddannelserne i Nørre Nissum, Holstebro og Skive kunne risikere at blive lukningstruede.

Det er en bekymring, der deles i hele området og af en række borgmestre, som i forvejen oplever mangel på lærere i deres kommuner. Hvis disse læreruddannelser ikke ligger lokalt, kan man puste til ilden i forhold til det behov for lærere i vores folkeskole i det område.

Det er jo sådan med de her uddannelser – og det er jo også derfor, de er så vigtige – at de er garanten for, at børn landet over har adgang til undervisning fra dygtige og engagerede lærere, der er uddannet som skolelærere. Og der risikerer man jo at puste til ilden i forhold til en mangel på det, hvis og såfremt man udfordrer nogle af de eksisterende læreruddannelser.

For det andet, og det er af sådan lidt mere principiel karakter: Uanset om man forestiller sig en privat læreruddannelse i Herning eller en fri eller privat læreruddannelse andre steder, må jeg sige, at jeg som minister for læreruddannelsen faktisk ønsker rigtig meget at det, der ligger i forslaget. Jeg ville bare så frygtelig gerne, at vi gjorde det med den brede læreruddannelse, sådan at de idealer om frihed og dannelse og lokale toninger – som jeg har hørt flere tale for i den her sammenhæng – rent faktisk kom ud at leve i alle afkroge af vores læreruddannelse landet over.

Der er allerede i den nuværende læreruddannelse muligheder for lokale toninger og faglige profiler. Og der er også mulighed for metodefrihed. Men jeg forestiller mig i den grad, at vi kan gå endnu videre, og at vi kan gøre endnu mere for, at arrangementet derude får lidt højere til loftet, sådan at man faktisk både som underviser og uddannelsesleder kan sætte sit eget præg og få vores læreruddannelse gjort endnu bedre, end den er i dag.

Kl. 17:29

Det er i mine øjne også et signal, som – altså hvis jeg som minister på nuværende tidspunkt går med på et forslag som det her – potentielt kan ses som en kritik mod den læreruddannelse, som der allerede er. Den er omdiskuteret og har været lavet om gang på gang over de senere år. En evaluering har for nylig vist, at der er ting, der sagtens kan gøres bedre. Og på ryggen af alt det er der jo politisk opbakning til netop at sætte et udvalgsarbejde og eller et udviklingsarbejde i gang. Et udviklingsspor, hvor vi lige nu, hvor vi taler her, har kræfter fra sektoren – både studerende og alle rundt om de studerende, med uddannelserne, med praktikstederne, med underviserne – til at sidde og arbejde for lige præcis at udvikle læreruddannelsen; gøre den mere levende.

Den kritik, det er simpelt hen at sige, at nu gør vi det bare på et enkelt sted i landet for nogle på et privat udbud, ville jeg synes var meget, meget ærgerlig i en tid, hvor vi faktisk prøver at sende alt det politiske signal, vi overhovedet kan, i forhold til at vi vil investere

i den offentlige, brede læreruddannelse, der kommer alle vores børn til gavn.

Jeg synes, vi har brug for det modsatte af det her. Vi har brug for at stå sammen om læreruddannelsen, tale begejstret om den her uddannelses vigtighed, så endnu flere dygtige unge mennesker bliver motiveret til og får mod på at blive lærere.

Den tredje del, som bekymrer mig ved forslaget, er den økonomiske ramme. Altså simpelt hen det der med at sige, at nu laver vi en uddannelse, som er en parallel til det, vi i forvejen har, og som står uden for alt det styring, vi i fællesskab politisk har besluttet der skal være for at garantere kvaliteten af vores fremtidige lærere – men med præcis de samme offentligt finansierede rammer.

Endelig kan jeg nævne, at vi jo – i forhold til hele den her diskussion om, om vi har noget inspirerende på siden af den offentlige læreruddannelse, som potentielt kan spille ind og inspirere – allerede har den frie lærerskole i Ollerup, der også hviler på et grundtvigiansk-koldsk grundlag, og uddanner lærere til de frie skoler. Og det arbejde, man gør i Ollerup, har jeg respekt for.

Men med til det billede hører jo også – og det ved jeg der allerede er fokus på – at de studerende, der uddannes i Ollerup, bare har en højere arbejdsløshed, end studerende generelt har på vores læreruddannelser. Og det synes jeg ikke indikerer, at vi har en brændende platform, der siger, at vi absolut her og nu har brug for endnu en fri læreruddannelse.

Så til det mere lavpraktiske i forslaget. Altså, tidsmæssigt vil det simpelt hen være en umulighed for regeringen at nå at fremsætte lovforslaget på baggrund af det her beslutningsforslag inden den 1. marts, både rent teknisk i forhold til 4 ugers høringsfrist osv., men også i forhold, at der simpelt hen er for mange ubesvarede spørgsmål. Hvad er det for nogle rammer, der skal gælde, både for uddannelsesinstitutionen og for selve uddannelsen?

Der er jo – det siger sig selv – behov for at få afklaret en række spørgsmål til det konkrete forslag. Men når de så er afklaret, vil det selvfølgelig også være behov for at gennemføre de almindelige lovprocesser med 4 ugers høringsfrist osv.

Som sagt er jeg begejstret over engagementet. Jeg glæder mig over, at der sidder tænksomme mennesker og bruger tankekraft på, hvordan vi i fremtiden får den bedste undervisning af vores børn, og hvordan vi får en læreruddannelse, der er levende, hvor dannelse er i centrum, og hvor der er lokalt ejerskab og frihed til at tone i en retning, der også giver engagement ude lokalt. I sidste ende er det jo til gavn for vores børn landet over, men jo så også til gavn for vores samfund og vores fremtid.

Så tak for engagementet og for at spille ind i en vigtig diskussion. På grundlag af at det nuværende forslag vil regeringen ikke kunne støtte det. Først og fremmest på grund af truslen mod de omkringliggende uddannelser i området omkring Herning og konsekvenserne for lokalsamfundet; den ubalance og skævhed, det vil give. Men også på grund af de øvrige argumenter og det mere principielle. Tak for ordet.

Kl. 17:34

Den fg. formand (Christian Juhl):

Selv tak. Der er et par korte kommentarer. Den første er fra hr. Kristian Jensen, Venstre.

Kl. 17:34

Kristian Jensen (V):

Allerførst tak for ministerens tale. Det er så sjældent, at jeg bliver kaldt et taktsomt menneske, at jeg har noteret det i min bog – det er jeg rigtig, rigtig glad for. Jeg tror også, at forslagsstillerne vil være enige i udlægningen. Jeg har spurgt ind til, hvis det kræver længere tid end til den 1. marts for at få det fremsat. Mig bekendt er den 1. marts bare det tidspunkt, hvor Folketinget har en deadline for, at regeringen kan komme med sine forslag. Men skulle der

være et flertal for forslaget, vil der nok også være et flertal for en dispensation.

Mit spørgsmål til ministeren er: Hvor i forslaget eller i bemærkningerne står der Herning?

Kl. 17:35

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ministeren.

Kl. 17:35

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Tak for spørgsmålet. Nu har jeg altid tænkt på hr. Kristian Jensen som et taktsomt menneske; det vil jeg meget gerne gentage. Og det er jeg sikker på at der er rigtig mange af forslagsstillerne der er. Jeg kan bare bekræfte, at det ikke står i forslaget, at det skal være Herning, men jeg har haft den opfattelse, at der var mange af kræfterne bag forslaget, der udsprang af Herning, og jeg har også hørt Herning blive nævnt rigtig mange steder.

Jeg vil godt gentage, at jeg er bekymret over den regionale konsekvens, hvis og såfremt ønsket ville være Herning. Men selv hvis det var andre steder i landet, synes jeg, at det er en diskussion værd, om det her er både den rigtige måde og det rigtige tidspunkt at gå til diskussionen om vores læreruddannelse på. Jeg har respekt for, og at man tænker over mulige måder at få ny inspiration ind i vores læreruddannelse på. Det deler jeg – jeg vil rigtig gerne udvikle vores læreruddannelse. Men jeg vil rigtig gerne udvikle med udgangspunkt i vores fælles offentlige tilbud.

Kl. 17:36

Den fg. formand (Christian Juhl):
Spørgeren.

Kl. 17:36

Kristian Jensen (V):

Jeg er glad for, at ministeren bekræfter, at der ikke står Herning i forslaget, overhovedet. Jeg har i øvrigt selv været den, der i debatten har været med til at nævne Herning, for der er ønsker fra folk i lokalområdet, og i øvrigt også fra folk i Holstebroområdet, som gerne ville se, at der blev skabt en fri læreruddannelse, som det bliver nævnt her. Men der vil ikke med beslutningsforslaget blive taget nogen stilling til, hvor det i givet fald skal være. Det må man også undersøge i forhold til de regionale konsekvenser, og i forhold til hvad det er for en optagelsesprofil, som en sådan skole skal have. Og det vil jeg komme tilbage til senere. Jeg tror klart, at en sådan fri læreruddannelse vil have en *national* ramme for optag.

Kl. 17:37

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ministeren.

Kl. 17:37

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Der var ikke meget spørgsmål i det, men blot en kommentar. Så endnu en gang vil jeg kvittere for, at man byder ind i diskussionen. Det glæder mig, at man ikke er nagelfast, i forhold til at det skal være i Herning, for jeg mener, at den senere debat også har vist, at det kunne risikere at have nogle store skævheder og ubalancer for det midt- og vestjyske. Men selv hvis det bliver en mere principiel diskussion, synes jeg, at der er udestående, hvor jeg ser det som værende svært for regeringen at støtte forslaget.

Kl. 17:37

Den fg. formand (Christian Juhl):

Fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 17:37

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Det er sådan set ikke, fordi jeg er særlig uenig med ministeren, måske endda tværtimod. Men der er en ting, der bekymrer mig, for jeg har læst mig frem til, at en af initiativtagerne til den arbejdsgruppe, jeg kan forstå har været baggrunden for det her forslag til den nye private uddannelse, er en præst, som tidligere har sammenlignet homoseksuelle med pædofile og tydeligt gjort det klart, at han mener, det er bedst, hvis en familie består af en mor og en far. Det gør mig meget bekymret for, hvad værdigrundlaget for skolen bliver. Hvad tænker ministeren om det?

Kl. 17:38

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:38

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Det er ikke et forslag, der er vokset i den socialdemokratiske baghave, at vi skal have øget religiøs fundering af fremtidens læreruddannelse. Det er selvfølgelig også hele tiden et socialdemokratisk og dermed også mit ønske, at vi bevæger os ind i en tid, hvor vi faktisk ser med respekt på mennesker, uanset hvilken religiøs tilknytning de har, uanset hvilken seksuel overbevisning de har, uanset hvordan de i øvrigt er som mennesker, og den slags faktorer.

Jeg bryder mig ikke om udtalelser, der gør det modsatte, og som putter folk i bås. Jeg mener sådan set, at vi har en stolt tradition i Danmark for netop at respektere mangfoldighed og også vise, at familier kan se ud på mange måder, og kunne rumme, at folk er forskellige, og det mener jeg i høj grad også er en del af det, når vi f.eks. taler dannelse i vores folkeskole og bør være det i fremtiden.

Kl. 17:39

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 17:39

Astrid Carøe (SF):

Mange tak for det. Igen er jeg meget enig med ministeren.

Det er også mit indtryk, og det er jo ikke noget, der står i beslutningsforslaget, men vi har kunnet læse rigtig meget i pressen om det, at den her skole skal være funderet meget på kristendommen og have flere KLM-timer, altså timer i kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab, end den anden skole. Tænker ministeren, at det er en god prioritering i forhold til vores fremtidige lærere, eller der er andre ting, der ville være mere relevante i nutidens Danmark?

Kl. 17:40

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:40

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jamen jeg mener egentlig, at den almene dannelse er og bør være rygraden i det at gå i skole. Det at være dannet medborger, det at forstå vores demokrati, det at forstå, at man, uanset hvem man er, har en stemme og et værd skal meget gerne gennemsyre det at gå i skole i Danmark og dermed jo også uddannelsen af dem, der skal undervise vores børn.

Så jeg mener i høj grad, at det at uddanne sig til lærer og det at gå i en skole i Danmark skal være mere end bare at kunne dansk og matematik. Det er et meget stort ansvar at have vores børn mellem hænderne i de formative år, det er, og derfor er det også vigtigt, hvad vi giver vores lærerstuderende med. En del af den evaluering og det udviklingsarbejde, der er i gang, er netop at se på, om vi kan

ramme den balance endnu bedre i den offentlige læreruddannelse i dag netop med betoning af almindelig dannelse og medborgerskab.

Kl. 17:41

Den fg. formand (Christian Juhl):

Hr. Jens Henrik Thulesen Dahl.

Kl. 17:41

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak for det. Jeg synes, det er dejligt at høre ministeren med begejstring omtale den entusiasme, der ligger i det her forslag, og den entusiasme, der ligger i at prøve at skabe et nyt tilbud. Jeg så rigtig gerne, at det engagement var der i alle vores læreruddannelser i dag, men det er måske knap så udbredt.

Det, jeg egentlig gerne vil høre ministeren om, er: Har vi ikke en fælles dagsorden om, at vi ønsker flere uddannelsesstilbud rundt omkring i det ganske land? Så kan man diskutere, hvor det geografisk giver mest mening at placere dem henne. Jeg er ret sikker på, at det her tilbud vil rette sig meget mod noget, der er landsdækkende, så jeg tror egentlig ikke på, at det vil suge noget ud af et lokalområde. Men det skal ikke hindre os i at tage en diskussion om, hvordan det placeres bedst. Ministeren siger jo også selv, at der faktisk er lærermangel i mange områder. Og der har spørgsmålet jo været: Er det så ikke godt at få flere uddannelser placeret derude og selvfølgelig gøre en indsats for at trække studerende til? Det kunne måske netop være sådan et tiltag som det her, der var med til det.

Kl. 17:42

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:42

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Jo, vi vil meget gerne diskutere, hvordan vi kan få flere uddannelses-tilbud rundt om i landet. Jeg tror på uddannelse som en enorm stærk kraft, både når det handler om at skabe frihed for den enkelte og en god fremtid, men også i forhold til at give saft og kraft til et lokalsamfund. Det at skabe bosætning, det at skabe et fundament for, at vores virksomheder kan få den rigtige arbejdskraft, det at skabe et fundament for, at vi f.eks. har pædagoger og lærere til børnene i byen, hænger jo alt sammen sammen med, om vi har uddannelses-tilbud. Så det er en dagsorden, vi mægtig gerne vil forfølge, og jeg afviser bestemt ikke, at der kan være potentiale for at oprette nye læreruddannelser i Danmark.

Jeg vil rigtig gerne have, at det bliver offentlige uddannelser funderet i det fælles tilbud, vi har, og at vi så samtidig arbejder for, at de bliver så gode, levende og energiske som overhovedet muligt. Det kan vi gøre bedre i dag. Der er rigtig mange gode kræfter derude, og vi kan også politisk give nogle endnu bedre rammer for den læreruddannelse, vi har.

Kl. 17:43

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 17:43

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Men vi kunne måske også vælge at bruge det her forslag som anledning til at få skabt noget nyt, der faktisk kan gå foran, der faktisk kan vise vejen og gøre, at man kan få et lidt mere differentieret udbud. Ville det ikke være en oplagt vej at gå?

Kl. 17:43

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:43

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen): Men der er allerede fuld damp på kedlerne med hensyn til at udvikle den nuværende læreruddannelse. Der er allerede et udviklingsspor i gang, som hele sektoren har et meget stort ejerskab til ved netop at være dem, der sidder inde ved bordet. Jeg vil sige, at frem for at oprette noget, der så først skal stables på benene og leve, og som så skal være det, der går foran, vil jeg langt hellere, at vi bruger den energi, der faktisk er lige nu i sektoren, ved at vi har givet dem noget ansvar til selv at pege på, hvordan deres uddannelser kan gøres endnu bedre. Og så skal vi jo også politisk have viljen og modet til måske også at slippe rammerne en smule og give noget mere frihed derude, præcis som der bliver talt om i det her forslag.

Kl. 17:44

Den fg. formand (Christian Juhl):

Så skal vi til hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 17:44

Torsten Gejl (ALT):

Tusind tak. I Alternativet synes vi, at det her er et lidt interessant forslag. Vi kan jo godt lide, at selvstændige steder får lov til at udvikle sig, og at det hele ikke altid behøver at være offentligt. Jeg ser det ikke, som jeg har læst forslaget, som en øget religiøs fundering af læreruddannelsen. Jeg ser den som åben for alle, og jeg har også forstået, at den ikke har et specielt kristent sigte med særskilte kristne undervisningsmetoder osv. Det kan forslagsstillerne selvfølgelig uddybe, når de kommer på talerstolen.

Så ser jeg, at ministeren selvfølgelig har nogle indvendinger, men jeg synes, at der ligesom bliver sat flueben ved dem. For først havde vi det med datoen, men det behøver jo ikke at være 1. marts, så det er vel o.k.? Så havde vi det om, hvor uddannelsen skulle ligge, og det behøver jo ikke absolut være i Herning, så der er vel også sat et lille flueben. Så er der en anden del af ministerens skepsis, som siger, at det næsten indebærer en kritik mod området at fremsætte det her forslag, altså mod lærerne, mod udviklingen på området. Der kan godt være en type kritik i at foreslå det.

Men kan det ikke også ses som en hyldelse til området, at man gerne vil tænke nyt, at man gerne vil inspirere, og at man tiltænker lærerne evnen til selv at forny området – ganske vist i en lille privat boble, men selvfølgelig i en boble, som er i synergi med hele lærerområdet?

Kl. 17:45

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:45

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Men politisk ønsker jeg ikke en lille privat boble; politisk ønsker jeg den gejst og det ejerskab og den udvikling spredt ud i alle afkroge af læreruddannelser over hele landet. Det mener jeg er min vigtigste opgave som minister for læreruddannelsen. Og det er jeg i fuld gang med, heldigvis med bred politisk opbakning og med en sektor, som i den grad er fyr og flamme i et udviklingsspor lige nu, hvor de allerede har haft de første møder og allerede flyver idéer rundt.

Jeg ville synes, det var mærkeligt, hvis jeg som minister gik ud og støttede, at alt imens vi havde stablet alt det på benene og havde linet en proces op, hvor vi også politisk forhåbentlig ender ud med måske også at kunne give noget mere frihed til en læreruddannelse, der er meget detailstyret, altså hvis jeg midt i det ligesom sagde: Nå ja, okay, nu laver jeg så i stedet for en lille privat boble og giver dem friheden og giver i øvrigt også dem endnu mere frihed, til trods for at de skal have de samme økonomiske rammer og i øvrigt ikke behøver

at have den styring, vi har, på det brede område. Det ville jeg bare synes var mærkeligt, og derfor støtter jeg ikke forslaget.

Kl. 17:46

Den fg. formand (Christian Juhl):

Torsten Gejl.

Kl. 17:47

Torsten Gejl (ALT):

Altså, ud fra de forudsætninger kan jeg godt forstå det, men det var ikke tænkt som et enten-eller, og den bobles vægge er ikke så tykke. Det er ofte sådan, at små selvstændige organisationer inspirerer et helt offentligt område. Jeg har selv gået på første hold af kaospiloterne, og man kan sige meget om den uddannelse, men den inspirerede jo generationer af ledere. Den startede med at være privat og blev senere også offentligt støttet.

Har ministeren ikke også selv en oplevelse af, at private foretagender faktisk har været en inspiration, en kerneinspiration for et helt område?

Kl. 17:47

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ministeren.

Kl. 17:47

Uddannelses- og forskningsministeren (Ane Halsboe-Jørgensen):

Men tænk hvis vi i stedet for at lave en lille privat boble og krydsede fingre for, at der så blev udviklet noget, som så kunne inspirere – til trods for at vi i forvejen har en lille privat boble i Ollerup, der jo faktisk kan gøre lige præcis det, og det kunne man jo starte med at lade sig inspirere af – så kunne sige til Skive, til Nørre Nisum, til Silkeborg, til Jelling, til Esbjerg, til Holstebro: Go, do your thing. Hav jeres lokale toninger, hav jeres lokale engagement. Og så på tværs af de uddannelser lære af hinandens erfaringer og begejstring og forskellige veje ind i læreruddannelsen; men selvfølgelig med en styring, i forhold til at vi har en eller anden ramme for, hvad fremtidens skolelærere skal kunne, for det er trods alt vores børn, det handler om. Men bare en lille smule mere tillid og frihed i den uddannelse tror jeg ville kunne give massivt mere af det, der lige præcis efterspørges.

Kl. 17:48

Den fg. formand (Christian Juhl):

Det er ærgerligt at stoppe begejstringen, men det er vi nødt til. Da der ikke er flere, der ønsker ordet, siger vi tusind tak til uddannelses- og forskningsministeren. Nu kommer der en god kammerat eller kollega, nemlig hr. Jens Joel fra Socialdemokratiet.

Kl. 17:48

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak for det, formand. Oven på ministerens tale vil det jo næppe komme som nogen overraskelse, at Socialdemokratiet ikke støtter det her beslutningsforslag, og det er der en række grunde til. Altså, først og fremmest vil jeg godt dvæle lidt mere ved den diskussion omkring uddannelser i hele landet, for det er fuldstændig afgørende, at man faktisk kan sikre, at der ikke mindst er velfærdsuddannelser. For vi har jo også brug for, at dem, der skal arbejde på velfærdsområderne, bliver rundtomkring i landet, og at de uddannelser findes alle mulige steder i vores land. Det er derfor, vi bliver ekstremt kede af det, hvis man laver en privat læreruddannelse i Herning og så risikerer at kvæle eller udsulte lokale udbud i de mindre byer på tværs af Vest- og Midtjylland. I Skive, Nørre Nisum, Silkeborg, Jelling, Esbjerg og Holstebro er der uddannelser, som lige nu risikerer at lide under både faldende årgange, som kommer i de kommende

år, men også under, at de jo i forvejen har en relativt lav søgning, fordi det er tyndere befolkede områder, hvis der kommer en ny privat uddannelse i Herning. Derfor mener vi faktisk ikke, der er basis for at skulle oprette den her uddannelse. Altså, der er simpelt hen ikke grundlag for det. Og så kan man sige: Det er jo ikke bare vores eller ministeriets vurdering; det skyldes jo også den frygt, som studerende, borgmestre og uddannelsesinstitutionerne – altså de læreruddannelser, der findes derude – har.

Så kunne jeg godt høre, og jeg kan jo også godt læse beslutningsforslaget, at der ikke står Herning nogen steder. Jeg kunne også høre på hr. Kristian Jensen, at det var vigtigt at slå det fast. Men når man er bekymret i Midt- og Vestjylland, er det jo, måske delvis fordi der er blevet talt om Herning. Og hr. Kristian Jensen er selv citeret på TV Midtvest – nu slog jeg det lige op her – den 19. januar, altså, det er vel en uges tid siden, for at sige: »Jeg deler ikke den bekymring for den uddannelse, vi vil placere i Herning«. Altså, så kan man jo ikke undre sig over, at folk i det midt- og vestjyske tænker: Er det vores lokale læreruddannelse, som skal lukke? Derfor mener jeg faktisk, at vi skylder et svar på det.

Men jeg vil også mere generelt sige, at jeg gerne vil se det sted i Danmark, hvor man kunne lave det her, uden at det ville have den konsekvens. For i virkeligheden handler det principielle argument her jo om det følgende: Lad os sige, at man i det midt- og vestjyske i Nørre Nissum, i Skive, i Jelling – hvor man nu end har fastholdt læreruddannelser – har besluttet, at man vil fastholde det. Hvis man så lægger noget i en større by som Herning og det så kan trække, om man så man sige, grundlaget ud af de mindre uddannelser, så ville det problem formodentlig også opstå, hvis man lagde det i Slagelse eller i Næstved eller et eller andet andet sted, fordi man jo grundlæggende set som fællesskab mister sin mulighed for at planlægge.

Vi har faktisk en ambition om – og den tror jeg vi deler bredt – at vi vil have uddannelser ud i hele landet, og hvis vi vil det, er vi jo også nødt til at kigge hinanden i øjnene og sige: Det koster lidt at sikre, at der er læreruddannelser i hele landet. Hvis man så giver muligheden for, at nogle private kan komme ind og i virkeligheden ødelægge den planlægning, mister vi jo også vores mulighed for politisk at beslutte, at der faktisk skal være uddannelser i hele landet.

Så vil jeg lige sige lidt om indeholder også, for det er ikke sådan hundrede procent klart, synes jeg, hvad det er, man ønsker i forhold til den her nye uddannelse. Det kan jo være en kvalitet, men nogle gange rejser det også nogle spørgsmål. Altså, det står ret klart, at det er fællesskabet, der ligesom skal betale, og det står også ret klar, at det skal give adgang til at undervise i folkeskolen, men det står ikke sådan klart, hvad man har af forventninger til indhold og kvalitetskontrol. Altså, hvad er egentlig det reelle indhold i den her uddannelse? Hvordan sikrer vi, at den er god nok?

Det synes jeg lidt er et principielt nybrud, vil jeg kalde det på understøttet jysk, altså at man ligesom siger: Vi finansierer det offentligt, men vi har i øvrigt ikke de samme, kan man sige, sådan krav til, hvad det skal leve op til, som man ville have i andre sammenhænge. Og vi ønsker ikke – det har ministeren jo allerede sagt – at lave det her, kan man sige, parallelle system til den eksisterende læreruddannelse. For den læreruddannelse, vi har i Danmark, er stærk, men den skal også gøres bedre. Det er derfor, vi har sat et udviklingsarbejde i gang. Og når forslagsstillerne skriver, at man gerne vil have større mangfoldighed, og at man gerne vil styrke læreruddannelsen med fokus på kompetencer og dannelse, så er det da svært at være imod. Men jeg vil da håbe og tro, at det faktisk også er vores ambition for den almindelige læreruddannelse, altså den brede læreruddannelse, at vi skal have kompetence og dannelse, og at vi skal have lærere, som forstår både at motivere og engagere deres elever.

Derfor håber jeg egentlig – og det vil være min udgangsbøn til det her – at vi kan kaste noget af al den gode energi, som er i

det her forslag og i forslagsstillerne tanker, ind i udviklingen af læreruddannelsen, fordi der i den grad også er brug for, tror jeg, at vi får lidt mere albuerum, at vi får lidt mere frihed, og at vi får lidt større muligheder for at tone vores læreruddannelses forskellige uddannelsessteder i forskellige retninger. Tak for ordet.

Kl. 17:54

Den fg. formand (Christian Juhl):

Selv tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Kristian Jensen.

Kl. 17:54

Kristian Jensen (V):

Det er faktisk en ny holdning, at Socialdemokratiet er modstandere af mangfoldighed på undervisningsområdet, men det vil jeg komme tilbage til i min ordførertale.

Jeg har et spørgsmål, nemlig om geografien betyder så meget for Socialdemokratiet, og om det, hvis det her ikke havde været en diskussion, som var igangsat af personer, hvoraf en del, men ikke alle, har rod i Herning, så havde været anderledes. Hvis det havde været en diskussion, der var igangsat af personer, der var bosat i København, og diskussionen havde været om en uddannelse i København, havde der så været en anden tilgang fra Socialdemokratiets side?

Kl. 17:55

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 17:55

Jens Joel (S):

Man kan ikke udelukke, at dynamikken, hvis man lagde en læreruddannelse i København, i forhold til hvem den – om man så må sige – ville være opland for eller tage de studerende fra, ville være anderledes. Altså, det er faktisk ikke Socialdemokratiet, der som parti har været specielt optaget af diskussionen om Herning, men det er jo de mennesker, som i dag går på læreruddannelserne, eller som driver læreruddannelserne, eller som har læreruddannelserne i deres by i det midt- og vestjyske, der har været ekstremt bekymrede – og jeg synes med god grund – for udsigten til en privat uddannelse i Herning.

Men jeg mener – og det var jo faktisk derfor, jeg gjorde lidt ud af det i min ordførertale – at der er det principielle problem mellem som politisk fællesskab at beslutte, at vi vil sikre en bred dækning og så samtidig tillade, at man – om man så må sige – kan etablere noget ved siden af det, som kan risikere at ødelægge den planlægning, vi har lavet, om, at der skal være uddannelser bredt i hele landet. Med det argument har jeg svært ved at se, at man kan placere uddannelsen et sted, hvor det ikke også ville være en konsekvens, også selv om man løsriver sig fra Herning.

Kl. 17:56

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 17:56

Kristian Jensen (V):

Det er bare lige for oplysningens skyld: Hvem er det, der i dag fastlægger uddannelsesstederne? Altså, er det en politisk beslutning, eller er det en beslutning, der er udlagt til professionshøjskolerne? For det lyder på ordføreren, som om det med hensyn til, hvor der i dag er læreruddannelser, er noget, som vi sådan politisk skulle have taget stilling til. Men faktum er jo, at det ikke er noget, som politikere beslutter. Men professionshøjskolerne beslutter, hvordan de ønsker at flytte rundt på de uddannelsessteder, der måtte være.

Kl. 17:56

Kl. 17:59

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 17:56

Jens Joel (S):

Men det, som vi politisk beslutter, er jo, hvad det er for nogle rammer, man eksempelvis giver vores læreruddannelse, altså hvad det er for nogle rammer, vi giver, for at man har mindre uddannelsessteder, at man sikrer en bred dækning, eller giver man nogle rammer, som gør, at den eneste måde, man kan drive skole på, er ved at centralisere det hele? Det er vores opfattelse, at vi i for mange år har trukket for langt i den retning, og at uddannelsesinstitutionerne med hånden på ryggen og rigtig tit af økonomiske grunde, men nogle gange også af nogle andre grunde er kommet til at centralisere for meget.

Det er jo det, vi i virkeligheden forsøger at sende et signal om, altså at vi gerne vil vende bøtten, og det er også det, som statsministeren har lanceret i nytårstalen, og som ministeren vil vende tilbage til i løbet af det år, vi er i.

Kl. 17:57

Den fg. formand (Christian Juhl):
Så er det hr. Jens Henrik Thulesen Dahl.

Kl. 17:57

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak. Jeg undrer mig lidt. For vi er jo fuldstændig enige om, at vi ønsker uddannelser ud over hele landet. Vi vil også meget gerne have flere læreruddannelser ud over landet. Kan ordføreren så forklare mig, når vi nu gerne vil have flere læreruddannelser, og han i sin ordførertale siger, at det, når der kommer en her, ødelægger planlægningen? Altså, så er der bare en, som skal ind blandt de mange nye, der skal til. Så hvordan kan det ødelægge planlægningen af, hvordan vi skal have læreruddannelser ud over landet?

Kl. 17:58

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 17:58

Jens Joel (S):

Jeg er ikke sikker på, at jeg forstår, hvad det er, jeg ikke har formuleret klart nok. Men det, der er budskabet, er jo, hvis man er en sektor og der i øvrigt er nogle politiske ambitioner om en bred dækning, at det så selvfølgelig er klart, at man i den sektor vil kigge på, hvad for et behov for lærere der er i det midt- og vestjyske – hvis det er det, der er eksemplet – hvad man har af ungdomsårgange, hvordan man kan lave en rekruttering, hvordan man kan sikre et bredt udbud, altså til flest mulige. Det er jo en planlægning, som man som uddannelsesinstitution laver, hvor man forsøger at servicere sit område så godt som muligt, og det er jo klart, at den planlægning bliver påvirket af det, hvis der kan komme nogle udefra – om man så må sige – og komme med et konkurrerende tilbud. Det er jo det, der er risikoen ved det her, altså at man i virkeligheden ender med at få to læreruddannelser, som konkurrerer om det.

Så kan det jo godt være, at det, der sker, er, at man får en læreruddannelse mere i Herning. Men hvis det betyder, at læreruddannelsen i Skive og i Nørre Nissum eller i Jelling skal lukke, så er det jo ikke nødvendigvis et godt bytte.

Kl. 17:59

Den fg. formand (Christian Juhl):
Spørgeren.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Men hvis vi nu er enige om, at vi gerne vil have flere læreruddannelser bredt ud over landet, end det er i dag, bl.a. fordi der er mange områder, hvor der faktisk er mangel på lærere, så ved vi godt, at man, hvis man kan få skabt en uddannelse i et lokalområde, får en bedre dækning, fordi man har en tilbøjelighed til at blive i området. Hvordan kan det ødelægge den planlægning? Jeg kan så godt se, at man som professionshøjskole ikke lige skal placere noget oveni det sted, hvor den her uddannelse så måtte være placeret. Men det burde bare hjælpe til planlægningen, i og med at vores fælles ønske jo er at få flere læreruddannelser rundtomkring i landet.

Kl. 17:59

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 17:59

Jens Joel (S):

Det er ikke min opfattelse, at det bliver betragtet som en hjælp til planlægningen i det midt- og vestjyske, at man kan sidde og se på nogle mindre afdelinger, og nogle af dem er jo, kan man sige, endda etableret som sådanne start-up-afdelinger, hvor det ikke engang – i gåseøjne – er hele uddannelsen, man kan tage, men kun en del af det, for ligesom at fastholde det lokale tilhørsforhold.

Man gør faktisk en ret stor indsats derude, og jeg tror, vi har en politisk ambition om at gøre livet nemmere for dem, der har en ambition om at sprede det ud. Der opfatter man det bestemt ikke som nogen hjælp til den planlægning, at der så kommer nogle – om man så må sige – ind fra højre og kan overbyde eller være et konkurrerende tilbud lige ved siden af.

Kl. 18:00

Den fg. formand (Christian Juhl):
Fru Marianne Jelved, Radikale Venstre.

Kl. 18:00

Marianne Jelved (RV):

Ja, det her bliver jo virkelig en kamp på ord, og nu kommer jeg også med nogle. Vi har jo allerede en fri læreruddannelse i Ollerup. De har 71 studerende, og hvert år kommer der 71 nye. De kommer fra hele landet, og de bliver uddannet på Ollerup i 5 år, og så kan de faktisk gå ud og være lærere i de frie skoler, men de kan også tage to linjefag på et lærerseminarium og så blive lærere i folkeskolen, og det er der faktisk en hel del af dem der gør. Ministeren sagde i sit indlæg, at de havde en høj ledighed, og det er jo, fordi de – det har jeg spurgt efter – bliver lærere lidt senere. De er oppe i anden halvdel af tyverne, når de er færdige, og så skal de have børn, inden de skal ud at arbejde rigtigt.

Så der er jo altid en forklaring på nogle ting. Men jeg vil jo bare sige, at Ollerup ikke er et skrækeksempel, heller ikke for folkeskolen. Hvis der nu kom et andet Ollerup, der vil noget, der ligner, og bidrager til lærerforsyningen i folkeskolen, hvad kan det vælte? Jeg fatter det ikke.

Kl. 18:01

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:01

Jens Joel (S):

En strid på ord, nej, jeg tror det sådan set ikke. Jeg ville jo nok sådan sige, at hvis det, der er målet, er en Ollerup-skole, hvorfor er det så, at vi skal have en ny? Men jeg forstår jo også, at man her faktisk har en anden ambition, end man har på Ollerup. Der er

faktisk også en grund til, at vi har valgt at lave et, kan man sige, supplerende ekstra led, før folk kan undervise i folkeskolen, hvis de har gået på Ollerup. Den ambition, som forslagsstilleren her har med det her forslag, er, at man skal kunne gå direkte ind i folkeskolen, og derfor mener jeg faktisk, at der er en anden dynamik i, kan man sige, sådan en konkurrence, eller hvad man vil, altså samspillet med den eksisterende læreruddannelse. For Ollerup har jo af både historiske og traditionelle grunde været der rigtig længe, og den har sit eget tracé, om man så må sige. Men hvis det er det, man ønsker at lave, så forstår jeg ikke helt, hvad der er pointen med det her forslag. For man har jo en Ollerup. Og er det så i virkeligheden et spørgsmål om, at den skal være større, eller er det, fordi man i virkeligheden gerne vil undgå det, at man skal have sine to ekstra linjefag, og at man ligesom skal igennem en ekstra eksamen, før man kan komme over i folkeskolen? Eller hvad er det, der er motivationen bag den her nye ting?

Kl. 18:03

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:03

Marianne Jelved (RV):

Det er, fordi de frie skoler på et tidspunkt for ret mange år siden – jeg kan ikke huske, hvor lang tid siden det er, men det er længe siden – ønskede, at lærere blev uddannet til at være i de frie skoler, som er lidt anderledes end folkeskolen, til trods for at de frie skoler og folkeskolen jo er venner, fordi de understøtter hinanden, og de inspireres af hinanden, fordi de kommer med lidt forskellige baggrunde. Det er en kæmpe fordel, og det er også en kæmpe fordel for folkeskolen, for der er altså nogle af dem, der faktisk tager en ekstra tørn og så kommer over i folkeskolen med den viden, de har, og de holdninger, som de har fået i uddannelsen. Det er jo sådan nogle ting, vi gerne vil have smitter af. Vi synes ikke, der er noget galt i, at der er en konkurrence til den egentlige læreruddannelse. Tværtimod kan de inspirere hinanden. Det er derfor, vi taler om det, og det er det, vi har erfaret igennem rigtig, rigtig mange år med de frie skoler og folkeskolen. De inspirerer hinanden. De gør ikke skade på hinanden. Så jeg synes altså, at man skulle låse sit sind lidt op og være lidt modig.

Kl. 18:04

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:04

Jens Joel (S):

Fru Marianne Jelved sagde på et tidspunkt, fordi vi var uenige om noget, at hun havde besluttet sig for, at hun holdt af Socialdemokraterne. Jeg vil gerne sige, at uanset om vi er uenige om det her, har jeg også besluttet mig for, at et åbent sind kan man godt have, og vi kan sagtens diskutere også de ambitioner, som fru Marianne Jelved har, for, hvordan vi laver læreruddannelse. Og jeg vil sige, at jeg også tror, at den gensidige inspiration, der kunne være, hvis de forskellige læreruddannelser i Danmark faktisk havde mulighed for at trække i forskellige retninger – altså kunne tone sig selv lidt mere, fik lidt mere albuerum – kunne vi også have brug for i, kan man sige, den brede læreruddannelse. Det vil jeg gerne diskutere, for det synes jeg, at der kommer en dynamik ud af.

Det er også rigtigt, at når Den frie Lærerskole i Ollerup eksisterer, har det i høj grad handlet om, at det traditionelt set har været de frie skolars ønske, at man ligesom skulle have et sted, hvor man kunne uddanne. Der er jo også masser af folkeskolelæreruddannede fra de almindelige folkeskolelæreruddannelser, som underviser på de frie skoler. Og det er i øvrigt ikke helt klart, for så vidt jeg kan

se, er formanden for De Frie Skolars Lærereforening faktisk heller ikke tilhænger af den her nye model. Så jeg er ikke sikker på, at det er sådan, at fordi det fungerer okay i forhold til Ollerup, skal vi nødvendigvis have mere af det her. Nå, jeg troede, at formanden rettede på mig, men det var bare på plexiglaspladen. Jeg er også færdig. Undskyld.

Kl. 18:05

Den fg. formand (Christian Juhl):
Tiden er også gået. Hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 18:05

Torsten Gejl (ALT):

Det er lige for at fortsætte lidt i Marianne Jelveds spor. Hun spurgte meget direkte: Hvad er der egentlig galt med lidt konkurrence? Hvad er der egentlig galt med, at det offentlige og nogle små private steder konkurrerer lidt om at blive dygtigere, om at blive bedre, om at løfte kvaliteten?

Kl. 18:06

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:06

Jens Joel (S):

Rent konkret kan der jo være det problem, at man faktisk mister den der fælles koordination af, hvor man har udbuddene. Nu har hr. Torsten Gejl tidligere nævnt sin uddannelse som kaospilot, og det er jo en ret unik uddannelse og derfor jo også en lidt anden diskussion. Altså, om man tilføjer noget nyt til uddannelseslandskabet, er jo noget lidt andet, end om man lægger en læreruddannelse ved siden af nogle i øvrigt små læreruddannelser, som risikerer at bukke under, hvis ikke der kommer præcis alle de unge, som man overhovedet kan skrabes sammen, på de lave uddannelser.

Derfor synes jeg ikke helt, man altid kan sammenligne. Kan der være dynamik i et privat initiativ? Det kan der sagtens, men jeg vil stille mig spørgende over for, om vi har brug for en yderligere privat læreruddannelse for i virkeligheden at kunne skabe en dynamik i den brede læreruddannelse, som jeg tror vi har brug for, og som jeg har i øvrigt også hører at både professionshøjskolerne og de studerende gerne vil have. Jeg hører i virkeligheden, at det er en af de ting, de efterspørger, og derfor har forslagsstillerne jo på en måde momentum, for det, man gerne vil have – mere mangfoldighed, mere frihed – er jo også noget af det, som feltet, om man så må sige, har båret ind til ministeren, og som ministeren i øvrigt har taget positivt imod og gerne vil diskutere.

Kl. 18:07

Den fg. formand (Christian Juhl):
Spørgeren.

Kl. 18:07

Torsten Gejl (ALT):

Hvad tænker ordføreren om de tanker om elevinddragelse og dannelse, som der er i det her forslag? Der er en kæmpe stor opfattelse blandt mange elever at, at de ikke føler sig hørt, de ikke føler sig set, de ikke føler, de kan lave et aftryk på deres skole. Hvad tænker ordføreren om de tanker om yderligere elevinddragelse?

Kl. 18:07

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:08

Jens Joel (S):

Det synes jeg er rigtig godt. Altså, man kan jo sige, at det ikke er sådan, at man som elev selv vælger, og man gerne vil have en lærer, der har været uddannet på den nye skole i Herning, eller om man gerne vil have en fra en anden læreruddannelse. Og derfor synes jeg, at hvis man skal tage det alvorligt, at eleverne faktisk har brug for at blive inddraget, skal man jo sikre, at alle de lærere, vi uddanner i den danske folkeskole, i virkeligheden har det perspektiv med, den kvalitet, som det kan bibringe.

Så derfor synes jeg egentlig, det er klogt nok, at der er nogen, der sparker til de fordomme, eller de måder, vi plejer at gøre det på – det tror jeg er rigtig gavnligt, og det er der jo heldigvis hele tiden på sådan et fagligt felt nogen der gør. Men ambitionen må være, at det ligesom også kommer alle til gavn, hvis det er vigtigt.

Kl. 18:08

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til hr. Jens Joel fra Socialdemokratiet. Jeg kan ikke se flere, der ønsker ordet, og derfor vil jeg gerne byde velkommen til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti.

Kl. 18:09

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak. Vi har i årevis drøftet, hvordan vi skal styrke læreruddannelsen. Vi har fået en evaluering, som peger på en lang række udfordringer, både fagligt og i forhold til overførelsen af faglighed til praksis. Der peges i evalueringen på, at der er et lavt ambitionsniveau hos både undervisere og studerende, og noget af det, jeg hører fra studerende, er, at kravene er meget lave, og at der er mange, der falder fra, netop fordi kravene er så lave.

Nu har ministeren så sat gang i et arbejde med, hvordan den kommende læreruddannelse skal være. I det arbejde havde jeg og Dansk Folkeparti et klart ønske om at få inddraget universiteterne, ikke fordi uddannelsen skulle lægges på universiteterne, på ingen måde, men fordi det er vigtigt, at fagligheden styrkes. Ministeren har her ønsket at gøre det på sin egen måde, og det er selvfølgelig ministerens ret, men det får mig til at være bekymret for resultatet af uddannelsen.

I forbindelse med den sidste ændring af læreruddannelsen tilbage i 2013, tror jeg det var, var der en stor politisk uenighed om det centrale indhold i et for Dansk Folkeparti helt centralt fag i forhold til dannelse, som også blev nævnt her lidt tidligere, i forhold til de kommende læreres kompetencer og i forhold til deres evne til at danne og forstå deres kommende elever – det fag, der hedder KLM, kristendomskundskab, livsoplysning og medborgerskab. Det lykkedes dengang at holde fast i faget, men i en reduceret version, og efterfølgende har praksis vist, at det udmøntes meget, meget forskelligt og mange steder reelt bliver nedprioriteret. Det fremgår med stor tydelighed af censorkorpsets årlige redegørelser.

Jeg må desværre sige, at holdningen til at sikre uddannelse, dannelse og forståelse for den danske kultur er for svag i dag. Og sagen er, at det ikke er ligegyldigt, hvordan vi danner og uddanner. Der skal være større fokus på det dannende element, det indre kompas. Vi har brug for unge med stærke specialistkompetencer. Vi har også brug for unge med stærke menneskelige kompetencer, og i den sammenhæng er almindelig dannelse, som det udmøntes i KLM-fag, særdeles vigtigt på læreruddannelsen. Men min oplevelse af, at det er noget op ad bakke at sikre det på den nuværende læreruddannelse, gør, at jeg mener, at vi absolut har brug for et alternativ, og dette alternativ skal være med til at udvikle og udfordre den almindelige læreruddannelse, vise nye veje og inspirere den almindelige læreruddannelse. For den nye læreruddannelse skal jo ses som et supplement til

den eksisterende. Det er på ingen måde tanken, at den skal erstatte den.

Med den nye uddannelse ønsker vi at være med til at skabe et bredere tilbud til dem, der ønsker at uddanne sig som lærer i enten folkeskolen eller de frie grundskoler. Og som der også står i beslutningsforslaget, er det et uddannelsesstilbud, som med udgangspunkt i en grundtvigiansk og koldsk skoletradition samt europæisk oplysningstradition skaber lærere ud fra et elevinddragende og kristent synspunkt. Uddannelsens formål er at uddanne lærere, der som forbillede for skoleeleverne kan bidrage til dannelse, oplysning og åndsfrihed i Danmark. Det tror jeg vi har brug for, og jeg ser frem til, at det kan blive til virkelighed.

Så skal jeg slutte af med to hilsner. Jeg har en hilsen fra både De Konservative og fra Nye Borgerlige, og begge oplyser, at de støtter beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 18:12

Den fg. formand (Christian Juhl):

Selv tak til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl. Der er ingen korte bemærkninger, så vi iler videre til næste ordfører. Det er fru Marianne Jøved fra Radikale Venstre.

Kl. 18:13

(Ordfører)

Marianne Jøved (RV):

Tak. I overskriften på beslutningsforslag B 111 står: om etablering af privat læreruddannelse. Hver gang jeg har set det, har jeg ærgret mig over, at jeg har accepteret den formulering, fordi nedenunder står der jo: at der ønskes lovhjemmel til etablering af den frie læreruddannelse. Så jeg vil godt allerede nu varsko, at det ikke tages imod med venlighed, hvis man kalder det den private læreruddannelse, mens det bliver modtaget med venlighed, uanset hvad der bliver sagt, hvis man taler om den frie læreruddannelse. Det var et løfte.

Vi vil gerne have mulighed for den frie læreruddannelse og arbejde for den. Det er, fordi vi har mange gode erfaringer med folkeskoler og de frie skoler og den måde, de har korresponderet med hinanden på, om jeg så må sige, været i dialog med hinanden, samarbejdet og samvirket og påvirket hinanden på i deres udviklingstræk. Det er jo, fordi de kommer med to forskellige slags tankegange – i hvert fald i et vist omfang. Det giver en anden dynamik, og det er den, vi også gerne vil overføre til læreruddannelsen, fordi den også har brug for den type dynamik.

Det er også vigtigt, at vi har for øje, at den frie læreruddannelse skal indrettes på en sådan måde, at dimittenderne kan undervise i folkeskolen. Det er helt afgørende, og det vil sige, at de skal kunne en hel del af det, som der allerede står i loven om den almindelige læreruddannelse.

Men det er klart, at spørgsmålet om, hvor det uddannelsessted, vi ønsker os, skal være henne, kræver en meget grundig behandling, for det, der har været omtalt her fra talerstolen i dag, er helt uacceptabelt. I diskussionen om, hvor man skal placere den, skal man tænke sig grundigt om, fordi man risikerer, at det går ud over nogle andre uddannelsesinstitutioner, og det er jo ikke tanken; tværtimod, vil jeg næsten sige. Derfor er det vigtigt, at vi også får slået et søm igennem og sagt, at vi ikke har opfundet Herning som et sted, hvor der skal ligge en ny læreruddannelse, og det kommer vi heller ikke til at opfinde, havde jeg nær sagt.

Vi kan også konstatere, at flere lokalsamfund i dele af Jylland har været meget, meget berørt af den her diskussion og følt sig presset. Jeg understreger, at Radikale Venstre vil sikre en udvikling af læreruddannelsen og herunder, hvordan en fri læreruddannelse kan indgå i det, uden at vi lægger nogen andre læreruddannelser ned. Så vi vil gerne have gode uddannelsesstilbud i hele landet, og sådan en plan medvirker vi gerne til, og det kunne måske være til inspiration for eller en opfordring til ministeren at inddrage dem, der

gerne vil være med, i den type af diskussioner af, hvordan vi gør det her på den bedst tænkelige måde, uanset hvad vi så ellers kommer frem til.

Hvis vi i fordragelighed skulle finde løsninger på placering af uddannelser, der ikke lukker – i anførselstegn – hinanden, så ville det egentlig være en virkelig god udfordring at tage på os, fordi vi har brug for at få flere uddannelser ud af de store byer, og hvis vi kan gøre det på en måde, som er hensigtsmæssig, så bliver det også et godt eksempel for andre.

Statsministeren havde jo her i sin nytårstale, tror jeg det var, med, at vi gerne vil have mange uddannelser ud i nærområderne, og det er en fantastisk vigtig pointe. Det er også noget af det, vi tænker på med det her forslag. Det er en vigtig pointe, fordi det bliver nemmere at få flere til at tage uddannelser, hvis det ikke ligger meget langt væk fra der, hvor man bor, eller kun ligger i de store byer. Derfor er vi nødt til også at prøve på at nytænke, hvordan vi placerer uddannelserne rundt omkring – og det er mange forskellige uddannelser, jeg tænker på, ikke bare læreruddannelsen.

Vi ønsker os en fri læreruddannelse med bagland, en større kreds af borgere og interessenter, og det er en del af det, der hører med i den frie læreruddannelse, ligesom det gør det i de frie skoler. De har en kreds af interessenter knyttet til sig, som ikke nødvendigvis er forældre eller på anden måde knyttet til en uddannelsesinstitution, men fordi de er optagede af at diskutere uddannelse og specielt den uddannelse, og de melder sig så til en kreds, der bidrager til det, og dermed bliver de et bindeled til lokalsamfundet og til andre slags uddannelser i området.

Kl. 18:18

Vi havde rigtig store ambitioner, dengang vi lavede den nye læreruddannelseslov, men den har virkelig skuffet rigtig meget, og især har vi – og »vi« er så bl.a. Radikale Venstre – arbejdet meget intenst for at få styrket almindelsen i læreruddannelsen. Det gjorde vi med et nyt fag, som vi kaldte KLM, som Dansk Folkepartis ordfører allerede har talt rigtig varmt om, hvilket jeg gerne vil kvittere for. Det var kristendom, livsoplysning og medborgerskab. Det var dannelsesfaget, og det er næsten ikkeeksisterende længere på nogen læreruddannelse.

Når jeg spørger til det rundt omkring, ser folk underligt på mig og spørger: Hvad er det for noget? KLM er ikke noget, vi taler om i dag, og det viser jo noget om, hvordan det er eroderet i vores uddannelsessystem. Derfor vil jeg gerne kvittere over for ministeren for hendes engagement i, at vi nu skal gøre noget ved læreruddannelsen. Uanset hvordan vi er placeret her i dag i den her diskussion, er det jo noget, vi alle sammen har et ansvar for og alle sammen gerne vil bidrage til, også med idéer.

Jeg må sige, at noget af det, der driver mig i det her, er skuffelsen over den måde, læreruddannelsen har udviklet sig på over land og rige, og det er ikke kun læreruddannelsens skyld. Det er jo også, fordi man har været økonomisk hård over for læreruddannelsen, og det bliver vi også nødt til at diskutere, fordi man ikke kan høvle 2 pct. af år efter år, uden at det på en eller anden måde mærkes.

Så der er mange ting at tage fat i, og den frie læreruddannelse her vil jeg kæmpe for resten af mit liv. Så har jeg sagt det. I slipper ikke, og jeg holder øje osv., Jeg skal nok inspirere og presse på, og jeg ved jo, hvor der er nogle, der gerne vil være med i front. Så tak for det.

Kl. 18:20

Den fg. formand (Christian Juhl):

Der er en kort bemærkning fra fru Astrid Carøe.

Kl. 18:20

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Ja, jeg har et par enkelte spørgsmål. Jeg er rigtig glad for at høre, at det ikke nødvendigvis behøver at være i Herning først og fremmest, og jeg kan også forstå på ordføreren, at det er enorm

vigtigt at få mere dannelse ind i den nuværende læreruddannelse, og man synes også, at den læreruddannelse, altså den offentlige læreruddannelse, er blevet ringe i kvalitet. Men er svaret på det så ikke at bruge de penge, ordføreren vil bruge på en fri læreruddannelse, til netop at styrke den offentlige læreruddannelse med ved netop at få uddannelse ind, ved netop at få fokus på de her ting, som ordføreren snakker om, i stedet for at bruge penge på et privat tilbud?

Kl. 18:20

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 18:20

Marianne Jelved (RV):

Vi bruger ikke penge på et privat tilbud, vi bruger penge på en fri læreruddannelse, vil jeg gerne skynde mig at understrege. Og for de penge, som det koster, kan man ikke få almen dannelse ind på alle de andre lærerseminarier – der skal meget mere til end det. Vi kan gå tilbage og se, hvad det egentlig kostede i starten, da KLM-faget var nyt ord og var noget, der fungerede på alle institutioner – hvad kostede det egentlig at have det fag dengang? Det kunne være interessant at undersøge det, og det kan man jo stille spørgsmål om til ministeren at få svar på, og så kan vi jo vurdere, hvordan vi skaffer de penge tilbage igen til hele læreruddannelsen. For det er jo ikke kun den frie læreruddannelse, der skal have mulighed for det efter min opfattelse.

Kl. 18:21

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 18:21

Astrid Carøe (SF):

Jeg tror ikke, at jeg forstår, at løsningen på, at der er kommet mindre dannelse på den offentlige lavet det, er at oprette en fri læreruddannelse. Jeg skal nok lade være med at kalde den en privat uddannelse, selv om det er det, der står i beslutningsforslaget.

Men egentlig vil jeg gerne stille et andet spørgsmål som mit nr. 2-spørgsmål, for ordføreren siger også, at man skal kunne gå direkte ud og undervise i vores alle sammens folkeskole. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren om, hvordan man vil sikre kontrollen med kvaliteten af den her frie læreruddannelse, ligesom som man gør på den offentlige læreruddannelse.

Kl. 18:22

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 18:22

Marianne Jelved (RV):

Det er jo bare et praktisk problem, som skal løses. Man kan jo se på, hvad de går til eksamen i, hvilke karakterer de får, hvilke fag de har osv., og så kan man jo danne sig et indtryk af det. Det kan man godt finde ud af bare på ét sted, så det synes jeg ikke er noget problem. Men jeg vil meget gerne bidrage til, at vi løfter den diskussion om den almene dannelse, for den er altså virkelig vigtig under alle omstændigheder.

Kl. 18:22

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til fru Marianne Jelved. Der er ikke flere, der har bidrag i den her omgang. Så går vi over til fru Astrid Carøe fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 18:23

Kl. 18:26

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg tror, jeg vil starte med at sige, og der vist heller ikke er så meget tvivl om, at SF stemmer imod det her beslutningsforslag, og det er der en række årsager til. For det første, og det siger jeg, fordi der i pressen tydeligt har været givet udtryk for, at den her læreruddannelse skulle ligge i Herning, er der risiko for, at der bliver lukket uddannelsessteder i det lokalområde. Der er læreruddannelser i Skive, i Nørre Nisum, i Silkeborg, Jelling, Esbjerg og Holstebro, og særlig Nørre Nisum, Holstebro og Skive er udfordret, siger de selv i lokalområdet. Så bider jeg også mærke i, at en række borgmestre i området ikke ønsker den her uddannelse i Herning.

Men selv hvis uddannelsen kommer til at ligge et andet sted i Danmark, kan vi i SF ikke bakke op om det her. Vi mener, at alle kræfter skal sættes ind på at styrke den nuværende læreruddannelse efter den evaluering, som ministeren har sat gang i, i stedet for at bruge penge på en ny privat eller fri, men statsfinansieret læreruddannelse.

Der bliver sagt, at der skal være fokus på dannelse og på høj faglighed, at man skal kunne være et forbillede for eleverne, når man kommer ud og er lærer. Alt det mener vi altså skal være en del af den nuværende læreruddannelse. Løsningen for SF er ikke at oprette en ny uddannelse.

Derudover synes vi ikke, man skal bruge penge på det. Det koster det samme som en offentlig læreruddannelse med det her forslag, men med en mulighed for brugerbetaling, som vi også kan læse i pressen måske skal bruges på en ret i kantinen eller flere undervisningstimer. Det får det til at stritte på en SF'er som mig. Uddannelse skal i udgangspunktet være gratis i Danmark, og vi vil langt, langt hellere bruge de her penge på at sørge for, at alle lærerstuderende får flere undervisningstimer.

Så bed jeg mærke i, som det også allerede er blevet sagt, at Frie Skolers Lærereforening ikke ønsker en ny skole. De siger, at den bedste måde, man kan oprette et nyt privat tilbud på, er, hvis det kommer nedefra. Det er ikke min oplevelse, at det her har gjort det i særlig høj grad. Frie Skolers Lærereforening har tilstrækkeligt i den private læreruddannelse i Ollerup, som netop uddanner til de frie skoler. Og det er vi glade for.

Og så kan man jo, hvad jeg også tidligere har stillet spørgsmål om, på skolen i Ollerup ikke uddanne lærere til at undervise i folkeskolen uden den her overbygning. Og med den nye skole kan jeg læse mig frem til at man skulle kunne komme direkte ud og undervise i folkeskolen. Jeg er altså bekymret for, hvordan man kvalitetssikrer og kontrollerer, at eleverne er gode nok til det, og det synes jeg ikke vi får svar på i beslutningsforslaget.

Så må jeg sige, og det har jo heller ikke noget med beslutningsforslaget at gøre, at den debat, der har været også i pressen, virker til, at der skal være meget fokus på kristendomsundervisning, og det synes jeg ikke der i højere grad er behov for end rigtig mange andre ting, det er vigtigt at nye lærere tager med sig, når de kommer ud at undervise. Jeg synes, det er enormt vigtigt, at nye lærere har et moderne syn på verden, og at man selvfølgelig kan danne og være et forbillede for de elever, man skal ud at undervise, men det skal man kunne direkte fra den offentlige læreruddannelse. Alt i alt kan SF ikke bakke op om det her forslag, uanset om uddannelsen ligger i Herning eller ej.

Kl. 18:26

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak for det. Der er en kort bemærkning fra hr. Jens Henrik Thulesen Dahl. Værsgo.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak. Nu taler ordføreren rigtig meget om den generelle uddannelse, vi har, og den er selvfølgelig også relevant at se på. Derfor har jeg brug for et svar på et enkelt spørgsmål. Vil ordføreren og SF være med til at styrke KLM-faget markant i den nuværende uddannelse, så man kommer tilbage til de tanker, der var i det fag, da det blev skabt oprindeligt?

Kl. 18:27

Astrid Carøe (SF):

Jeg synes, det er enormt vigtigt, at vi sikrer, at der er ordentlig dannelse på læreruddannelsen. Og hvis man gør det rigtig godt gennem KLM-faget, skal vi da kigge på det, og vi skal kigge på, at kvaliteten er i orden, og at der er dannelse igennem den offentlige læreruddannelse. Så lad os da endelig snakke om det.

Kl. 18:27

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 18:27

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Når jeg spørger, er det jo, fordi vi i de tidligere forhandlinger om folkeskolen har haft nogle udfordringer med, at bl.a. SF ikke ønskede, at det skulle have nogen voldsom styrke.

Men så har jeg også lige et supplerende spørgsmål om den dagsorden, som vi i hvert fald har i Dansk Folkeparti, altså at vi ønsker uddannelse bredt ud over hele landet, i høj grad velfærdsuddannelserne. Og når nu det bliver et stort problem, at der bliver placeret en ekstra læreruddannelse et eller andet sted, betyder det så, at SF ikke ønsker den der udvikling, hvor vi faktisk skal have uddannelse flere steder i landet?

Kl. 18:28

Astrid Carøe (SF):

Jeg håber virkelig, at spørgeren er klar over, at SF er meget bevidst om, at vi skal have uddannelser i hele landet. Jeg bider mærke i, at lokale rektorer og lokale borgmestre er nervøse for, at en række offentlige uddannelsesstilbud står til at kunne risikere at lukke, hvis man laver en ny, privat læreruddannelse i Herning, og det synes jeg at vi skal tage meget alvorligt. Det betyder ikke, at vi ikke skal udvide udbuddene for særlig velfærdsuddannelserne i resten af landet, men vi skal gøre det smart, så det ikke lukker andre tilbud.

Kl. 18:28

Den fg. formand (Christian Juhl):

Fru Marianne Jelved.

Kl. 18:28

Marianne Jelved (RV):

Det er lidt ærgerligt, at det er så svært at tale sammen. Der kommer ikke til at ligge en ny læreruddannelse i Herning. Det er jo sagt flere gange. Det er ikke planen. Det er planen at finde et sted, hvor der er en bevægelse, der er parat til at tage imod sådan en læreruddannelse, og som gerne vil bidrage, ligesom man har det på de frie skoler. For vi skal altid have en bevægelse, der kommer nedefra, hvis man skal have noget til frit at løfte sig. Og det er ikke frit, hvis man bliver ved med at tale om læreruddannelsen på den måde, som det blev sagt der.

Kl. 18:29

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 18:29

Astrid Carøe (SF):

Det var jo netop det, jeg sagde. Jeg opfatter ikke, at der er en sådan meget stor grobund. F.eks. bakker Frie Skolers Lærereforening ikke op om det her. Det skal netop komme nedefra, hvis man skal oprette et nyt tilbud. Fint, lad os stoppe med at snakke om Herning. Men når man i så høj grad – både nogle af forslagsstillerne til beslutningsforslaget og andre initiativtagere – har snakket om Herning, så bliver vi jo også nødt til at gøre det her i salen og sige, at det er problematisk at oprette et nyt tilbud i Herning for de omkringliggende offentlige tilbud. Det synes jeg vi skal tage meget alvorligt, for det er enormt vigtigt for SF, at vi har et tilbud rundtomkring i hele landet.

Kl. 18:30

Den fg. formand (Christian Juhl):
Spørgeren.

Kl. 18:30

Marianne Jelved (RV):

Jamen jeg gentager gerne: Der kommer ikke til at ligge en ny læreruddannelse i Herning; heller ikke den frie læreruddannelse kommer til at ligge der. Det har aldrig været planen, og det er ikke skrevet ned nogen steder, men det har bare spredt sig, fordi nogle af de mennesker, der står bag idéen, kommer fra Herning. Men det er jo ikke ensbetydende med, at det sted, der skal udvikles, skal ligge i Herning.

Kl. 18:30

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:30

Astrid Carøe (SF):

Som sagt er jeg meget glad for det, for det ser i lokalområdet tydeligt ud, som om de ikke har behov for det. Ikke desto mindre kan vi stadig væk ikke bakke op om det her, for vi synes, at pengene skal bruges på en bedre offentlig læreruddannelse, og vi synes ikke, at der er behov for det her udbud. Der er et rigtig fint udbud i Ollerup, og vi vil hellere bruge kræfterne, pengene, midlerne til at styrke den læreruddannelse, vi har i dag.

Kl. 18:31

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til fru Astrid Carøe. Der er ikke flere kommentarer. Vi går over til den næste ordfører, nemlig hr. Bruno Jerup fra Enhedslisten – De Rød-Grønne.

Kl. 18:31

(Ordfører)

Bruno Jerup (EL):

Tak for det. Jeg kunne næsten gøre det her kort, vil jeg så sige. Jeg er næsten fra ord til andet enig med det, som fru Astrid Carøe sagde, og også med det, som ministeren har sagt. Så derfor kan jeg måske korte det lidt ned her sidst på dagen.

Vi ser ikke noget behov for og nogen grund til at lave en privat boble. Jeg ved godt, at fru Marianne Jelved ikke bryder sig om, at jeg siger det, men der står nu i overskriften, at den er privat, og den er også blevet præsenteret i pressen og andre steder som privat. Vi går ikke ind for private universiteter, private læreruddannelser og private bobler. Det, vi går ind for, er, at vi skal have styrket vores nuværende læreruddannelse. Og jeg er enig i det, som også ministeren er inde på, nemlig at det, vi har behov for der, simpelt hen er at få den udviklet, så den inden for rammerne har en større frihed og udviklingsmulighed. Jeg er helt med på, at der kan være nogle kritikpunkter, men at løse det problem, der handler om, at

man synes, at der er nogle mangler, eller at der er nogle kvaliteter, der ikke er til stede endnu, ved at lave en privat boble, der skal konkurrere med den offentlige uddannelse, er vi ikke tilhængere af.

På linje med de borgmestre, der har udtalt sig, er vi også bekymrede for, at sådan en privat boble er fuldt finansieret fra statens side med midler på samme niveau som alle de andre professionshøjskoler. Det mener vi heller ikke er i orden. Og de borgmestre, der er bekymrede, er selvfølgelig bekymrede på grund af den debat, der er. Nu siger fru Marianne Jelved: Jamen den kommer ikke til at ligge i Herning. Nå, hvor ved fru Marianne Jelved det fra? Det er jo i Herning, der kommer de kræfter nedefra, som fru Marianne Jelved snakker om. Det er jo der, det startede. Det er jo der, hvor der ligesom er de kræfter nedefra, som gerne vil have lov til at lave den her private boble. Så det er jo ikke i København, som der er nogen der har snakket om tidligere, i forhold til at der skulle være sådan et eller andet netværk nedefra, der gerne ville have lov til at lave sådan en privat boble. Nej, det er i Herning. Derfor er det jo ikke tilfældigt, at man snakker om Herning. Derfor forstår jeg godt, at borgmestrene er bekymrede over, at de kan se frem til, at nogle af de offentlige læreruddannelser lukker i de områder der.

Så har der jo også været debatten om: Skal vi ikke bare have så mange læreruddannelser som muligt? Altså, der kunne måske være nogen, der tænkte, at vi i Enhedslisten bare går ind for, at der skal være så mange læreruddannelser som muligt. Men vi har dog trods alt et eller andet forhold til, at der skal være en eller anden form for dimensionering, i forhold til hvad der er af efterspørgsel, hvad der er behov for, og i forhold til hvordan det geografisk skal fordeles. Altså, det der med bare ligesom at sige, at der skal være en læreruddannelse i hver eneste by i Danmark, for det synes vi er godt, er i hvert fald ikke en linje, som jeg synes lyder særlig fornuftig i forhold til uddannelsesplanlægning. Men det er ikke det samme som, at vi ikke mener, at der skal være flere uddannelser ude i landet. Det skal der, og grunden til, at der skal være flere uddannelser – ikke nødvendigvis læreruddannelser i hver eneste flække, men i det hele taget uddannelser ude i landet – er, at vi ved, at det, at der er uddannelsesstilbud geografisk fordelt ude i landet, er med til at øge andelen af unge mennesker, der i det hele taget tager en uddannelse, og på den måde øges kvaliteten ligesom, kan man sige, i samfundet.

Så det er sådan set, sådan det ligger. Altså, vi kan ikke støtte det her forslag. Vi støtter de bestræbelser og det arbejde, der er med at få gjort en indsats i forhold til den offentlige læreruddannelse, så den får friere rammer og får mulighed for noget dynamik – også faglig udviklingsmæssig dynamik. Det er det, der vil være vores sigte. Nu tror jeg igen, det var fru Marianne Jelved, der i et af sine spørgsmål tog noget op omkring det med, at man havde udhulet læreruddannelsen med den 2-procentsbesparelse. Det er der måske nogen herinde, der lige kunne forholde sig til, for det er jeg da så hundrede procent enig med fru Marianne Jelved i, men er svaret på det at lave en privat konkurrent, fordi man har slagtet eller skåret en ordentlig luns af den offentlige læreruddannelse?

Kl. 18:36

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak for det. Der er en kort bemærkning netop fra fru Marianne Jelved. Værsgo.

Kl. 18:36

Marianne Jelved (RV):

Tak. Altså, når jeg er så glad for de frie skoler, er det, fordi de har et samvirke med folkeskolerne. De er forskellige i deres uddannelser, men de er knaldhamrende gode venner, og de inspirerer hinanden, og de har en lille smule konkurrence med hinanden. På samme måde kunne man have en fri læreruddannelse. Ollerups frie læreruddannelse optager 71 studerende hvert år, og jeg vurderer, at den nye læreruddannelse, Den frie læreruddannelse, vil optage i størrelsesordenen

50 om året. Det er altså begrænset, hvad 50 om året kan gøre af ulykker på den etablerede læreruddannelse. Den kan måske inspirere – det er jo det, der er tanken, fordi der kommer lidt konkurrence. Og i Radikale Venstre er vi faktisk enige i, at det er sundt med konkurrence, for man gør sig mere umage. Hvad siger ordføreren til det?

Kl. 18:38

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:38

Bruno Jerup (EL):

Først i forhold til det med antallet, altså at 50 ikke er så mange, vil jeg sige, at det er det jo, hvis det er sådan, at man placerer sig midt i en klynge af offentlige folkeskoler, hvor der måske er 50 eller, som i nogle af eksemplerne, 32 eller 45 – sådan en konkurrent, der kommer i sådan en klynge dér, opleves bestemt som mange, hvis det er rigtigt med antallet. Antallet er sandsynligvis et greb i luften, for det ved man jo ingenting om, i forhold til hvordan det vil udvikle sig.

Med hensyn til konkurrence går jeg ikke ind for, at der skal være konkurrence mellem privat og offentlig – det går jeg ikke ind for. Men jeg går ind for, at vi etablerer en folkeskolelæreruddannelse, sådan at der inden for den offentlige uddannelse bliver dynamik; det vil sige, at der bliver forskellighed, der bliver mulighed for at udvikle forskellige skoler, måske med forskellige profiler og forskellige retninger og dermed, kan man sige, også en form for konkurrence mellem de offentlige læreruddannelser, der er. Der bliver indirekte en konkurrence mellem dem, fordi de ligesom får lov til at lave forskellige profiler, og dermed kommer der også noget dynamik. Det går jeg ind for, men jeg går ikke ind for konkurrence mellem en privat uddannelse og så den offentlige.

Kl. 18:39

Den fg. formand (Christian Juhl):
Hr. Kristian Jensen, Venstre.

Kl. 18:39

Kristian Jensen (V):

Hvis jeg forstod hr. Bruno Jerup rigtigt, så går Enhedslisten ind for, at der skal være flere uddannelsessteder, også på lærerområdet. Kunne hr. Bruno Jerup sådan pege på et danmarkskort og sige, hvorhenne det så skal ligge? Hvis man mener, at en placering i Herning skulle være problematisk, og det kan jeg forstå den er, hvor på danmarkskortet, når man kigger på de nuværende fordelinger af læreruddannelsen, vil Enhedslisten så pege og sige: Her vil vi gerne have flere uddannelser?

Kl. 18:40

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:40

Bruno Jerup (EL):

Jamen nu er jeg lige nødt til at sige, at jeg ikke har sagt noget om, at der skal være flere læreruddannelser. Det har jeg sådan set ikke. Jeg har udtalt mig om, at der skal være flere uddannelser geografisk ude i områderne, altså i landet. Over tid har der været en tendens til en centralisering, hvor man ligesom har skubbet uddannelser til de større byer, og den proces, den bevægelse, synes jeg har været uheldig. Så derfor går vi ind for en geografisk spredning af uddannelse generelt. Jeg udtalte mig sådan set ikke om, at der skulle placeres flere læreruddannelser noget sted. Det kan da godt være, at der skal det, men det vil jeg sige jo kommer an på en konkret vurdering og

planlægning, i forhold til hvordan befolkningsgrundlaget udvikler sig – både folk, der har behov for uddannelse, men også det behov, vi har, i forhold til hvor mange der efterfølgende skal undervises af de lærere der. Så det mener jeg ikke at man kan. Jeg går sådan set ind for noget planlægning på det her område.

Kl. 18:41

Den fg. formand (Christian Juhl):
Spørgeren.

Kl. 18:41

Kristian Jensen (V):

Jeg forstod ordførers argumentationsrække sådan, at man skulle have en spredning af uddannelsesstederne, fordi nærhed til uddannelsen betød noget, og jeg havde egentlig også en forståelse af, at ordføreren var enig i, at der var behov for, at flere unge ville søge lærergerning, og hvis man lagde de to ting sammen, har jeg forstået det sådan, at man også ville pege på det i forhold til læreruddannelsen. Men må jeg spørge, om ordføreren mener, at nærhed til en uddannelse betyder noget, i forhold til om man søger den, holdt op mod at f.eks. Den Frie Lærerskole i Ollerup har et større elevoptag fra Københavnsområdet, end den har fra Fyn.

Kl. 18:42

Den fg. formand (Christian Juhl):
Ordføreren.

Kl. 18:42

Bruno Jerup (EL):

Jeg mener bestemt, at afstand har betydning for uddannelsen, altså for, om man tager uddannelsen, og at det, at man ligesom har en relativt lokal tilknytning til en uddannelse, fordi man måske i forvejen bor inden for området, har en betydning for, hvor mange der ligesom søger, og hvor mange der rent faktisk gennemfører og færdiggør de uddannelser, de starter på. Det mener jeg sådan set der er belæg for. Det er sådan set min tilgang til det. Men lige præcis, når ordføreren nævner Ollerup, er det jo ikke en skole, hvor man ligesom samler i lokalområdet. Det er jo lige præcis sådan en, der tager fra forskellige steder. Så jeg ved ikke lige, om det der med geografien og nærheden ligesom kan overføres der i forhold til Ollerup, men som jo også er en anden type uddannelse end den, som hr. Kristian Jensen er i gang med at prøve at lave til sådan en privatboble.

Kl. 18:43

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til hr. Bruno Jerup. Der er ikke flere korte bemærkninger. Og vi har fået hilsner fra Konservative og fra Nye Borgerlige, og jeg ser ikke nogen fra Liberal Alliance, så vi går videre til hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Kl. 18:43

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. I Alternativet er vi glade for små, frie, selvstændige organisationer, der ryster op på deres område, og vi har egentlig ikke noget imod konkurrence i den forstand, at gode organisationer, private som offentlige – eller frie som offentlige, skal vi endda sige – inspirerer hinanden og konkurrerer lidt på kvalitet. Og det er ikke engang sådan, at vi kun ser det som konkurrence, men vi ser det også som synergi og inspiration, når lærere fra en fri skole, som tænker lidt anderledes, kommer ud og beriger de andre skoler med gode eksempler og nye tanker. Man kan også, som Marianne Jelved siger, samvirke mellem gode venner, som tager det bedste fra hinanden og deler de bedste eksempler på gode metoder.

Til gengæld bliver vi tit lidt skeptiske, når man argumenterer mod nytænkning, fordi det ødelægger planlægningen i en sektor, og med Enhedslistens oplæg heroppefra bliver den der sektortankegang simpelt hen næsten så tung, at jeg synes, det bliver helt gråt. Jeg ser den gigantiske stat for mig og et meget, meget stort offentligt apparat, der åbenbart skal forny sig ved at konkurrere mod sig selv. Nu har jeg arbejdet meget inden for det offentlige, men jeg har også arbejdet meget inden for det private, og jeg har været iværksætter i mange år, og jeg har haft mange offentlige kunder, og hvis der er noget, jeg synes det offentlige ikke er god til, så er det at konkurrere med sig selv. Jeg elsker, når nytænkning kommer fra uafhængige organisationer og selvejende institutioner, og det behøver ikke at være profitforetagender, men det kan godt være mere selvstændige organisationer, der har den ild, den der glød, og nogle gange den der lidt svære med hensyn til overlevelsen, der gør, at man måske tænker lidt mere kreativt.

I Alternativet kan vi godt lide mindre stat og mere samfund, og det betyder ikke, at vi ikke har kæmpestor respekt for det offentlige, og at der er mange, mange opgaver vi mener *ikke* skal privatiseres, men det betyder, at vi går ind for den sociale opfindsomhed, civilsamfundets frie innovationsevne og opfindsomhed, hvor vi ser det som en fornyer af det offentlige, en grundfornyer af det offentlige, at vi har nogle uafhængige steder, som tænker nye tanker.

Med hensyn til det kristne udgangspunkt, der bliver diskuteret, altså hvor det hedder kristendom, livsduelighed og medborgerskab, tænkte jeg da også i starten: Hvad betyder det? Betyder det, at der er folk fra andre minoriteter, der ikke er velkomne? Eller betyder det, at der er et særligt kristent udgangspunkt? Så det spurgte jeg da ind til, og der blev jeg da beroliget, og der har jeg det også sådan lidt, at når De Radikale vil være med, så er det sikkert ikke, fordi det her ikke er åbent for diverse etniciteter og mangfoldighed. Så på det punkt blev jeg også beroliget.

Med hensyn til datoen har vi jo fundet ud af, at det ikke behøver at være den 1. marts – vi kan godt gøre det i det tempo, der passer – og med hensyn til stedet har vi også fundet ud af, at det ikke behøver at være Herning.

Så jeg er sluppet op for gode argumenter mod det her beslutningsforslag, så det kommer Alternativet til at støtte.

Kl. 18:47

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak for for det. Der er en kort bemærkning fra fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 18:47

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Ordføreren taler meget om nytænkning, og at det skal komme udefra i civilsamfundet. Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren: Hvad er det for nogle lokale kræfter ordføreren ser skal gribe det her nedefra? Ser ordføreren, at der er nogle kræfter? Jeg ser det ikke. Jeg ser, at de frie skoler ikke er interesserede. Jeg ser nogle få i Herning, men det skal jo så ikke være i Herning. Så hvor er det ordføreren ser de her initiativrige civilsamfunds kræfter?

Kl. 18:47

Torsten Gejl (ALT):

Det er nemlig det, der er vigtigt, altså at finde ud af, hvor der i øjeblikket er et vækstlag, en smeltedigel, et miljø, som har lyst til at løfte de her tanker på en bestemt geografisk lokalitet. Jeg har ikke været ude at finkæmme Danmark for vækstslagsressourcer lige med hensyn til det her område. Men jeg er ikke i tvivl om, at de findes og kan opsøges.

Kl. 18:48

Den fg. formand (Christian Juhl):
Spørgeren.

Kl. 18:48

Astrid Carøe (SF):

Men er ordføreren enig i, at sådan nogle private civilsamfundsting sjældent er rigtig gode, hvis de kommer oppefra, f.eks. fra os, og er ordføreren enig i, at den grobund, man har haft indtil videre, ligger i Herning? Jeg kan forstå på ordføreren, at man heller ikke er interesseret i, at den her uddannelse skal ligge i Herning. Så hvis der kun er lokale kræfter i Herning, skal det så ligge i Herning, eller hvordan?

Kl. 18:48

Torsten Gejl (ALT):

Det der Herningspørgsmål synes jeg vi har fået afgjort. Når det handler om, hvordan kreativitet opstår, hvordan nytænkende organisationer opstår – skal de komme nedefra, eller skal de komme oppefra? – synes jeg, de opstår, når det lykkes det, der kommer nedefra, at møde det, der kommer oppefra. Om det starter, ved at man oppefra har sat en ramme, som dygtige innovatører forstår at udnytte, eller det gror op nedefra, hvor man oppefra ser, at hov, der kommer noget, vi skal rammesætte, synes jeg jo er forskelligt.

Så jeg synes ikke, at man automatisk kan sige, at den her type skole ikke har nogen gang på jorden, eller at den her type læreruddannelse ikke har nogen gang på jorden, fordi det er noget, vi skaber rammer for herinde.

Kl. 18:49

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte kommentarer. Og så skal vi lige have tørret bordet af til hr. Jensen. Det er nemlig sådan, at ordføreren for forslagsstillerne er hr. Kristian Jensen fra Venstre, Danmarks Liberale Parti.

Kl. 18:50

(Ordfører for forslagsstillerne)

Kristian Jensen (V):

Allerførst vil jeg gerne på vegne af forslagsstillerne sige tak for debatten og for de mange positive kommentarer, der er faldet undervejs. Dem vil jeg komme tilbage til senere.

Lad os først lige tage et dyk tilbage til en tidligere dag i den her sal. Den 21. februar 1980 behandlede Folketinget L 122, et lovforslag af den daværende socialdemokratiske undervisningsminister, fru Dorte Bennedsen. Det var et lovforslag, som gik ud på at etablere lov om statsstøtte til Den Frie Lærerskole og Det Nødvendige Seminarium. I bemærkningerne til lovforslaget skrev den daværende socialdemokratiske undervisningsminister:

»Undervisningsministeriet finder, at det er i god overensstemmelse med dansk tradition, at der findes alternativer til den gængse uddannelse af lærere til folkeskolen.«

Det var egentlig klogt sagt – eller i dette tilfælde skrevet. Men det var klogt skrevet, og det var klogt ment, og det var klogt tænkt, og det var en god debat. Jeg vil sige på mit partis vegne, at vores daværende ordfører var en lille smule skeptisk over for at give støtte til Det Nødvendige Seminarium. Der var flere forskellige holdninger, men der var i Folketinget bred enighed om, at der skulle gives støtte til alternative veje til en læreruddannelse. Jeg tror, at SF's daværende ordfører, fru Marianne Bentsen-Pedersen, sagde: Vi finder det vigtigt, at der vises nye veje inden for dette område. Og Enhedslisten eksisterede ikke dengang, men hr. Bruno Jerups forgænger i VS, hr. Steen Folke, kritiserede de borgerlige partier for deres begrænsede frisind, i forhold til at de ikke fuldtone støttede

Det Nødvendige Seminarium. Altså, der *er* en tradition i Danmark for at finde alternative veje til læreruddannelsen; det er ikke mine ord, men en socialdemokrats ord, den daværende ministers ord.

Det, som vi har lyttet til og lagt mærke til, er, at der har været et ønske om at prøve nogle ting af; en ramme for, hvordan man kan uddanne sig til lærer til den danske folkeskole, og for den sags skyld også til frie skoler, efterskoler, højskoler eller andre steder, men der har været et ønske om en anden vej for at lægge vægt på nogle andre ting, som man har en følelse af mangler i den nuværende læreruddannelse. Og jeg er altså ligesom ministeren rigtig glad for, at der er et engagement og en stemning for, at vi skal snakke om indhold og værdier og om lærernes rolle fremadrettet. Jeg synes bare ikke, det har været succesfuld, når vi kigger på de mange forsøg, der har været på at få udvidet og forandret og ændret den offentlige læreruddannelse. Og derfor er jeg helt enig med hr. Torsten Gejl i, at det, der er ofte sker, er, at hvis der er nogle steder, hvor der *både* er noget inden for den offentlige sektor og nogle dele inden for privatsamfundet eller inden for privatsfæren, der springer ud og skaber nye initiativer, så kan man se et konstruktivt samspil, en udfordring, en symbiose; en befrugtning af hinanden. Og det er også det, som fru Marianne Jelved har nævnt som sin begrundelse og som Det Radikale Venstres begrundelse for at støtte det her forslag, nemlig at der nogle gange er brug for, at man tester ting af. Det var Folketinget i 1980 helt enige om. Men jeg må faktisk indrømme, at jeg ikke har gennemlæst hele debatten, men jeg kan faktisk ikke mindes, at nogle af talerne var modstander af, at der skulle være en frugtbar symbiose. Og derfor er jeg også glad for, at når jeg tæller partiernes mandater sammen i dag – og jeg skal i øvrigt hilse fra Liberal Alliance, som ikke havde mulighed for at være her, og sige, at de også støtter forslaget – så vil der faktisk være et flertal for at etablere en fri læreruddannelse på de præmisser og på de betingelser, der er nævnt i bemærkningerne til det her beslutningsforslag.

Der er for mig at se rigtig mange, der har haft en diskussion, som måske har båret præg af, at en del af diskussionerne i offentligheden også kommer af, at nogle af idéfolkene bagved kommer fra min hjemby, nemlig Herning. Jeg vil sige klart, at jeg støtter en fri læreruddannelse, uanset om det er i Hanstholm, Hellerup eller i Herning. Og nogle af de mennesker, der står bag, er f.eks. tidligere professor Michael Bøs, der bor i Holstebro, og det er højskoleforstander Thue Kjærhus fra Rønshoved Højskole. Og faktisk har Rønshoved været et mødested for mange af de mennesker, der har drøftet tankerne bagved og præsenteret dem for mig, altså som har præsenteret tankerne bag at lave en ny læreruddannelse, der kan give en alternativ vej, og som vil – i mine øjne – skabe en konstruktiv befrugtning mellem den offentlige og den frie læreruddannelse.

Kl. 18:55

Der har været meget snak om, hvad der ville ske, hvis man placerede en læreruddannelse i Herning. Og jeg siger Herning, vel viden- de at der i beslutningsforslaget overhovedet ikke er taget stilling til, hvor den skal være. Det kræver nemlig, at der er en organisation, nogle rødder, nogle folk bagved, som vil køre det her frem, og det tror jeg at der kunne være flere steder. Men hvad nu, hvis det blev placeret i Herning? Det eneste, vi kan sammenligne med i dag – nu hvor Det Nødvendige Seminarium i Tvind ikke eksisterer længere – er jo sådan set Den Frie Lærerskole i Aalborg. Det er en uddannelse, som jeg kender godt; begge mine forældre og min lillebror er uddannet derfra. Og ud af de tre var der kun en, der var fra lokalområdet. Det skal så siges, at min mor på daværende tidspunkt var flyttet til Osted og valgte så at flytte fra Osted til Sydfyn, og min far valgte at flytte fra Sinding, og min lillebror valgte at flytte fra Bøvlingbjerg, for at de kunne tage deres uddannelse i Ollerup. Ollerup er nemlig et landsdækkende tilbud, selv om det er placeret på Sydfyn, og det, som i hvert fald er mine intentioner bag ved at oprette den frie læreruddannelse, er at lave en læreruddannelse,

der på en række områder *er* anderledes end det, man kan få på de professionshøjskoler, der i dag uddanner vores folkeskolelærere, og som derfor også kan tiltrække nogle, som ønsker det på en anden måde end det, man kan få på produktionshøjskolerne.

Jeg har intet ønske om at skade læreruddannelsen i Nørre Nis- sum, som er tæt på der, hvor jeg selv er vokset. Jeg har intet ønske om at skade den i Skive, i Esbjerg eller i Jelling eller i nogen af alle de andre steder, der er blevet nævnt. Man må bare sige, at når man kigger på et danmarkskort over de nuværende læreruddannelser – det kan jeg desværre ikke vise her, for det kan man ikke få med i referatet, men jeg står faktisk og kigger på et danmarkskort over, hvor de nuværende læreruddannelser er – så er de jo placeret ret decentralt i Danmark. Så hvis man har et ønske om at skabe flere læreruddannelser eller har et ønske om at støtte en fri læreruddan- nelse, vil der derfor komme til at være en snak om, hvad det vil betyde for de læreruddannelser, der ligger tæt på. Men min klare forudsætning og min tanke bag ved det her har været, at vi skulle have en læreruddannelse, der kunne trække nationalt – og ikke en regional uddannelsesinstitution. Den skulle have en profil på samme måde som i Ollerup, hvor de har haft flere lærerstuderende fra Kø- benhavnsområdet end fra Fyn, så den også ville kunne tiltrække bredt.

I forhold til et par af de kritikpunkter, der har været undervejs, vil jeg sige, at jeg går ud fra, at de, som ønsker, at der er klm i den læreruddannelse, som vi har i offentligt regi i dag, også ved, at k'et står for kristendomskundskab. Og det er min klare overbevisning, at en uddannelse, som skal have mulighed for at få statsstøtte, ikke skal være rodfæstet, sådan at man ikke kan komme der uden at være kristen. Men det er jo det synspunkt, altså det grundlag, som der er for klm-faget. Og ønsket har været at kunne lave en skole, som også lægger vægt på det dannelsesbegreb, som klm-faget jo i og for sig er en udløber af.

Med hensyn til det, som har været nævnt, i forhold til om der er kvalitet i sådan en uddannelse, det bliver vurderet efter primært to kriterier. Men det ene er jo, at vi har valgt at skrive, at den såkaldte Ollerupprøve, som lærere, der bliver uddannet fra Den Frie Lærer- skole i Ollerup, skal tage for at kunne undervise i en folkeskole, skal være en integreret del af uddannelsen i den frie læreruddannelse. Og det betyder, at der sådan bliver en autoriseret prøve, nemlig Ollerupprøven, der sikrer, at det faglige niveau er i orden. Det andet kriterium er jo helt enkelt, om skolerne vil ansætte dem, altså om kommunerne vil ansætte dem efterfølgende. Og det er jeg ikke i tvivl om vil blive set på positivt.

Jeg tror også, at nogle af de ting, der er blevet sagt omkring detaljerne, altså omkring datoen og andet, skal vi nok finde løsninger på hen ad vejen. Jeg er også sikker på, at vi nok skal finde løsninger, i forhold til at der på det sted, hvor den frie læreruddannelse så må blive oprettet, selvfølgelig skal være mulighed for at lave samspil med andre uddannelsesinstitutioner i området, og der skal selvfølge- lig også være mulighed for, at der i den hjemkommune kan være et samspil på lige fod med professionsuddannelserne på de university colleges, som vi har rundt omkring.

Jeg er rigtig glad for at kunne konstatere, at af de bemærkninger, der er faldet, er de fleste rent faktisk positive. Og jeg håber, at vi undervejs kan få overbevist de tvivlere og de skeptiske røster, der har været, sådan at vi kan få et lige så stort flertal bag det at oprette en alternativ vej for læreruddannelsen den her gang, som der var, da man senest gjorde det tilbage i 1980.

Kl. 19:00

Den fg. formand (Christian Juhl):

Det er ikke engang længere siden, end at den fungerende formand kan huske det. Der er tre med korte bemærkninger, først fru Astrid Carøe.

Kl. 19:00

Kl. 19:03

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg kan høre på forslagsstilleren, at det, selv om det ikke står i forslaget, at den her uddannelse skal være i Herning, så i hvert fald ikke er noget, man vil afvise, og jeg kan jo også læse mig frem til, at forslagsstilleren tidligere selv har sagt, at forslagsstilleren forventer eller forestiller sig, at den her skole skulle være i Herning.

Så det er altså ikke en afkræftelse af, at skolen skal oprettes i Herning fra ordførerens side? Det skal jeg bare lige forstå.

Kl. 19:00

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføeren.

Kl. 19:00

Kristian Jensen (V):

Jeg støtter en fri læreruddannelse, uanset hvor i Danmark den bliver placeret, og jeg tror på, at den vil tiltrække sit optag fra hele landet, fordi den vil være noget andet end det, som man kan få ved alle de andre professionshøjskoler, og også noget andet end Ollerup, da den uddanner til, at man kan gå direkte ind i folkeskolen. Men er det en garanti, at den ligger Herning? Nej det er det ikke, og så havde vi nok skrevet det ind i beslutningsforslaget. Er der fra mig personligt en afvisning af, at den kan ligge i Herning? Det er der ikke, hvis det er det eneste sted, der byder ind med et grundlag for det. Men igen: Det er ikke noget, vi træffer en beslutning om her. Det er noget, som er en diskussion om, hvad det er for et indhold man ønsker at have i en fri læreruddannelse. Hvor den læreruddannelse så skal være, kommer jo også til at kræve, at man vurderer, hvad betydningen vil være for de omkringliggende uddannelsessteder, og hvad det egentlig er for et netværk, et grundlag, en folkelighed, der kan ligge bag ved et sådant uddannelsessted.

Kl. 19:01

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 19:02

Astrid Carøe (SF):

Okay, men jeg er glad for, at det hverken er en garanti for, at den skal, eller en garanti for, at den ikke skal ligge i Herning. Jeg kunne godt tænke mig spørge om noget andet. Ordføreren har udtalt, har jeg læst mig frem til, at den her skole skal kunne skabe dannelse og være et forbillede for eleverne både i folkeskolen og i de frie skoler.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre Kristian Jensen, om man ikke mener, at lærere, der kommer ud af den offentlige skole i dag, allerede er forbilleder for eleverne. Jeg har i hvert fald selv oplevet at have mange lærere, der var forbilleder for mig.

Kl. 19:02

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 19:02

Kristian Jensen (V):

Det kan jeg hilse og sige at jeg også har – i høj grad. Jeg kan stadig væk huske meget specielt min matematiklærer fra 9. klasse, som var en fantastisk inspirator til at dykke mere ned i matematikkens verden, og derfor synes jeg også, at der er rigtig mange lærere, som er forbilleder. Men jeg har ikke en oplevelse af, at det er et ønske, et mål, med uddannelsen selv at skabe dem som forbilleder, som rollemodeller. Og det er jo noget af det, som jeg gerne ser bliver lagt ind som et parameter i uddannelsen, at det er et formål at skabe myndige lærere, der kan være rollemodeller for deres elever.

Den fg. formand (Christian Juhl):

Hr. Jens Joel, Socialdemokratiet.

Kl. 19:03

Jens Joel (S):

Tak for det, og tak for talen. Jeg er nok nødt til at holde lidt fast i den der diskussion om placeringen. For jeg synes på en eller anden måde, at svaret fra hr. Kristian Jensen, når der bliver rejst kritik, bekymring i lokalområdet i det midt- og vestjyske, så er, at det slet ikke er sikkert, at den skal ligge i Herning. Men når vi så ser på TV Midtvest, at hr. Kristian Jensen er citeret for at tale om den skole, som man har tænkt sig at etablere i Herning, eller den valgmenighedspræst, Morten Kvist, som er en af de drivende kræfter, skriver i en kronik i Kristeligt Dagblad, at det er lykkedes at skabe et politisk flertal bag at man kan få det her virkeliggjort i Herning, er det så hr. Morten Kvist, der løber med en halv vind, eller er det i virkeligheden bare, fordi der faktisk er nogle bekymringer i det midt- og vestjyske, som hr. Kristian Jensen ikke rigtig vil svare på og derfor siger, at det jo slet ikke er sikkert, at det bliver i Herning? Altså, vi er ligesom nødt til at finde ud af, om der her er nogle folk, der er blevet lovet, at det er deres uddannelse, det handler om, eller om man faktisk tager de bekymringer, der er i det område, alvorligt.

Kl. 19:04

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 19:04

Kristian Jensen (V):

Jeg siger det samme i Folketingssalen, som jeg siger på TV Midtvest, nemlig at der i beslutningsforslaget ikke er taget stilling til geografien, men at jeg ved, at der er nogle kræfter i Herning, som gerne vil etablere det. Men de kræfter rækker jo ud over Herning. Altså, Rønshoved Højskole ligger ret langt fra Herning, og Holstebro er endnu tættere på Nørre Nisum, end Herning er. Det, der er fælles for dem, er, at de har en idé om, hvad det er for en type læreruddannelse de gerne vil have, og jeg vil støtte den understøttelse af, at man kan have et privat alternativ, nogle, som kan inspirere og befrugte hinanden i forhold til den offentlige læreruddannelse. Det vil jeg støtte, uanset hvor geografien er.

At der så er nogle i Herning, som arbejder for, at de kan byde ind på en sådan skole, ville det være ret mærkeligt hvis jeg ville være ked af, da jeg selv er bosiddende og valgt i Herning. Men der er altså med beslutningsforslaget her ikke taget stilling til nogen geografisk placering.

Kl. 19:05

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 19:05

Jens Joel (S):

Nej, det må man jo så tage for gode varer, men jeg kan stadig væk godt forstå, at man måske i det midt- og vestjyske tror det, når citatet er: »Jeg deler ikke den bekymring for den uddannelse, vi vil placere i Herning« – punktum. Det er hr. Kristian Jensen, der siger det til TV Midtvest, og så kan jeg da godt forstå, at man overvejer det.

Men til et andet spørgsmål. For jeg synes faktisk, hr. Kristian Jensen kommer for skade i sin begejstring over det her private alternativ til uddannelsen at få sagt nogle mindre flatterende ting om den generelle læreruddannelse, vi har. Så jeg vil egentlig gerne give ordføreren en mulighed for at tale den læreruddannelse op og sige noget pænt om den læreruddannelse, vi har, også i det brede regi.

For det synes jeg egentlig vi skylder de rigtig mange studerende, som er midt den lige nu.

Kl. 19:06

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 19:06

Kristian Jensen (V):

Jeg er rigtig glad for, at vi har rigtig mange unge, der går på læreruddannelsen. Jeg er til gengæld rigtig ked af, at vi har så stort et frafald fra læreruddannelsen, som vi har, og jeg synes faktisk, vi skylder at gøre mere for at styrke læreruddannelsen, som den er. For det er en utrolig vigtig rolle i samfundet at være lærer for vores børn, ikke bare i forhold til at bibringe dem faglig viden, men også i forhold til at bibringe dem samfundsuddannelse, lære dem at agere i et fællesskab m.v. Derfor skylder vi rent faktisk alle de, der måtte ønske eller har valgt at blive lærer, at vi ikke bare arbejder med den frie læreruddannelse, men at vi også arbejder med en højnelse af den offentlige læreruddannelse.

Kl. 19:06

Den fg. formand (Christian Juhl):

Så er det hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 19:06

Torsten Gejl (ALT):

Tak. Det er jo en lille smule historisk i dag: Danmark kommer til at få en ny fri læreruddannelse, fordi det er lykkedes forslagsstillerne at skabe et flertal rundtomkring regeringen i forhold til at få det her til at lykkes, og det er jo ikke let, for det er få gange om året, det lykkes. Så det skal man lige huske på, når det engang imellem sker. Så det vil jeg godt kvittere for, og jeg synes, det er et dygtigt arbejde, og det er spændende, at der er så vidt forskellige partier, der kan mødes om noget, som giver mening for os alle sammen.

Nu er det jo sådan, at det skal over i ministeriet, og jeg håber også, at det er den entusiasme og den positive tilgang, som jeg også synes at ministeren og ministerens ordfører har, der vil fortsætte i det her arbejde. Det er jo klart, at der, i og med at det nu bliver et mere bredt arbejde, så ikke er nogen, der har veto på, hvor sådan en uddannelse skal placeres. Det må vi jo finde ud af, og vi må nu også finde ud af de andre vigtige ting sammen. For det er det jo det, der sker, når man tvinger en regering til at tage et forslag ind og få det realiseret. Men jeg vil bare kvittere for det gode arbejde, som forslagsstillerne har lavet.

Kl. 19:08

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 19:08

Kristian Jensen (V):

Tak for det, og den ros skal jeg jo straks give videre. Jeg har ikke været ene om det, men der er ikke plads – heller ikke uden for coronatiden – til, at vi alle sammen kunne stå heroppe, og så er der jo en, der bliver ordfører for forslagsstillerne. Men det har været et dynamisk arbejde, hvor mange har budt ind med, hvordan vi skal formulere ordene og tanker om omkring det her, og faktisk et arbejde, hvor mange med forskellige baggrunde, også uden for Christiansborg, har givet mig deres synspunkter på det.

Derfor tror jeg også, i takt med at man drøfter sagen videre, at det vil vise sig, at der er flere, der tænker med, fordi vi i Danmark netop har en tradition for, at der, når det drejer sig om åndsarbejde – hvilket det at være lærer jo er; det er et åndsarbejde – så er en mangfoldighed og et frisind, som vi skal hylde i Danmark. Og det

håber jeg også at ministeren vil tage med videre i det arbejde, der skal foregå, når beslutningsforslaget her på et tidspunkt er endeligt vedtaget.

Kl. 19:09

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren? Så er det fru Marianne Jelved, Radikale Venstre.

Kl. 19:09

Marianne Jelved (RV):

Jeg skal lige bede ordføreren om at bekræfte det, jeg siger nu: Jeg har aldrig nogen sinde nævnt Herning som et sted, hvor sådan en fri lærerskole skulle ligge; vi har ikke drøftet det; jeg har ikke drøftet placeringen af den med nogen af dem, der er medforslagsstillere til beslutningsforslaget, og jeg har sagt fra Folketingets talerstol, at det ikke bliver Herning.

Så Radikale Venstre bidrager ikke til, at der ligger en fri læreruddannelse i Herning. Det er jo konsekvensen af det, jeg har stået og sagt i dag, og jeg vil anbefale, at man skal lægge sådan et institution et sted, hvor der er et nærsamfund, der bliver glad for det. Ellers er det jo op ad bakke. Så folk i hele Danmark må gerne drøfte med hinanden: Skal den ligge her hos os? Og så hører vi nok noget engang. Kan vi være enige om det?

Kl. 19:10

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 19:10

Kristian Jensen (V):

Jeg kan fuldt ud bekræfte, at der ikke står Herning i beslutningsforslaget, og jeg kan også fuldt ud bekræfte, at vi aldrig nogen sinde har drøftet en geografisk placering af det. Jeg skal også gentage, hvad jeg sagde fra starten af: Jeg støtter idéen om en fri læreruddannelse, uanset hvor i landet den måtte blive etableret. Det er for mig ikke det væsentligste, hvor i landet den ligger. Det væsentligste er, at der bliver skabt en alternativ vej ind til det at være lærer, fordi jeg netop tror på, at mangfoldigheden her kan være med til at højne det. Om man skal kalde det konkurrence eller man skal kalde det frisind, er vel op til ens eget sindelag om man gør. Men jeg tror på, at mangfoldigheden her kan være med til at løfte både de eksisterende læreruddannelser og den kommende fri læreruddannelse.

Kl. 19:11

Den fg. formand (Christian Juhl):

Spørgeren.

Kl. 19:11

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne kvittere, og jeg vil så foreslå, at vi kunne kalde det en ædel kappestrid. Det kunne da også være en måde at gribe det an på, så det ikke ligefrem bliver konkurrenceparameteret hele tiden, men en kappestrid om at komme godt fra land og godt i mål med den læreruddannelse, der skal gives. Det kan vi også være enige om.

Kl. 19:11

Den fg. formand (Christian Juhl):

Ordføreren.

Kl. 19:11

Kristian Jensen (V):

Jeg kan godt lide udtrykket kappestrid. Hvor »konkurrence« er et ord, som mange forbinder med, at der skal være en, der vinder, og en, der taber, så er »kappestrid« måske mere et ord, der udtrykker et ønske om at fremme det bedste og få det bedste resultat frem, og så må der nødvendigvis være en, som kommer lidt længere end

de andre, i hvert fald hvis det er længdespring, man kappes om, men at det ikke er for at vinde over nogen, men for at fremme sine egne evner bedst muligt. Det var i øvrigt det udtryk, som de gamle grækere brugte om de første olympiske lege.

Kl. 19:12

Den fg. formand (Christian Juhl):

Tak til hr. Kristian Jensen, som er ordføreren for forslagsstillerne. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ikke nogen af jer gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 19:12

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Christian Juhl):

Der er ikke mere foretage i dette møde ud over at sige tak til alle for dagens indsats i folkestyrets tjeneste.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 2. februar den 2021, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 19:12).